

ภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569

การจ้างงาน

+4.6

อัตราการว่างงาน = 0.94

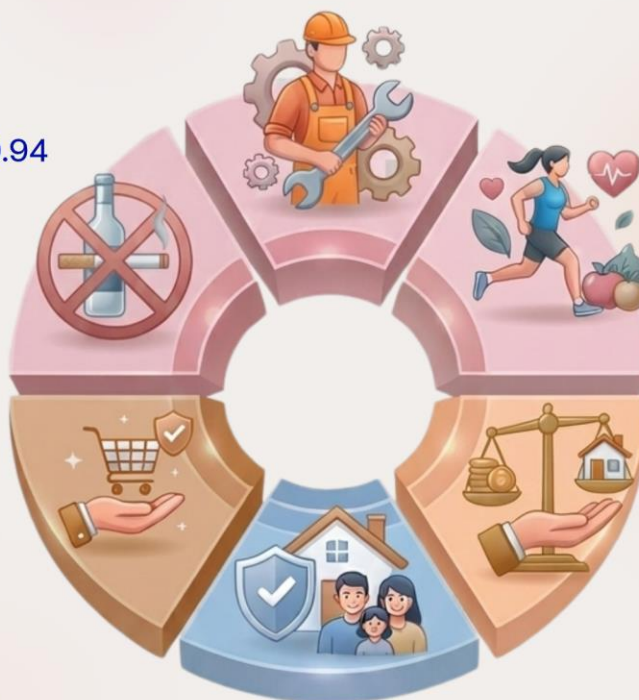
หนี้สินครัวเรือน

+0.05

(Q4/2568)

การเจ็บป่วยด้วย
โรคเฝ้าระวัง

-36.2

การบริโภค

เหล้าและบุหรี่

+0.2

คดีอาญา

+17.9

อุบัติเหตุทางถนน

+4.3

การร้องเรียน
ของผู้บริโภค

+16.2

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

วิกฤตและโอกาส : อนาคต
ตลาดแรงงานไทยภายใต้
การเข้ามาของ AI

โซลาร์เซลล์ : ก้าวสำคัญสู่
ความมั่นคงทางพลังงาน

ภัยเจ็บจากไมโครพลาสติก

บทความประจำฉบับ

“บ้านพักผู้สูงวัย :
ความท้าทาย
ของบ้านปลายชีวิต”

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

1 | วิกฤตและโอกาส : อนาคตตลาดแรงงานไทยภายใต้การเข้ามาของ AI

แรงงานไทยเข้าข่ายได้รับผลกระทบจาก Gen AI **8.7 ล้านคน** จากกำลังแรงงานทั้งหมด 40.1 ล้านคน

การประเมินอาชีพที่มีความเสี่ยงได้รับผลกระทบจาก Gen AI ของ Gmyrek et al. (2025) โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (LFS) ไตรมาส 4 ปี 2568 ใช้แนวคิดของ ILO (2026) ที่ได้ศึกษาในเวียดนาม

กลุ่มที่ได้รับผลกระทบ

1) กลุ่มเสี่ยงถูกทดแทน 2.2 ล้านคน
งานที่ทำซ้ำ/แบบแผนตายตัว อาทิ เสมียน พนักงานบัญชี โปรแกรมเมอร์

2) กลุ่มใช้ AI สนับสนุนทำงาน 6.5 ล้านคน

ยังต้องอาศัยทักษะมนุษย์เป็นหลัก อาทิ การสื่อสาร การต่อรอง

ความท้าทายตลาดแรงงานไทย

- การลดการจ้างงานและลดโอกาสการทำงานของเด็กจบใหม่
- การโยกย้ายแรงงานจากงานทักษะสูงไปทักษะต่ำ
- เทคโนโลยีก้าวหน้าสู่ Agentic & Physical AI งานที่ใช้ตรรกะซ้ำ/ใช้แรงกาย จะถูกลดบทบาท

ข้อเสนอแนะ

- เร่งส่งเสริมใช้ AI เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
- ปรับบทบาทแรงงานทักษะสูง เป็นผู้บริหาร AI
- พัฒนานาฏหมายและธรรมาภิบาลดิจิทัล

2 | โซลาร์เซลล์ : ก้าวสำคัญสู่ความมั่นคงทางพลังงาน

ภาครัฐตั้งเป้าหมายให้ภาคครัวเรือนติดตั้งโซลาร์เซลล์ 9 หมื่นครัวเรือน ภายในปี 2571

มาตรการปัจจุบัน

ครัวเรือนรายได้น้อย ควรมีมาตรการลดภาระค่าใช้จ่ายโดยตรง อาทิ อุดหนุนค่าติดตั้ง

ระยะถัดไป

- ✓ ลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่เกิน 2.0 แสนบาท
- ✓ รับซื้อไฟฟ้าส่วนเกิน 2.20 บาท/หน่วย 5 กิโลวัตต์/มิเตอร์ สัญญา 10 ปี

- ✓ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ผ่าน ธอส. ออมสิน KTC
- ✓ อำนวยความสะดวก แบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

- ส่งเสริมวิจัยเทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนติดตั้ง
- สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา
- ปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสม

3 | ภัยเงียบจากไมโครพลาสติก

ไมโครพลาสติก (Microplastics) อนุภาคเล็กกว่า **5 mm**

ปะปนในแหล่งน้ำ ดิน อากาศ ห่วงโซ่อาหาร และร่างกายมนุษย์

ปัจจัยที่ทำให้ปัญหารุนแรง

- การขยายตัวของ Fast Fashion และ Food Delivery

- การอุ่นอาหารและใช้บรรจุภัณฑ์นาน

- การกำจัดขยะไม่เหมาะสม

ผลกระทบ

มิติเศรษฐกิจ

กระทบต่อภาคการประมง เกษตร และท่องเที่ยว

มิติสุขภาพ

สะสมอยู่ในอวัยวะมนุษย์ เช่น สมอง หลอดเลือด ตับ ไต และน้ำนมแม่ อาจกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

- พัฒนานาฏหมายและมาตรการกำกับดูแล
- ต่อยอดการวิจัยและพัฒนาวัสดุทางเลือก
- ฝึกระวังสุขภาพเชิงรุก

แรงงาน

ภาพรวมการจ้างงานในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 ปรับตัวดีขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการฟื้นตัวของภาคเกษตรกรรม ขณะที่การจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมยังขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรเฝ้าระวังผลกระทบจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางต่อแรงงานอย่างใกล้ชิด รวมทั้งปัญหาการว่างงานแฝง และความเสี่ยงต่อการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV)

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 การจ้างงานมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ผู้มีงานทำมีจำนวน 41.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 จากไตรมาสหนึ่งของปี 2568 ปัจจัยสำคัญมาจากการฟื้นตัวของงานในภาคเกษตรกรรมซึ่งขยายตัวร้อยละ 6.2 ตามความต้องการแรงงานในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปรับฤดูกาล) ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 และกำลังแรงงานรอฤดูกาลที่ลดลงร้อยละ 5.6 ขณะที่การจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมโดยรวมขยายตัวร้อยละ 4.0 โดยการจ้างงานในสาขาการค้าส่งและค้าปลีกขยายตัวสูงสุดที่ร้อยละ 7.3 และรองลงมาคือสาขาการขนส่งและจัดเก็บสินค้าขยายตัวที่ร้อยละ 4.5 ขณะที่การจ้างงานในสาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวร้อยละ 1.5 แม้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงร้อยละ 2.4 จากการชะลอการเดินทางในช่วงเดือนมีนาคม

ตารางที่ 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)						การเปลี่ยนแปลง (%YoY)					
	2567	2568				2569	2567	2568				2569
	Q1	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
กำลังแรงงานรวม	40.2	40.1	40.1	40.2	40.1	41.9	-0.1	-0.4	-0.2	-0.7	-1.0	4.6
1. ผู้มีงานทำ	39.6	39.4	39.5	39.9	39.8	41.2	-0.1	-0.5	0.0	-0.5	-0.9	4.6
1.1 ภาคเกษตร	10.9	10.6	10.9	11.9	11.5	11.3	-5.7	-3.1	-0.9	-2.9	-3.4	6.2
1.2 นอกภาคเกษตร	28.7	28.8	28.6	28.0	28.3	29.9	2.2	0.5	0.4	0.6	0.2	4.0
- การผลิต	6.3	6.3	6.4	6.3	6.3	6.5	0.7	-0.4	0.5	2.6	1.2	2.2
- ก่อสร้าง	2.5	2.3	2.3	2.0	2.1	2.4	5.0	-5.1	-3.7	-5.4	-7.4	0.4
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.9	6.7	6.8	6.8	6.8	7.2	-0.4	-3.1	-1.2	1.5	-0.8	7.3
- โรงแรม ภัตตาคาร	3.4	3.6	3.5	3.3	3.5	3.6	10.6	3.5	3.1	-0.6	-1.1	1.5
- การขนส่ง/จัดเก็บสินค้า	1.6	1.7	1.7	1.7	1.6	1.8	13.4	4.5	7.9	4.9	3.2	4.5
- อื่น ๆ	7.9	8.2	7.9	7.7	8.0	8.6	-0.6	4.0	0.2	-0.6	2.4	4.7
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.41	0.36	0.37	0.31	0.28	0.39	-3.2	-12.3	-14.8	-25.7	-21.7	9.9
อัตราการว่างงาน (%)	1.01	0.89	0.91	0.76	0.70	0.94						
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.24	0.34	0.24	0.04	0.09	0.32	4.0	43.5	-3.8	19.8	28.4	-5.6
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	44.0	44.0	46.9	47.5	47.3	43.9	-0.7	-0.1	0.6	0.2	-0.1	-0.1
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	41.0	40.8	42.7	43.1	42.9	40.9	-0.9	-0.6	-0.4	-0.5	0.0	0.4
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.	0.8	1.0	0.5	0.3	0.5	0.7	5.8	28.7	-16.2	10.6	-5.8	-31.5
- ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.04	0.06	0.03	0.04	0.03	0.02	-23.2	28.7	-32.1	144.7	-35.0	-58.9
- ไม่ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.8	1.0	0.5	0.2	0.5	0.7	8.1	28.7	-15.0	-0.2	-3.2	-29.9
5.2 ผู้ทำงานต่ำระดับ*	0.19	0.18	0.16	0.14	0.15	0.19	-16.0	-7.9	-4.0	-25.7	-34.4	5.4
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	25.4	25.6	28.4	28.7	28.8	26.7	-2.7	0.8	0.1	-1.0	0.3	4.3
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	6.2	5.9	6.3	6.4	6.4	6.1	-3.6	-5.0	-8.0	-6.9	-5.7	4.1
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง**	0.28	0.40	0.27	0.08	0.12	0.35	-1.4	41.2	-8.1	65.3	5.9	-13.1
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.70	1.00	0.67	0.20	0.30	0.83						

หมายเหตุ : * ผู้ทำงานต่ำระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการการทำงานเพิ่ม

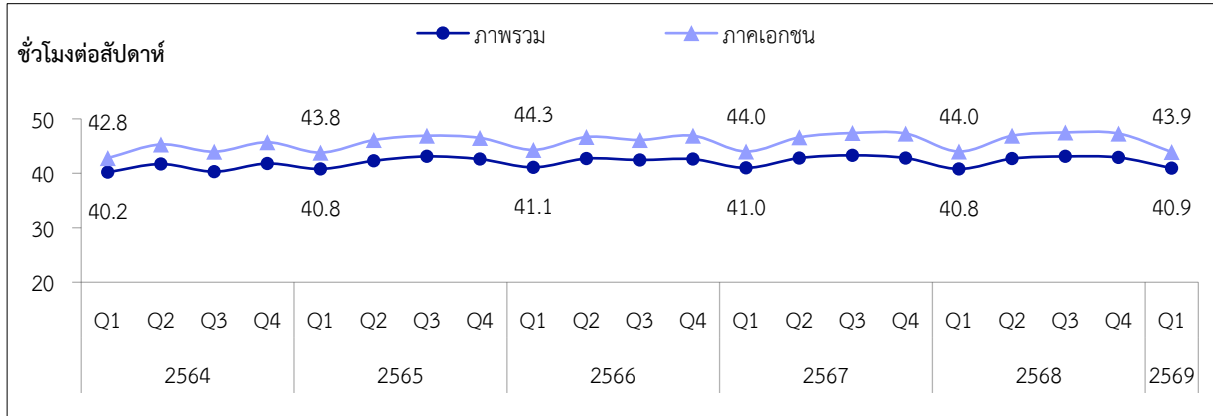
** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานต่ำกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (รวมถึงผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และต้องการการทำงานเพิ่ม และกำลังแรงงานรอฤดูกาล

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมรายไตรมาส

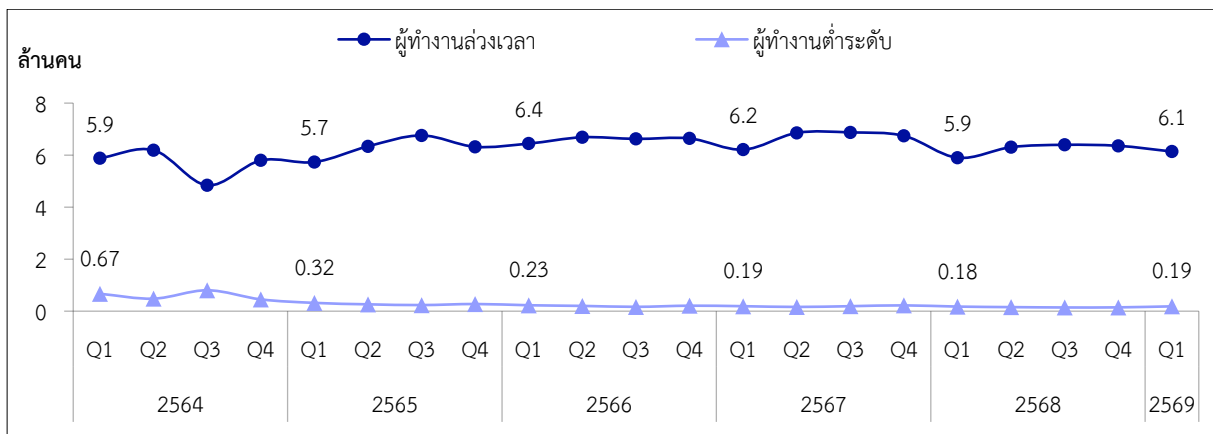
ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยของแรงงานค่อนข้างทรงตัว โดยชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ที่ 40.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะที่ภาคเอกชนอยู่ที่ 43.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ใกล้เคียงกับไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 ที่ 40.8 และ 44.0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ ผู้ทำงานล่วงเวลาที่มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป มีจำนวน 6.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.1 เช่นเดียวกับผู้ทำงานต่ำระดับหรือทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และต้องการงานเพิ่ม โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 มีจำนวน 1.9 แสนคน

แผนภาพที่ 1 ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย ปี 2564-2569

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพที่ 2 จำนวนผู้ทำงานต่ำระดับ และผู้ทำงานล่วงเวลา ปี 2564-2569

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานปรับลดลง ค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานในภาพรวมอยู่ที่ 16,145 บาทต่อคนต่อเดือน ลดลงร้อยละ 0.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากค่าจ้างเฉลี่ยของกลุ่มอาชีพอิสระที่ลดลงร้อยละ 2.5 มาอยู่ที่ 16,852 บาทต่อคนต่อเดือน ขณะที่ค่าจ้างเฉลี่ยของกลุ่มลูกจ้างในระบบอยู่ที่ 15,675 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 ซึ่งเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างเฉลี่ยของลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และของลูกจ้างเอกชน ที่ร้อยละ 1.1 และร้อยละ 0.8 ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อปรับด้วยอัตราเงินเฟ้อในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 ที่ลดลงร้อยละ 0.54 พบว่า ค่าจ้างแรงงานที่แท้จริงในภาพรวมลดลงร้อยละ 0.09 โดยค่าจ้างที่แท้จริงของลูกจ้างในระบบเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 และกลุ่มอาชีพอิสระลดลงที่ร้อยละ 1.93

ความเคลื่อนไหวทางสังคมรายไตรมาส

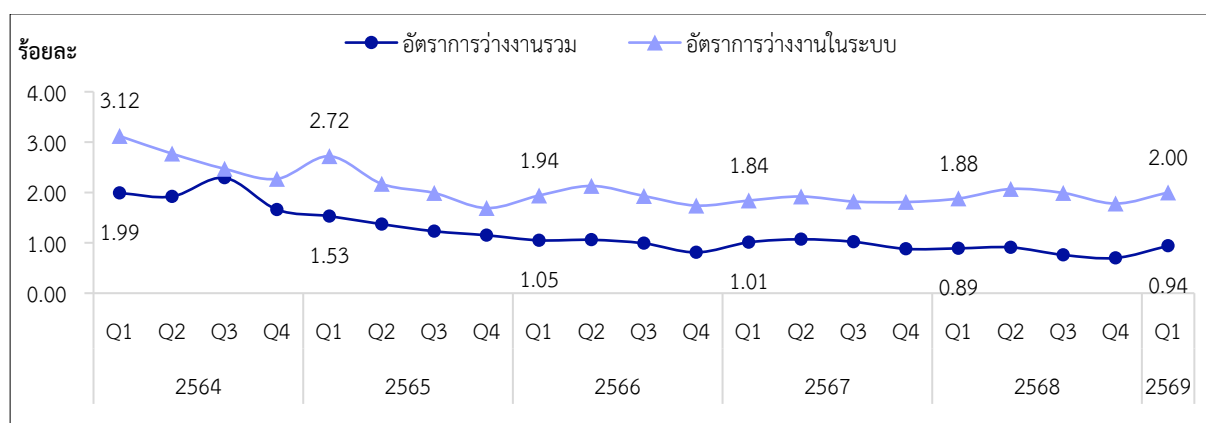
ตารางที่ 2 ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย จำแนกตามสถานภาพ

	ค่าจ้างเฉลี่ย (บาท/คน/เดือน)					อัตราการเติบโต (ร้อยละ)				
	2568				2569	2568				2569
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
ภาพรวม	16,246	15,977	15,957	15,882	16,145	-0.80	-1.88	-0.31	0.02	-0.62
กลุ่มลูกจ้างในระบบ	15,565	15,712	15,972	15,912	15,675	3.40	2.50	1.62	1.11	0.71
- ลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	21,071	21,504	21,560	21,119	21,308	1.63	2.40	2.93	1.26	1.12
- ลูกจ้างเอกชน	14,273	14,370	14,705	14,711	14,392	3.51	2.41	1.26	0.82	0.83
กลุ่มอาชีพอิสระ	17,277	16,380	15,934	15,837	16,852	-6.37	-7.82	-2.94	-1.49	-2.46
- ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	17,288	16,391	15,937	15,843	16,857	-6.41	-7.83	-2.96	-1.51	-2.49
- การรวมกลุ่ม	8,833	8,517	9,623	9,516	7,572	-17.49	-15.07	-19.67	1.36	-14.28

หมายเหตุ : ข้อมูลค่าจ้างตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 มีการเก็บข้อมูลของแรงงานอิสระ ได้แก่ ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และการรวมกลุ่มที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้ว่างงานปรับตัวเพิ่มขึ้น ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 มีผู้ว่างงานในภาพรวมจำนวน 3.9 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 0.94 โดยเพิ่มขึ้นจากกลุ่มที่เคยทำงานมาก่อน ซึ่งมีจำนวน 2.39 แสนคน เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 44.8 และเมื่อพิจารณาสาเหตุการว่างงาน พบว่าเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.9) เป็นการลาออกจากงาน โดยผู้ว่างงานส่วนใหญ่มาจากสาขาการผลิต และสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ในสัดส่วนร้อยละ 24.2 และร้อยละ 18.6 ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มที่ยังไม่เคยทำงานลดลงร้อยละ 20.1 และสำหรับการว่างงานในระบบประกันสังคม พบว่า ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 มีผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน 2.42 แสนคน¹ คิดเป็นอัตราการว่างงานในระบบที่ร้อยละ 2.00 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.88 ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการเลิกกิจการ/โรงงาน ซึ่งในช่วง 3 เดือนแรกของปีมีโรงงานปิดไป 163 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16.4 และมีกิจการเลิกดำเนินการ 3,236 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7

แผนภาพที่ 3 อัตราการว่างงานภาพรวมและอัตราการว่างงานในระบบ ปี 2564-2569

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹ คาดประมาณโดยกองเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

ทั้งนี้ นอกจากผู้ว่างงานจะเพิ่มขึ้นแล้ว ยังพบว่าผู้เสมือนว่างงาน² ก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 หรือมีจำนวน 4.4 ล้านคน เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นในสาขานอกภาคเกษตรกรรมร้อยละ 9.6 มาอยู่ที่ 3.0 ล้านคน ขณะที่ภาคเกษตรกรรมลดลงร้อยละ 9.3 เหลือ 1.4 ล้านคน นอกจากนี้ ผู้ว่างงานระยะยาวที่ว่างงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.0 หรือมีจำนวน 8.7 หมื่นคน โดยสาเหตุสำคัญมาจากความรู้สึกล้มใจหรือหมดกำลังใจในการหางาน (ร้อยละ 36.4) และการขาดคุณสมบัติหรือประสบการณ์ที่ตรงกับตำแหน่งงาน (ร้อยละ 17.1)

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่

1. **ผลกระทบจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางต่อระดับการจ้างงานและรายได้ของแรงงาน**
สถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลางแม้ว่าจะยังทรงตัว แต่ยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อราคาน้ำมันและค่าขนส่ง ซึ่งอาจกระทบต่อการจ้างงานและรายได้ของแรงงานหลายสาขา *สาขาการขนส่ง* ได้รับผลกระทบโดยตรงจากค่าน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนด้านพลังงานคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 35.5 ของต้นทุนรวมของภาคการขนส่ง³ และอาจส่งผลให้รายได้สุทธิลดลง *สาขาการผลิตอาจเผชิญต้นทุนวัตถุดิบและค่าขนส่งที่สูงขึ้น* บางโรงงานต้องชะลอหรือหยุดการผลิตชั่วคราว *สาขาการก่อสร้าง* เสี่ยงต่อภาวะงานหยุดชะงักจากราคาวัสดุก่อสร้างที่สูงขึ้นตามราคาน้ำมันและค่าขนส่ง *สาขาการท่องเที่ยว* นักท่องเที่ยวอาจชะลอการเดินทาง เนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้งและค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เพิ่มขึ้น โดยในเดือนเมษายน 2569 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทยหดตัวลงร้อยละ 7.0 จากช่วงเดียวกันของปี 2568 (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2569ข) ทั้งนี้ หลายธุรกิจอาจปรับลดชั่วโมงการทำงาน หรือลดการทำงานล่วงเวลา ส่งผลให้แรงงานมีรายได้ลดลง ท่ามกลางภาวะค่าครองชีพที่ยังอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ควรเร่งเตรียมมาตรการในการช่วยเหลือ โดยเฉพาะการจับคู่การจ้างงานในสาขาที่มีความต้องการแรงงาน เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของสถานการณ์โลกต่อไป

2. **การว่างงานแฝงมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2567-2568** แม้ว่าในปี 2568 จำนวนผู้ว่างงานลดลงจากปี 2567 ร้อยละ 18.5 และมีอัตราการว่างงานเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.82 ต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี แต่ตลาดแรงงานไทยยังคงมีความเปราะบาง สะท้อนจากจำนวนผู้ว่างงานแฝงเฉลี่ยที่มีชั่วโมงการทำงานต่ำมากหรือทำงานได้ไม่เต็มศักยภาพ โดยในปี 2568 มีจำนวนกว่า 2.2 แสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ร้อยละ 17.8 ซึ่งกลุ่มนี้มักมีระดับการศึกษาไม่สูง กว่าร้อยละ 65.0 จบระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า และส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตร รองลงมาเป็นสาขาการก่อสร้าง และสาขาการผลิต ตามลำดับ โดยแรงงานกลุ่มดังกล่าวมีรายได้ต่ำกว่าที่ควรจะได้รับ ในปี 2568 มีค่าจ้างเฉลี่ยเพียง 6.7 พันบาทต่อคนต่อเดือน⁴ ต่ำกว่าค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานทั้งประเทศที่ประมาณ 1.6 หมื่นบาทต่อคนต่อเดือนอย่างมาก ดังนั้น ควรเร่งยกระดับผลิตภาพและสร้างอาชีพเสริม โดยเฉพาะแรงงานในภาคเกษตร เพื่อเพิ่มชั่วโมงการทำงานและรายได้ของแรงงานกลุ่มเปราะบางที่ยังทำงานต่ำกว่าศักยภาพ

² หรือผู้มีงานทำที่มีชั่วโมงการทำงานอยู่ในระดับต่ำ โดยรวมถึงผู้ที่ทำงาน 0-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ทำงาน 0-24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกภาคเกษตรกรรม

³ คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตปี 2564

⁴ การจำแนกสาขาอุตสาหกรรมและการคำนวณค่าจ้างเฉลี่ย ประมวลผลจากกลุ่มผู้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และต้องการงานเพิ่มเท่านั้น เนื่องจากกลุ่มกำลังแรงงานรอฤดูกาลไม่สามารถจำแนกสาขาอุตสาหกรรมได้ และไม่มีข้อมูลค่าจ้าง

3. ความเสี่ยงต่อการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) อุตสาหกรรม EV ของไทยมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2569-2571 ยอดจดทะเบียนใหม่ของรถยนต์นั่งไฟฟ้า คาดว่าจะอยู่ที่ 125,000 คันต่อปี หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.8 ต่อปี (ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล, 2568) ขณะเดียวกัน รัฐบาลมีเป้าหมายให้การผลิต EV คิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 30.0 ของการผลิตรถยนต์ทั้งหมด ภายในปี 2573 และเพิ่มเป็นร้อยละ 50.0 ภายในปี 2578 ส่งผลให้การผลิตรถยนต์เครื่องยนต์สันดาปมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยเฉพาะผู้ผลิตชิ้นส่วนรายหลักที่ส่งตรงให้ผู้ประกอบรถยนต์ (Tier 1) และผู้ผลิตชิ้นส่วนต่อเนื่อง (Tier 2) ที่พึ่งพาการผลิตรถยนต์สันดาปเป็นหลัก เนื่องจาก EV ใช้ชิ้นส่วนน้อยกว่ารถยนต์เครื่องยนต์สันดาปอย่างมาก โดยอาจลดลงจาก 2,000 ชิ้น เหลือเพียง 20 ชิ้น (LH Bank, 2566) ทั้งนี้ Krungthai COMPASS (2569) คาดว่าในปี 2568-2569 แรงงานกว่า 1.1 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.3 ของแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ มีความเสี่ยงต้องย้ายไปทำงานในอุตสาหกรรมอื่น เนื่องจากการผลิตรถยนต์ไทยอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง และผู้ผลิตชิ้นส่วนบางส่วนยังปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ EV ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการรองรับผลกระทบต่อผู้ประกอบการและแรงงาน อาทิ สนับสนุนการปรับสายการผลิตสู่อุตสาหกรรมใหม่ อย่างเช่น ชิ้นส่วน EV หรือ เครื่องมือแพทย์

หนี้ครัวเรือน

ไตรมาสที่ 3 ปี 2568 หนี้ครัวเรือนขยายตัวเล็กน้อย ส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP เพิ่มขึ้น ขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนยังคงต้องเฝ้าระวัง ทั้งนี้ มีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคของคนรุ่นใหม่ การเปิดตัวของธนาคารพาณิชย์ ไร้สาขาอาจต้องเฝ้าระวังการก่อหนี้เพิ่ม และอิทธิพลของ Finfluencer

หนี้ครัวเรือนขยายตัวเล็กน้อย เมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ 3 ปี 2568 หนี้ครัวเรือนมีมูลค่ารวม 16.44 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 0.05 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน นับเป็นการขยายตัวครั้งแรกหลังจากหดตัวต่อเนื่อง 3 ไตรมาส ส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 86.7 หลังจากทรงตัวมา 2 ไตรมาส

ตารางที่ 3 ภาพรวมของหนี้ครัวเรือน

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2563	2564	2565	2566				2567				2568			
	Q4	Q4	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
มูลค่าหนี้ครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	14.76	15.32	15.92	15.99	16.11	16.22	16.39	16.37	16.36	16.36	16.44	16.33	16.32	16.33	16.44
%YoY	3.94	3.80	3.92	3.78	3.82	3.31	2.98	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.19	0.05
%QoQ (ปรับฤดูกาล)	N/A	N/A	N/A	0.91	0.93	0.67	0.45	0.33	0.08	-0.09	-0.11	-0.19	0.07	0.05	0.13
สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)	94.2	94.6	91.6	90.7	90.7	90.7	91.1	90.4	89.4	88.5	88.0	86.7	86.4	86.4	86.7

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศช.

สินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อที่อยู่อาศัยขยายตัวเร่งขึ้น ในไตรมาสที่ 3 ปี 2568 สินเชื่อส่วนบุคคลขยายตัวที่ร้อยละ 4.24 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 4.09 ขณะที่สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ ขยายตัวร้อยละ 1.76 เร่งตัวขึ้นจากไตรมาสก่อน คาดว่าเป็นผลมาจากมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ อาทิ การผ่อนคลายเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (LTV) เป็นการชั่วคราว และการต่ออายุมาตรการลดค่าธรรมเนียมการโอนและจดจำนอง ในทางกลับกัน สินเชื่อเพื่อยานยนต์หดตัวร้อยละ 8.44 เป็นการหดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 9 ติดต่อกัน

ความเคลื่อนไหวทางสังคมรายไตรมาส

ตารางที่ 4 มูลค่า สัดส่วน และอัตราการขยายตัวหนี้ครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า Q4/68 (ล้านล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2566				2567				2568			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	16.44	100.0	3.78	3.82	3.31	2.98	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.19	0.05
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	5.73	34.9	5.02	4.84	4.49	4.03	3.46	2.97	2.46	2.18	1.88	1.69	1.61	1.76
เพื่อยานยนต์	1.31	7.9	-0.25	0.98	0.17	-0.68	-2.42	-5.77	-7.93	-9.73	-9.98	-9.57	-9.76	-8.44
เพื่อการประกอบธุรกิจ	2.90	17.6	1.12	0.83	0.70	0.88	1.03	0.07	0.05	-0.40	-0.41	-0.07	-0.58	-0.89
เพื่อการอุปโภคบริโภค ส่วนบุคคลอื่น	5.01	30.5	5.92	5.97	5.50	5.61	5.01	4.37	3.63	2.91	2.50	2.61	2.77	3.03
- สินเชื่อส่วนบุคคล	3.63	22.1	2.75	3.33	3.24	4.11	4.32	4.46	4.59	4.32	3.81	4.09	4.09	4.24
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้ กำกับ*	0.87	5.3	18.48	17.89	15.42	13.03	10.41	7.25	4.03	1.42	0.53	-0.16	0.18	1.28
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.51	3.1	8.95	5.47	4.87	3.51	0.63	-1.14	-3.40	-3.36	-2.84	-2.56	-1.93	-2.08
สินเชื่ออื่น ๆ**	1.49	9.1	3.73	3.54	1.89	0.34	-0.26	0.10	-1.28	-2.01	-5.33	-6.04	-5.98	-5.80

หมายเหตุ : * สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อที่ผู้ให้บริการต้องขอใบอนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกันที่ให้แก่บุคคลธรรมดา และไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ แต่ไม่มีวัตถุประสงค์นำไปใช้ในการประกอบธุรกิจ อาทิ สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ สินเชื่อบัตรเครดิตเงินสด

** สินเชื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศช.

คุณภาพสินเชื่อของครัวเรือนแย่งต่อเนื่อง จากข้อมูลของบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือเครดิตบูโร ไตรมาสสี่ปี 2568 พบว่า ยอดคงค้างสินเชื่อบุคคลธรรมดาที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) มีมูลค่า 1.31 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.6 จากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา หรือคิดเป็นร้อยละ 9.59 ของสินเชื่อรวม และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 3 ติดต่อกัน โดยมีปัจจัยหลักจาก NPLs ในสินเชื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อส่วนบุคคลที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ NPLs ในระบบธนาคารพาณิชย์มีมูลค่า 1.71 แสนล้านบาท หดตัวร้อยละ 1.3 หรือคิดเป็นร้อยละ 3.23 ของสินเชื่อรวม ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 3.33 สำหรับสินเชื่อที่ค้างชำระระหว่าง 31-90 วัน (SMLs) ข้อมูลจากเครดิตบูโร พบว่า มีมูลค่า 4.80 แสนล้านบาท หดตัวลงร้อยละ 15.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน อย่างไรก็ตาม ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว SMLs ยังมีความเสี่ยงพัฒนาเป็น NPLs เพิ่มขึ้นได้ จึงควรเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด และดำเนินมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่เหมาะสมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

ตารางที่ 5 สินเชื่อที่ผิดนัดชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) รายวัตถุประสงค์

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q4/68 (ร้อยละ)	แหล่งที่มาของ การขยายตัว ของ NPLs	อัตราการขยายตัวของ NPLs (ร้อยละ)								สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)							
			2567				2568				2567				2568			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
รวม NPLs	100.0	7.60	14.9	12.2	14.1	16.4	8.7	6.9	7.6	7.6	8.01	8.48	8.78	8.94	8.78	9.11	9.45	9.59
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	18.8	1.09	18.2	23.2	28.0	29.1	16.5	9.9	6.1	5.7	3.98	4.34	4.58	4.54	4.52	4.66	4.74	4.68
สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์	21.0	0.62	32.0	29.7	22.8	15.9	11.4	5.4	7.2	2.8	9.30	10.03	10.33	11.09	11.30	11.65	12.16	12.43
สินเชื่อบัตรเครดิต	5.5	0.30	14.6	21.5	18.8	13.0	9.1	2.4	1.8	5.3	11.50	12.29	12.58	11.88	12.62	12.68	12.86	12.56
สินเชื่อส่วนบุคคล	22.5	0.96	11.9	7.7	8.6	9.2	2.1	4.3	3.3	4.1	10.14	10.44	10.77	10.77	10.22	10.72	10.90	11.04
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	2.3	-0.74	-28.9	-33.9	-34.1	-14.2	-37.7	-37.1	-28.0	-22.8	5.08	6.12	5.90	5.47	3.71	4.56	4.83	4.79
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์	6.7	0.52	13.4	9.7	20.1	19.3	7.2	4.8	1.3	7.8	10.87	11.55	12.25	12.67	12.23	12.82	13.20	13.87
อื่น ๆ	23.2	4.85	13.5	5.9	12.5	21.9	15.9	20.7	25.2	24.1	19.25	19.27	19.79	20.54	19.98	20.00	21.14	21.80

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดย สศช.

ตารางที่ 6 สินเชื่อที่ผิดนัดชำระระหว่าง 31-90 วัน (SMLs) รายวัตถุประสงค์

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q4/68 (ร้อยละ)	แหล่งที่มาของการขยายตัวของ SMLs	อัตราการขยายตัวของ SMLs (ร้อยละ)								สัดส่วน SMLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)							
			2567				2568				2567				2568			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
รวม SMLs	100.0	-15.54	7.3	5.0	-2.6	-6.9	-10.8	-13.7	-12.2	-15.5	4.72	3.66	3.52	4.17	4.25	3.18	3.09	3.51
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	33.9	-3.39	15.0	11.7	4.9	2.1	-2.5	-0.4	-2.0	-10.6	3.73	2.84	2.82	3.55	3.55	2.76	2.70	3.10
สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์	29.9	-8.21	7.1	2.8	-5.6	-8.7	-16.3	-22.3	-23.2	-24.5	7.98	8.32	8.17	7.90	7.28	7.13	6.89	6.49
สินเชื่อบัตรเครดิต	2.0	-0.08	32.4	31.3	6.2	3.6	-18.3	-26.7	-11.3	-4.8	2.12	2.09	1.84	1.74	1.75	1.54	1.64	1.66
สินเชื่อส่วนบุคคล	21.0	-2.95	5.9	-1.4	-8.0	-18.9	-16.9	-15.4	-5.5	-14.3	6.34	3.24	3.01	4.46	5.21	2.69	2.78	3.77
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	0.1	-0.04	-72.5	214.7	92.5	-39.1	26.7	-72.5	3.3	-36.0	0.21	0.11	0.24	0.08	0.31	0.04	0.29	0.06
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์	8.5	-0.53	-2.9	12.8	3.6	8.2	-3.0	-6.6	-14.5	-6.9	7.03	4.01	3.93	6.87	7.15	3.96	3.57	6.49
อื่น ๆ	4.7	-0.34	-0.6	-10.0	-14.4	-12.6	-2.6	-10.5	0.9	-7.9	2.56	1.86	1.57	2.03	2.24	1.44	1.35	1.60

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดย สศช.

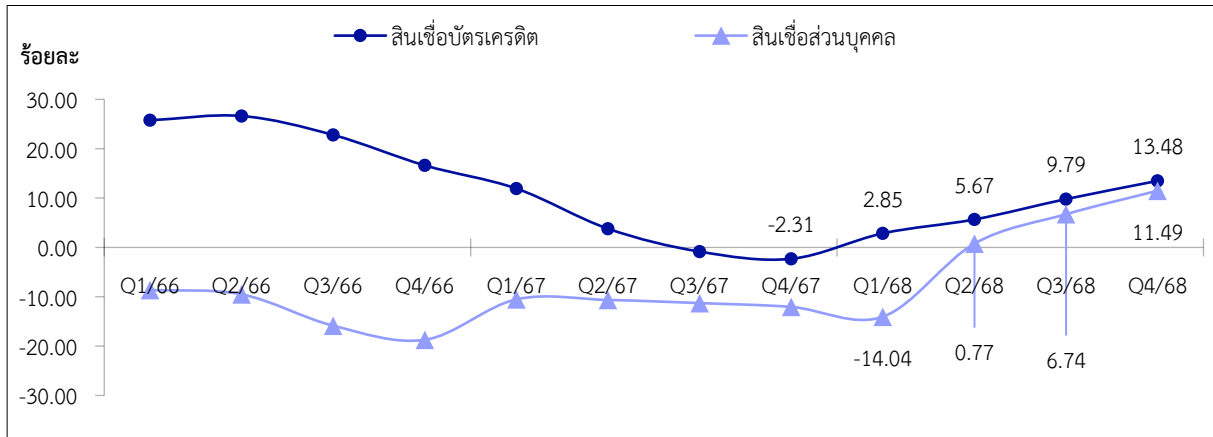
ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. พฤติกรรมการบริโภคของคนรุ่นใหม่ที่มีสินเชื่อและบริการตามรีวิวหรือเทรนด์ออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้เป็นเพียงช่องทางความบันเทิงสำหรับคน Gen Z เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ที่กระแสใหม่ ๆ เกิดขึ้น และเป็นแหล่งสร้างความไว้วางใจต่อสินค้าและบริการ งานศึกษา Visa Gen Z Decoded 2025⁵ พบว่า แพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมสูงในกลุ่ม Gen Z ไทย ได้แก่ YouTube, TikTok และ Facebook ทั้งนี้ ร้อยละ 58.0 ของผู้ตอบแบบสำรวจชาวไทย ระบุว่าเชื่อถือคำแนะนำจากครีเอเตอร์ที่ตนติดตาม และร้อยละ 50.0 มีทัศนคติเชิงบวกต่อแบรนด์ที่ปรากฏบนแพลตฟอร์มดังกล่าว (Visa, 2025) สะท้อนให้เห็นว่าสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคของคน Gen Z ไทย ขณะเดียวกัน ข้อมูลจากเครดิตบูโรพบว่า ในไตรมาสปี 2568 นี้ค่างบบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลของกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.5 และ 11.5 ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นมากที่สุดจากทุกกลุ่มอายุ⁶ สะท้อนว่าอิทธิพลสื่อออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจบริโภค ดังนั้น จึงควรเร่งเสริมสร้างทักษะทางการเงินแก่คนรุ่นใหม่ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ดังเช่น กรณีของออสเตรเลียที่มีการจัดการเรียนการสอนทักษะทางการเงินตั้งแต่ระดับประถมศึกษา รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของสังคมและกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย (ACARA, n.d.)

⁵ งานศึกษา Visa Gen Z Decoded 2025 เป็นการสำรวจค่านิยม พฤติกรรม และนิสัยทางการเงินของประชากร Gen Z อายุ 14-27 ปี ใน 14 ประเทศและเขตเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 27 ของกำลังแรงงานในภูมิภาค โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกว่า 560 คน ในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2567

⁶ จากการแบ่งอายุเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี (2) กลุ่มอายุ 25-34 ปี (3) กลุ่มอายุ 35-45 ปี (4) กลุ่มอายุ 45-59 ปี และ (5) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป

แผนภาพที่ 4 อัตราการขยายตัวหนี้คงค้างของกลุ่มประชากรอายุต่ำกว่า 25 ปี ปี 2566-2568

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดย สศช.

2. การเปิดตัวของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) อาจต้องเผื่อระวังการก่อหนี้ที่เพิ่ม นโยบายการเปิดให้มีผู้ให้บริการธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ของธนาคารแห่งประเทศไทย ถือเป็นแนวทางสำคัญ ในการขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงบริการสินเชื่อแบบดั้งเดิม โดยเป็นการให้บริการผ่านระบบดิจิทัล และใช้ข้อมูลจากระบบดิจิทัลทั้งในและนอกภาคการเงิน เช่น ข้อมูล การรับจ่ายเงิน การซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประวัติการชำระค่าสาธารณูปโภค มาประกอบการพิจารณาสินเชื่อ ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดของบริการสินเชื่อแบบเดิม และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนมากขึ้น (ชญาวดี ชัยอนันต์, 2566) อย่างไรก็ตาม อาจต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในการก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้น กรณีศึกษา ในประเทศจีนพบว่า การให้บริการสินเชื่อออนไลน์มีส่วนทำให้ประชาชนมีแนวโน้มใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น และผู้กู้ บางส่วนเข้าสู่วงจรหนี้ได้ง่ายขึ้น (Yue et al., 2022) ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์พบว่า ธนาคารดิจิทัลมีสัดส่วน หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) สูงกว่าธนาคารแบบดั้งเดิม (BusinessWorld, 2025)

3. อิทธิพลของ Finfluencer ต่อพฤติกรรมการเงินครัวเรือนในยุคดิจิทัล Finfluencer หรือ Financial Influencer⁷ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากการเสนอเนื้อหาที่เข้าใจง่าย และ มักถ่ายทอดผ่านประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความใกล้ชิดกับผู้ติดตาม อย่างไรก็ตาม Finfluencer บางส่วนอาจไม่มีความรู้ทางการเงินเพียงพอ หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงการโฆษณาแฝง ส่งผลให้ข้อมูลที่เผยแพร่อาจไม่ครบถ้วนหรือคลาดเคลื่อน และในบางกรณีอาจนำไปสู่การชักชวนให้ทำธุรกรรม ที่มีความเสี่ยงสูง ก่อให้เกิดการขาดทุนและภาระหนี้สินตามมา ทั้งนี้ รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงิน ระดับ การออม และการใช้บริการทางการเงินของคนไทย ปี 2567 พบว่า แม้คนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.6) จะมีทักษะ ทางการเงินโดยรวมอยู่ในระดับดี แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านความเข้าใจเชิงลึก ส่งผลให้ผู้ติดตามบางส่วนอาจนำ คำแนะนำจาก Finfluencer ไปใช้โดยไม่ได้ประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังมี ข้อจำกัดในการควบคุมเนื้อหาของบุคคลที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลเนื้อหาทางการเงินของ Finfluencer โดยกำหนดให้ขึ้นทะเบียนกับ ก.ล.ต. และมีใบอนุญาต

⁷ Financial Influencer หมายถึง บุคคลที่ให้คำแนะนำด้านการเงินผ่านช่องทางออนไลน์ ครอบคลุมเนื้อหาทั้งด้านการลงทุน การออม ภาษี และการจัดการปัญหาหนี้

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะโรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ โรคมือ เท้า ปาก และโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้ มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ การติดเชื้อไวรัสฮันตา ภัยสุขภาพในช่วงฤดูฝน และการติดเชื้อไวรัส HPV ในเพศชาย

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 จำนวนผู้ป่วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงร้อยละ 36.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568 จาก 426,286 ราย เหลือ 271,952 ราย โดยโรคที่มีจำนวนผู้ป่วยลดลงอย่างชัดเจน ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ และโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในกลุ่มโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ จำนวน 159,855 ราย และโรคปอดอักเสบ จำนวน 97,084 ราย

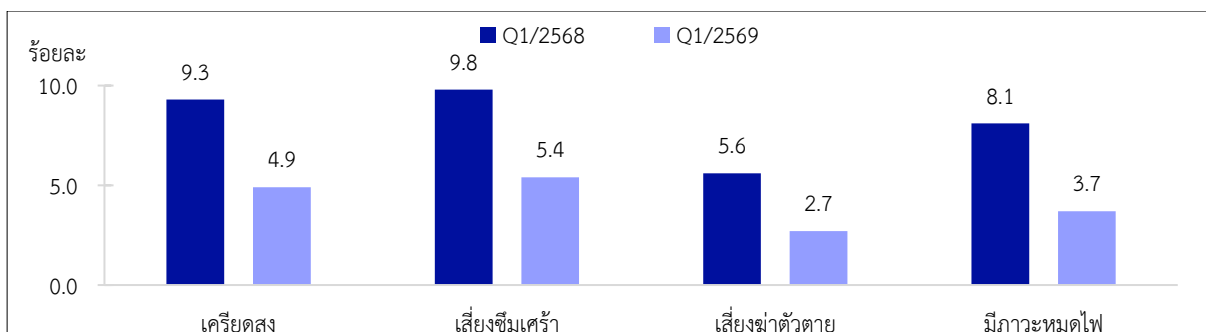
ตารางที่ 7 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

โรค	2568				2569	%YoY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/2569
ปอดอักเสบ	138,418	97,040	103,517	120,163	97,084	-29.9
ไข้เลือดออก	7,236	15,036	24,918	10,463	4,635	-35.9
มือ เท้า ปาก	10,684	13,004	68,510	20,276	8,534	-20.1
ไข้หวัดใหญ่	267,952	130,683	217,452	558,368	159,855	-40.3
บิด	506	598	556	412	456	-9.9
หัด	389	352	212	184	153	-60.7
ฉีหนู	782	955	1,287	2,091	855	9.3
ใช้สมองอักเสบ	312	435	413	412	369	18.3
อหิวาตกโรค	1	0	4	2	3	200.0
ไข้กาฬหลังแอ่น	2	0	6	13	6	200.0
พิษสุนัขบ้า	4	2	1	0	2	-50.0
รวม	426,286	258,105	416,876	712,384	271,952	-36.2
อัตราส่วนต่อประชากรแสนคน	645	392	632	1,081	413	

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2569

ที่มา : รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง DDS กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพที่ 5 สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568-2569

ที่มา : ระบบข้อมูล MHCI กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In: MHCI) ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 ซึ่งมีผู้เข้ารับการประเมินกว่า 238,000 ราย พบว่า กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้ามีสัดส่วนสูงสุดที่ร้อยละ 5.4 ลดลงจากร้อยละ 9.8 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้ แม้ว่าสถานการณ์สุขภาพจิตจะมีแนวโน้มดีขึ้นในทุกกลุ่ม แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาวะค่าใช้จ่ายที่ยังอยู่ในระดับสูงจากผลกระทบของสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ซึ่งอาจเพิ่มความเครียดและกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชนในระยะต่อไป

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **การติดเชื้อไวรัสฮันตา (Hantavirus Disease)** ซึ่งเป็นโรคที่พบในหนูและสัตว์ฟันแทะ โดยสัตว์ที่ติดเชื้อมักไม่แสดงอาการ แต่สามารถแพร่เชื้อสู่คนผ่านการสูดดมหรือสัมผัสฝุ่นและละอองที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่งของสัตว์ดังกล่าว รวมถึงอาจติดต่อจากคนสู่คนเมื่อมีการสัมผัสใกล้ชิดในพื้นที่ปิดเป็นเวลานาน ระยะฟักตัวประมาณ 1-8 สัปดาห์ ผู้ติดเชื้ออาจมีอาการไข้ ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย คล้ายไข้หวัดใหญ่ และในบางรายอาจมีอาการทางระบบทางเดินอาหารหรือภาวะเลือดออก ทั้งนี้ ยังไม่มียาต้านไวรัสจำเพาะ จึงทำได้เพียงรักษาตามอาการ (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2569) กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศเพิ่มโรคติดเชื้อไวรัสฮันตาเป็นโรคติดต่ออันตรายลำดับที่ 14 เนื่องจากโรคมียุทธศาสตร์ แม้พบการแพร่เชื้อไม่บ่อยและมีอัตราการแพร่เชื้อค่อนข้างต่ำ (Hfocus, 2569) แต่อัตราการเสียชีวิตในบางพื้นที่สูงถึงร้อยละ 30-50 (กรมควบคุมโรค, 2569) ปัจจุบันยังไม่พบการระบาดในประเทศไทย แต่ควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการเฝ้าระวังผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง และหลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่งของหนูและสัตว์ฟันแทะ หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันเมื่อมีความจำเป็นต้องสัมผัส

2. **ภัยสุขภาพในช่วงฤดูฝน** กรมควบคุมโรค (2569) เตือนให้เฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพที่มักเกิดในช่วงฤดูฝน ได้แก่ (1) โรคระบบทางเดินหายใจ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ โรคติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวี (2) โรคที่มีุงเป็นพาหะ เช่น โรคไข้เลือดออก และ (3) โรคติดเชื้อผ่านการสัมผัส เช่น โรคฉี่หนู และโรคใช้ดิน อีกทั้ง ช่วงเปิดภาคเรียน ซึ่งเด็กเริ่มกลับมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิดยังเป็นช่วงเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคมือ เท้า ปาก โดยเฉพาะในสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล (กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค, 2569) ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันและเฝ้าระวังโรค อาทิ การฉีดวัคซีน การรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายรอบบ้าน การเลี้ยงลูกน้ำขังหรือโคลนด้วยเท้าเปล่า และการสังเกตอาการสำคัญของโรค

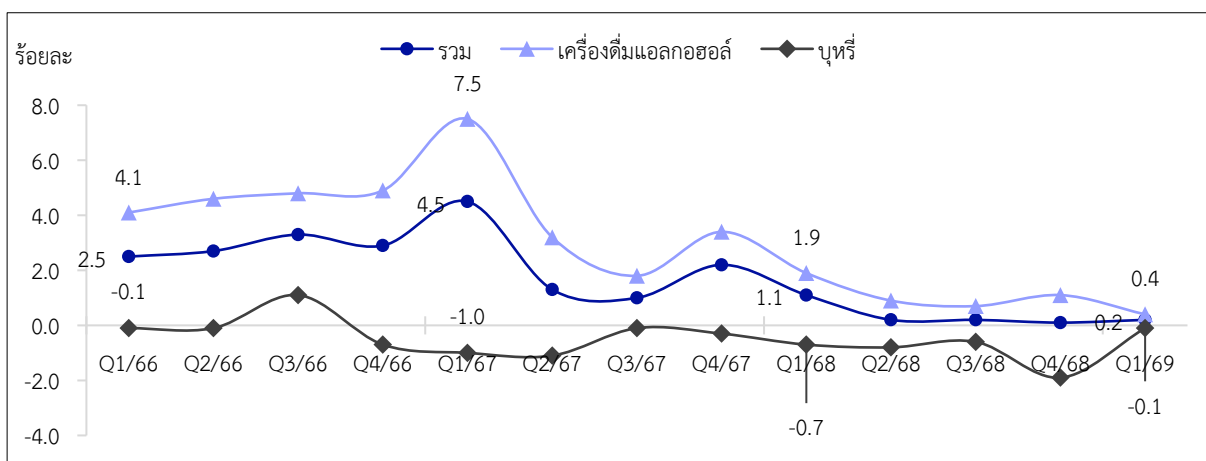
3. **การติดเชื้อไวรัส Human Papillomavirus (HPV) ในเพศชาย** ร้อยละ 90 ของเพศชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์ติดเชื้อไวรัส HPV โดยไม่รู้ตัว และเชื้อสามารถแฝงอยู่ในร่างกายได้นานกว่า 10 ปี โดยไม่แสดงอาการ (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2569) ทำให้ผู้ติดเชื้อสามารถแพร่เชื้อให้คู่ของตนได้โดยไม่ตั้งใจ และเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลายชนิด เช่น มะเร็งปากมดลูก มะเร็งบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งเพศชายและหญิง โรคหูด มะเร็งทางทวารหนัก และมะเร็งคอหอย ซึ่งล้วนเป็นโรคที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและก่อให้เกิดภาวะค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพในระยะยาว สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการป้องกันการติดเชื้อ โดยอาจเริ่มจากการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย การตรวจคัดกรองเชื้อ HPV และมะเร็งที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการฉีดวัคซีนป้องกันไวรัส HPV ซึ่งสามารถฉีดได้ทั้งในผู้หญิงและผู้ชาย โดยเฉพาะก่อนการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เพื่อให้วัคซีนมีประสิทธิภาพในการป้องกันได้สูงสุด และช่วยลดโอกาสในการแพร่หรือรับเชื้อในอนาคต

การบริโภค เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และบุหรี่

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 ทั้งนี้ มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ การแพร่ระบาดของของ บุหรี่ผิดกฎหมายมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับ พฤติกรรมการบริโภค และการทดลองขยายเวลาจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และมาตรการรองรับ

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 โดยการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 ขณะที่การบริโภคบุหรี่ย ลดลงร้อยละ 0.1

แผนภาพที่ 6 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนในหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ (มูลค่าที่แท้จริง) ปี 2566-2569

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. การแพร่ระบาดของบุหรี่ผิดกฎหมายมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น จากโครงสร้างภาษีสรรพสามิตบุหรี่ย แบบ 2 อัตรา⁸ ที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2560 ส่งผลให้ราคาบุหรี่ยถูกกฎหมายสูงขึ้น โดยสัดส่วนบุหรี่ยผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 2.9 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 25.4 ในไตรมาสสาม ปี 2567 อีกทั้ง ข้อมูลจากกรมสรรพสามิตระบุว่า ในช่วงตุลาคม 2568 - กุมภาพันธ์ 2569 มีการจับกุมคดียาสูบผิดกฎหมาย 9,599 คดี คิดเป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้น 294.50 ล้านบาท ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนในระดับที่รุนแรงขึ้น เนื่องจากไม่ได้มาตรฐานและ ขาดการควบคุมคุณภาพ นำไปสู่ภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นในระยะยาว ทั้งนี้ การศึกษา ผลกระทบของการปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิตบุหรี่ยแบบอัตราเดียวต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย ของมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ปี 2569 พบว่า การกำหนดอัตราภาษีตามมูลค่าในอัตราเดียว ควบคู่กับการปรับเพิ่มภาษีตามปริมาณ และการปราบปรามบุหรี่ยผิดกฎหมายไปพร้อมกัน จะช่วยลดต้นทุนด้านสุขภาพของประเทศและสร้างเสถียรภาพ ของระบบภาษีในระยะยาว

⁸ ปัจจุบันประเทศไทยใช้โครงสร้างภาษีบุหรี่ยแบบ 2 อัตรา โดยแบ่งตามราคาขายปลีกแนะนำที่ 72 บาทต่อซอง หากราคา ไม่เกิน 72 บาท จะเสียภาษีตามมูลค่าร้อยละ 25 แต่หากราคาสูงกว่านั้นจะเสียภาษีร้อยละ 42 โดยทั้งสองกลุ่มต้องเสียภาษี ตามปริมาณอีกมวลละ 1.25 บาท (หรือ 25 บาทต่อซอง) เท่ากัน

2. **ภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการบริโภค** การศึกษาแนวทางการปรับปรุงมาตรฐานภาษีในสินค้าอันตรายต่อสุขภาพ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า โครงสร้างภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดสำคัญ โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีตามปริมาณในอัตราคงที่⁹ (เช่น กลุ่มไวน์จัดเก็บภาษีในอัตรา 1,000 บาทต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์) ทำให้มูลค่าที่แท้จริงของภาษีลดลงเมื่อเวลาผ่านไป และลดทอนประสิทธิผลของมาตรการภาษีในการควบคุมการบริโภคในระยะยาว ทั้งนี้ งานศึกษาของ Wilson et al. (2025) พบว่า การปรับขึ้นราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านกลไกภาษีที่เหมาะสมสามารถลดการบริโภคได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับโครงสร้างภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สะท้อนระดับความเสี่ยงต่อสุขภาพอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการกำหนดกลไกปรับอัตราภาษีอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อให้มาตรการภาษียังคงมีประสิทธิผลในการลดการบริโภคและบรรเทาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในระยะยาว

3. **การเฝ้าระวังการทดลองขยายเวลาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมาตรการรองรับ** จากเดิมที่กำหนดให้จำหน่ายในช่วงเวลา 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น. เป็นการจำหน่ายต่อเนื่องตั้งแต่ 11.00-24.00 น. เป็นระยะเวลา 180 วัน (3 ธันวาคม 2568 - 31 พฤษภาคม 2569) ผลการติดตามและประเมินผลหลังดำเนินนโยบายครบ 90 วัน โดยกรมควบคุมโรค พบว่า การเสียชีวิตที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างวันที่ 31 ธันวาคม ถึง 1 มกราคม เพิ่มขึ้น 4.8 เท่า เทียบกับปี 2566 หลังควบคุมปัจจัยรบกวน (เครือข่ายจดเกล้า, 2569; เติลินิวส์, 2569) ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่า การขยายเวลาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนสูงกว่าที่ประเมินไว้ในเบื้องต้น ดังนั้น การตัดสินใจขยายผลนโยบายในระยะต่อไปจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ อีกทั้ง ควรกำหนดให้ผู้ประกอบการร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบผู้ซื้อว่าอายุถึงเกณฑ์ตามกฎหมาย ไม่อยู่ในสภาพมึนเมาชัดเจน และไม่เป็นการซื้อแทนผู้ถูกห้ามบริโภค เช่น เยาวชน และมีบทลงโทษหากละเลย

⁹ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 หน่วยบรรจุของผลิตภัณฑ์ จะถูกจัดเก็บภาษีทั้ง (1) ตามปริมาณ และ (2) ตามมูลค่า

ความปลอดภัย ในชีวิตและ ทรัพย์สิน

ไตรมาสที่หนึ่ง ปี 2569 คดีอาญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9 โดยมีคดียาเสพติด เป็นปัจจัยสำคัญ ในขณะที่การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนนพบผู้ประสพภัย สะสมเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 ทั้งนี้ ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ห่างไกลจากสารเสพติด ตลาดการค้ารถจักรยานยนต์ของใหม่ ของกลไกมิจฉาชีพ และความเสี่ยงจากการขาดการต่ออายุ พ.ร.บ. บุคคลที่ 3

การรับแจ้งคดีอาญาในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 138,728 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยสาเหตุหลักมาจากคดียาเสพติดที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.4 ในขณะที่คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ลดลงร้อยละ 15.3 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 คดีอาญาจำแนกตามประเภทคดี

ประเภท (หน่วย : คดี)	ปี 2567				ปี 2568				ปี 2569
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
คดีอาญารวม	101,247	104,128	121,524	120,025	117,634	121,212	138,683	138,612	138,728
%YoY	-2.68	16.78	34.05	17.90	16.19	16.41	14.12	15.49	17.93
ยาเสพติด	81,203	84,142	95,511	96,240	92,638	97,783	112,279	115,858	117,130
%YoY	-3.96	20.08	38.01	20.92	14.08	16.21	17.56	20.38	26.44
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	15,491	15,515	20,776	18,813	19,894	18,523	21,501	18,320	16,854
%YoY	4.39	8.44	23.27	7.34	28.42	19.39	3.49	-2.62	-15.28
ชีวิต ร่างกาย และเพศ	4,553	4,471	5,237	4,972	5,102	4,906	4,903	4,434	4,744
%YoY	-1.90	-6.66	13.82	6.15	12.06	9.73	-6.38	-10.82	-7.02

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2569)

การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนนในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 พบผู้ประสพภัยสะสมรวมทั้งสิ้น 235,726 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยเป็นการเพิ่มขึ้นจากผู้บาดเจ็บ และผู้เสียชีวิต ร้อยละ 4.4 และ 2.3 ตามลำดับ ขณะที่ผู้ทุพพลภาพลดลงร้อยละ 29.8 หากพิจารณาตามประเภทยานพาหนะจะพบว่าอุบัติเหตุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.4) เกิดจากรถจักรยานยนต์ และเมื่อจำแนกช่วงอายุผู้ประสพภัย พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.8) อยู่ในช่วงอายุ 15-35 ปี โดยจังหวัดที่มีผู้ประสพภัยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี และเชียงใหม่¹⁰

¹⁰ กรุงเทพมหานคร 42,171 ราย ชลบุรี 12,887 ราย และเชียงใหม่ 10,512 ราย

ตารางที่ 9 สถิติอุบัติเหตุจราจรทางบก จำแนกตามผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต และผู้ทุพพลภาพ

ประเภท (หน่วย : ราย)	ปี 2567				ปี 2568				ปี 2569
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
ผู้ประสบภัยสะสมรวม	224,123	203,850	212,643	228,641	225,919	204,797	215,580	227,730	235,726
%YoY	7.43	1.90	8.02	5.21	0.80	0.46	1.38	-0.40	4.34
ผู้บาดเจ็บ	220,335	200,358	209,450	224,758	222,464	201,684	212,824	224,463	232,205
%YoY	7.60	1.98	8.15	5.22	0.97	0.66	1.61	-0.13	4.38
ผู้เสียชีวิต	3,748	3,450	3,133	3,846	3,408	3,080	2,716	3,224	3,488
%YoY	-0.90	-2.79	0.00	5.14	-9.07	-10.72	-13.31	-16.17	2.35
ผู้ทุพพลภาพ	40	42	60	37	47	33	40	43	33
%YoY	-29.82	-8.70	22.45	-26.00	17.50	-21.43	-33.33	16.22	-29.79

ที่มา : THAI RSC (ข้อมูล ณ วันที่ 26 เมษายน 2569)

ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่

1. เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ห่างไกลจากสารเสพติด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ 13,399 คดี โดยกลุ่มฐานความผิดที่พบมากที่สุดคือคดียาเสพติด จำนวน 3,428 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 จากปีงบประมาณก่อน และกว่า 2 ใน 3 หรือร้อยละ 67.2 มีประวัติเคยใช้สารเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกัญชา ยาบ้า และสารผสมน้ำต้มใบกระท่อม คิดเป็นร้อยละ 39.33 ร้อยละ 37.42 และร้อยละ 17.01 ตามลำดับ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า การใช้ในกลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายหลังการผ่อนคลายมาตรการเกี่ยวกับกัญชาและกระท่อม^{11, 12} แม้จะมีการจำกัดการใช้กัญชาเฉพาะด้านการแพทย์ แต่ยังพบร้านจำหน่ายในหลายพื้นที่ ทำให้เยาวชนบางส่วนเข้าถึงได้ง่าย (Rocket Media Lab, 2569) การใช้สารเสพติดไม่เพียงส่งผลต่อสุขภาพของเยาวชน แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพทุนมนุษย์ในระยะยาว อีกทั้งรัฐต้องแบกรับภาระงบประมาณในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 มีการขอจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดมากกว่า 5,000 ล้านบาท

2. ตลาดการค้าการ์ตูนช่องทางใหม่ของกลองมิกฉาชีพ ตลาดการค้าแคแรกเตอร์จากการ์ตูน เช่น One Piece, Pokémon และ Yu-Gi-Oh กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรายงาน Trading Card Games Market ของ Market.Us คาดว่ามูลค่าตลาดการ์ดสะสมทั่วโลกจะเพิ่มจากประมาณ 7.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2568 เป็น 14.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2578 โดยการค้าแคแรกเตอร์มีส่วนตลาดมากที่สุดถึงร้อยละ 48.3 การ์ดเหล่านี้มีมูลค่าซื้อขายตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักล้านบาทในกรณีการ์ดหายาก (ลงทุนแมน, 2569) อย่างไรก็ตาม ความสะดวกสบายนี้เปิดช่องให้เกิดความเสี่ยงจากมิกฉาชีพมากขึ้น ปัจจุบันพบมูลค่าความเสียหายจากการหลอกลวงในตลาดการ์ดรวมแล้วกว่า 7.2 ล้านบาท (ไม่รวมกรณีที่ไม่ได้แจ้งความ) รูปแบบการหลอกลวงที่พบ ได้แก่ การใช้ภาพที่สร้างด้วย AI แอบอ้างว่าเป็นการ์ดหายากเพื่อหลอกลวงขายโดยไม่มีสินค้าจริง การปลอมการ์ด และการรับพรีออเดอร์แล้วไม่ส่งสินค้า ทั้งนี้ หากตกเป็นผู้เสียหาย สามารถโทรแจ้งสายด่วน 1441 หรือแจ้งความออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ www.thaipoliceonline.go.th ตลอด 24 ชั่วโมง

¹¹ พิษกระท่อมถูกถอดออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษประเภท 5 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2564 ทำให้การเพาะปลูก ครอบครอง บริโภค และการจำหน่ายไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัด อาทิ ห้ามนำไปผสมกับ ยาเสพติดชนิดอื่น และห้ามจำหน่ายให้เด็กและเยาวชน สตรีมีครรภ์ และสตรีให้นมบุตร

¹² กัญชาถูกถอดออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษประเภท 5 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2565 โดยกำหนดให้ทุกส่วนของ กัญชา รวมถึงสารสกัดจากกัญชาที่มีปริมาณสาร THC หรือ CBD ไม่เกินร้อยละ 0.2 ไม่ถือเป็นยาเสพติด ต่อมาได้กำหนดให้ "ช่อดอกกัญชา" เป็นสมุนไพรควบคุม เน้นการใช้ทางการแพทย์ มีผลตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2568 เป็นต้นไป

3. ความเสี่ยงจากการขาดการต่ออายุ พ.ร.บ. บุคคลที่ 3 ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก ชี้ว่า ในปี 2568 ประเทศไทยมีรถมากกว่า 1 ใน 5 หรือร้อยละ 22.9 ไม่ต่อภาษีประจำปี ซึ่งเป็นเงื่อนไขการมี พ.ร.บ. นอกจากนี้ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ระบุว่า รถที่เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนร้อยละ 40-50 พ.ร.บ. ขาดการต่ออายุ (ไทยรัฐ, 2569) การไม่ต่ออายุ พ.ร.บ. เป็นความผิดทางกฎหมาย และหากประสบอุบัติเหตุ จะไม่ได้รับความคุ้มครองใด ๆ กรณีเป็นฝ่ายถูก สามารถเรียกร้องค่าเสียหายเบื้องต้นโดยต้องสำรองจ่ายไปก่อน แต่หากพิสูจน์แล้วเป็นฝ่ายผิด จะถูกเรียกคืนค่าใช้จ่ายพร้อมเงินเพิ่มอีกร้อยละ 20 และมีโทษปรับเพิ่มเติม เกิดความเสี่ยงด้านภาระทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาใช้ระบบต่ออายุ พ.ร.บ. แบบอัตโนมัติ (Opt-out) โดยกำหนดให้ต่ออายุล่วงหน้า และเปิดโอกาสให้ผู้ซ้ยกเลิกภายหลัง เพื่อให้การมี พ.ร.บ. เป็นเรื่องง่ายกว่าการหลีกเลี่ยง

การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 การร้องเรียนของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.2 จากทั้งด้านสินค้าและบริการ และด้านกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงของกองทุนมาปนกิจสงเคราะห์ การหลอกลวงทุนเทรดทองออนไลน์ และการเพิ่มขึ้นของสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ที่ควรต้องเร่งปราบปราม

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้า บริการ และอสังหาริมทรัพย์ ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 ของ สคบ. มีจำนวน 9,386 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 16.6 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ ด้านขายตรง และตลาดแบบตรง รองลงมาเป็นด้านฉลาก เมื่อพิจารณาตามประเภทสินค้า บริการ และอสังหาริมทรัพย์ พบว่า สินค้าออนไลน์ยังคงเป็นกลุ่มที่มีการร้องเรียนเข้ามามากที่สุดที่ 3,732 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 39.8 ของเรื่องร้องเรียนทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการใช้บริการ

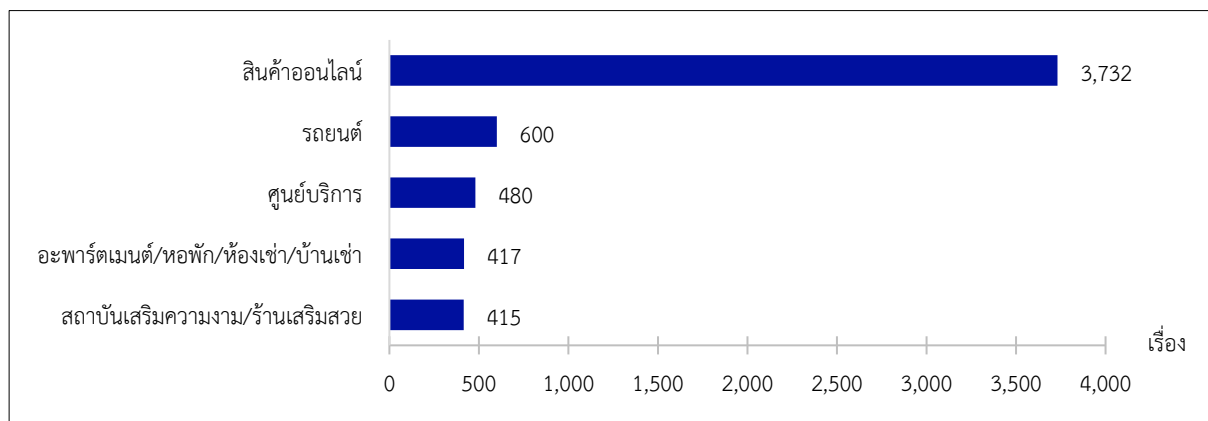
ตารางที่ 10 สถิติการรับเรื่องร้องเรียน

เรื่องร้องเรียน (หน่วย : เรื่อง)	ปี 2567				ปี 2568				ปี 2569	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	%YoY
สคบ.	5,786	5,517	6,894	7,211	8,052	8,537	9,236	9,880	9,386	16.6
ด้านโฆษณา	807	397	742	648	788	674	530	756	697	-11.5
ด้านฉลาก	584	533	886	857	911	850	664	863	788	-13.5
ด้านสัญญา	467	420	686	599	625	666	469	782	560	-10.4
ด้านขายตรงและ ตลาดแบบตรง	609	600	711	873	1,418	744	1,258	873	1,247	-12.1
เรื่องอื่น ๆ*	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603	6,315	6,606	6,094	41.4
สำนักงาน กสทช.	414	340	311	395	394	367	449	330	425	7.9
โทรศัพท์เคลื่อนที่	335	229	215	308	302	220	320	206	244	-19.2
อินเทอร์เน็ต	74	107	91	84	90	144	124	121	173	92.2
รวม	6,200	5,857	7,205	7,606	8,446	8,904	9,685	10,210	9,811	16.2

หมายเหตุ : * อาทิ ข้อมูลจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกขผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ.

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

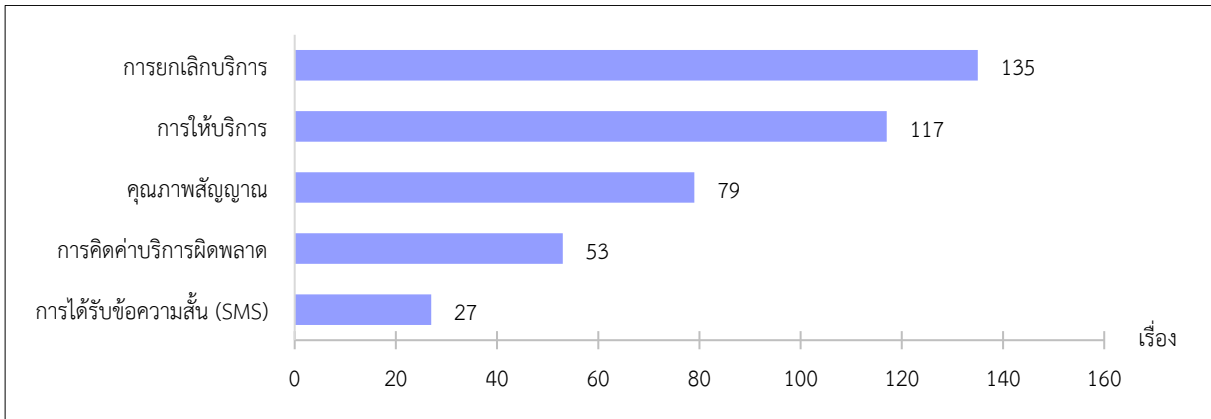
แผนภาพที่ 7 สินค้า บริการ และอสังหาริมทรัพย์ที่มีการร้องเรียนสูงสุด ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569

ที่มา : สคบ.

การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมต่อสำนักงาน กสทช. มีทั้งสิ้น 425 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.9 โดยประเภทบริการที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดยังคงเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่ 244 เรื่อง รองลงมาเป็นอินเทอร์เน็ต 173 เรื่อง เมื่อพิจารณาตามลักษณะปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการยกเลิกบริการ จำนวน 135 เรื่อง รองลงมาเป็นการให้บริการ 117 เรื่อง

แผนภาพที่ 8 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมสูงสุด ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569

ที่มา : สำนักงาน กสทช.

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. ความเสี่ยงและช่องโหว่ของกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์เป็นสวัสดิการสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายงานศพให้แก่ครัวเรือนรายได้น้อย เนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย มีการดำเนินงานในระดับชุมชน เงื่อนไขการสมัครไม่ซับซ้อน และค่าใช้จ่ายไม่สูงเทียบกับประกันชีวิตเชิงพาณิชย์ ในปี 2569 มีสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ของประชาชนทั่วไปจำนวน 4,874 แห่ง มีสมาชิกรวมประมาณ 7 ล้านคน (เนฐิตา พันธุ์เพชร, 2569ก) โดยส่วนใหญ่ (หรือร้อยละ 78.8) จัดทะเบียนถูกต้องและยังคงดำเนินงานอยู่ (เนฐิตา พันธุ์เพชร, 2569ข) อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่สังคมสูงวัยทำให้โครงสร้างสมาชิกมีผู้สูงอายุมากขึ้น การจ่ายเงินสงเคราะห์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่สมาชิกใหม่ลดลง ฐานะทางการเงินของกองทุนบางแห่งจึงเริ่มมีความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง อีกทั้งยังพบปัญหาการทุจริตในบางกรณี เป็นเหตุให้กองทุนบางแห่งต้องยุติการดำเนินงานอย่างกะทันหัน เช่น กองทุนในอำเภอบางบาล จังหวัดมหาสารคาม ที่ค้างจ่ายเงินแก่สมาชิกกว่า 1.4 พันล้านบาท (ครอบครัวข่าว 3, 2569) ขณะเดียวกัน สมาชิกบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกองทุน จึงจำเป็นต้องยกระดับการกำกับดูแลกองทุนให้เข้มงวดและทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการทบทวน พ.ร.บ. การฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. 2545 การเร่งรัดให้มีการตรวจสอบกองทุนที่มีสถานะเสี่ยง ควบคู่กับการเสริมสร้างความรู้แก่คณะกรรมการและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ หากประชาชนพบความผิดปกติ สามารถร้องเรียนต่อนายทะเบียนท้องถิ่น หรือสายด่วนศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300

การฌาปนกิจสงเคราะห์ คือ กิจการที่บุคคลหลายคนตกลงเข้าร่วมกันเพื่อสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในการจัดการศพ/สงเคราะห์ครอบครัวของสมาชิก ซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะทำอะไรหรือรายได้เพื่อแบ่งปันกัน

สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ คือ สมาคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการฌาปนกิจสงเคราะห์

ข้อควรรู้สำคัญ

- เงินฌาปนกิจไม่ใช่เงินออม แต่เป็นเงินช่วยงานศพ
- สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ยกเลิก **ทรัพย์สินที่เหลือแบ่งให้สมาชิกไม่ได้** ต้องโอนให้สมาคมอื่น/เป็นของแผ่นดิน
- **อัตราค่าสมัคร** จ่ายครั้งเดียวไม่เกิน 100 บาท
- **เงินบำรุงรักษา** ไม่เกินเดือนละ 5 บาท/ ปีละ 50 บาท
- **อัตราเรียกเก็บเงินสงเคราะห์**
 1. 100 บาท : สมาชิกไม่เกิน 2,500 คน
 2. 50 บาท : สมาชิก 2,501-5,000 คน
 3. 30 บาท : สมาชิก 5,000-10,000 คน
 4. 20 บาท : สมาชิก 10,001 คนขึ้นไป

2. การหลอกลวงให้ลงทุนเทรดทองบนแพลตฟอร์มออนไลน์ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการลงทุนทองคำสู่แพลตฟอร์มออนไลน์เปิดช่องให้มีฉ้อโกงเข้ามาแสวงหาประโยชน์มากขึ้น เช่น การสร้างแอปพลิเคชันเทรดทองปลอมเพื่อหลอกโอนเงิน ขณะเดียวกัน มูลค่าการซื้อขายทองคำที่อยู่ในระดับสูงในปี 2568 โดยมียอดเฉลี่ยต่อวันประมาณ 6.6 หมื่นล้านบาท และสูงสุดถึง 2.6 แสนล้านบาท (การเงินธนาคาร, 2568) สะท้อนถึงความผันผวนและความน่าสนใจของตลาด ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงที่ผู้ใช้บริการจะถูกชักชวนให้เข้าร่วม “ภารกิจปั่นราคาทอง” โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ (AOC) พบว่า มีฉ้อโกงมักอาศัยความกลัวพลาดโอกาสและความต้องการผลตอบแทนสูงของผู้ลงทุนเป็นเครื่องมือในการหลอกลวง (ดศ., 2569) ดังนั้น ควรตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแพลตฟอร์มก่อนตัดสินใจลงทุน เช่น การมีใบอนุญาตจากสมาคมค้าทองคำ หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) รวมถึงการใช้บัญชีธุรกรรมในนามนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ทั้งนี้ หากผู้ใช้บริการตกเป็นเหยื่อ สามารถแจ้งระงับบัญชีได้ทันทีผ่านสายด่วน AOC 1441 หรือหากต้องการขอคำปรึกษาหรือแจ้งเบาะแส สามารถติดต่อสายด่วนสำนักงาน ก.ล.ต. 1207 กด 22

3. แนวโน้มสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งในท้องตลาดและออนไลน์เพิ่มสูงขึ้น ควรต้องเร่งปราบปราม ปัจจุบันผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าได้ผ่านช่องทางที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งแม้จะช่วยเพิ่มความสะดวกในการเลือกซื้อ แต่ขณะเดียวกันก็เพิ่มความเสี่ยงต่อการเข้าถึงสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ โดยในไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 กรมทรัพย์สินทางปัญญาดตรวจพบสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในท้องตลาดกว่า 5.2 แสนชิ้น มูลค่าความเสียหาย 690 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 65.6 และในช่องทางออนไลน์กว่า 2.0 แสนชิ้น มูลค่าความเสียหาย 67 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 362.0 ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาของกฤติกร อุนวิไล และคณะ (2569) พบว่า ผู้บริโภคจำนวนหนึ่งมีทัศนคติยอมรับสินค้าลอกเลียนแบบ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากสินค้าปลอมมีการพัฒนารูปลักษณ์ให้ใกล้เคียงของแท้มากขึ้น อีกทั้ง มีราคาถูกและเข้าถึงได้ง่าย สะท้อนว่า ผู้บริโภคมีความเสี่ยงที่จะถูกหลอกหรือได้รับสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ตลอดจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ยิ่งไปกว่านั้น ยังบั่นทอนภาพลักษณ์ของประเทศในฐานะระบบเศรษฐกิจที่เคารพทรัพย์สินทางปัญญา และลดความเชื่อมั่นของนักลงทุนในระยะยาว จึงจำเป็นต้องเร่งปราบปรามอย่างจริงจัง

วิกฤตและโอกาส : อนาคตตลาดแรงงานไทย ภายใต้การเข้ามาของ AI

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดภาระงานในหลายอาชีพ แต่การพัฒนาอย่างรวดเร็วของ AI สร้างผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญของแรงงานปัจจุบันและผู้ที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงต้องเร่งพัฒนาทักษะที่ AI ยังไม่สามารถทดแทนได้ พร้อมปรับบทบาทแรงงานเป็นผู้บริหารจัดการ AI เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในอนาคต

ในช่วงที่ผ่านมา การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้ก้าวข้ามขีดจำกัดเดิมอย่างรวดเร็วจากยุคที่ AI ทำหน้าที่เพียงประมวลผลข้อมูลตามคำสั่งในลักษณะ Machine Learning หรือเพียงแค่เข้าใจภาษามนุษย์ภายใต้แบบจำลองภาษาขนาดใหญ่ (LLM) มาสู่ยุคของ Generative AI (Gen AI) ที่สามารถสร้างคำตอบได้ใหม่ด้วยตัวเอง อย่างไรก็ดี จุดเปลี่ยนสำคัญที่กำลังสร้างความตื่นตัวให้กับตลาดแรงงานในปัจจุบัน คือ การก้าวเข้าสู่ยุค Agentic AI ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงตอบคำถามอย่างเดียวนั้น แต่ AI กลายเป็นระบบที่สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน ลงมือทำ และปรับปรุงแก้ไขงานแทนมนุษย์ได้อย่างครบวงจรแบบ End-to-End อาทิ Coding Agent ที่เพียงสั่งการด้วยภาษามนุษย์ทั่วไป ระบบก็สามารถสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันได้เอง ตั้งแต่การเขียนโค้ด ตรวจสอบ ค้นหาและแก้ไขข้อผิดพลาด (Debug) ทดสอบ จนกระทั่งนำไปขึ้นแพลตฟอร์มเพื่อใช้งานจริงได้อย่างสมบูรณ์ หรือแอปพลิเคชัน Claude Cowork ที่สามารถบริหารจัดการงานสำนักงานที่ซับซ้อน เช่น การจัดการตารางนัดหมาย เตรียมการประชุม ตอบอีเมล เป็นต้น

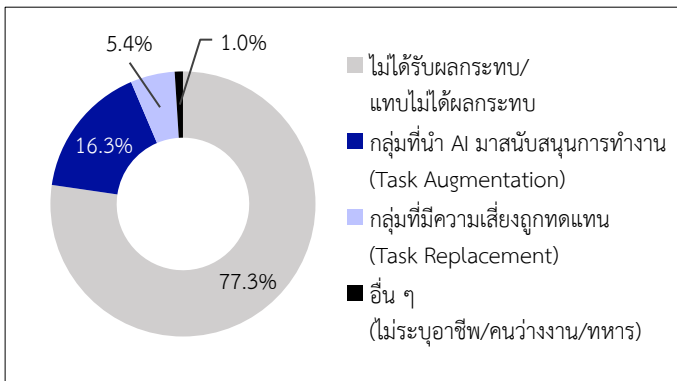
การขยายตัวของ Agentic AI กำลังเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานของแรงงานในหลายอาชีพ รายงานของ Massenkoff & McCrory (2026) ระบุว่า หาก AI ถูกนำมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ งานในอาชีพเฉพาะทางบางกลุ่มอาจได้รับผลกระทบในระดับสูง เช่น โปรแกรมเมอร์ นักวิเคราะห์ทางการเงิน และนักทดสอบระบบซอฟต์แวร์ ซึ่งมีสัดส่วนงานที่ AI สามารถเข้ามาทดแทนหรือสนับสนุนได้ถึงร้อยละ 74.5 ร้อยละ 57.2 และร้อยละ 51.9 ตามลำดับ ขณะเดียวกัน การใช้ AI ในการทำงานเริ่มขยายวงกว้างในกลุ่มแรงงานไทย รายงานของ PwC (2025) พบว่า ในปี 2568 สัดส่วนแรงงานที่ใช้งาน AI เป็นประจำเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ในบริบทนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO, 2026) ได้ศึกษาผลกระทบของ Gen AI ต่ออาชีพต่าง ๆ¹³ ในเวียดนาม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลกระทบที่มีต่อตลาดแรงงานของไทยได้

¹³ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ทักษะสูง เช่น ผู้บริหาร และผู้ประกอบการวิชาชีพเฉพาะทาง (2) ทักษะปานกลาง เช่น ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ พนักงานธุรการ พนักงานบริการ/ขาย และ (3) ทักษะต่ำ อาทิ พนักงานทำความสะอาด และคนงานก่อสร้าง ทั้งนี้ การจำแนกระดับทักษะของการศึกษานี้ไม่รวมกลุ่มอาชีพทหาร/กองทัพ คนว่างงาน และผู้ที่ไม่ได้ระบุอาชีพจากแบบสำรวจ

สถานการณ์ตลาดแรงงานไทย : ใครคือกลุ่มเสี่ยง?

จากการนำข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (Labour Force Survey: LFS) ไตรมาสสี่ปี 2568 มาวิเคราะห์ร่วมกับกรอบการประเมินอาชีพที่มีความเสี่ยงได้รับผลกระทบจาก Gen AI ตามการศึกษาของ Gmyrek et al. (2025) พบว่า จากกำลังแรงงานไทยทั้งหมด 40.1 ล้านคน มีแรงงานที่เข้าข่ายได้รับผลกระทบจาก Gen AI ประมาณ 8.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของกำลังแรงงานทั้งหมด และเมื่อแบ่งตามลักษณะผลกระทบที่ได้รับจาก AI สามารถสรุปได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 9 โครงสร้างของแรงงาน
จำแนกตามผลกระทบจาก Gen AI

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสสี่ปี 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สศช

1. **กลุ่มที่มีความเสี่ยงถูกทดแทน (Task Replacement)** มีจำนวน 2.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.4 ของแรงงานทั้งหมด โดยเป็นกลุ่มที่ AI มีแนวโน้มเข้ามาทดแทนภาระงานตั้งแต่บางส่วนไปจนถึงทดแทนงานทั้งหมด โดยเฉพาะงานที่มีลักษณะการทำซ้ำ และมีแบบแผนตายตัว แรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 55.8) โดยจบจากสาขาบริหารธุรกิจมากที่สุด (ร้อยละ 41.8) มีรายได้เฉลี่ย 27,820 บาทต่อเดือน อายุเฉลี่ย 36.5 ปี และทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 53.0)

เมื่อจำแนกโครงสร้างตามระดับทักษะของแรงงาน พบว่า มีเพียง 2 กลุ่ม ที่เสี่ยงถูกทดแทน ได้แก่ (1) **แรงงานทักษะปานกลาง** มีจำนวนสูงถึง 1.9 ล้านคน กลุ่มอาชีพที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เสมียน เลขานุการ และงานสนับสนุนสำนักงาน ร้อยละ 52.5 เฉพาะตำแหน่งเสมียนสูงถึง 7.5 แสนคน รองลงมาคือ งานบริการลูกค้าต้อนรับ และการประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 28.4 โดยเป็นเจ้าของหน้าที่บริการลูกค้าทางโทรศัพท์ (Contact Center) ถึง 3.1 แสนคน ตลอดจนพนักงานบัญชี การเงิน และสถิติ ร้อยละ 13.7 และ (2) **แรงงานทักษะสูง** จำนวน 3.3 แสนคน โดยเฉพาะงานด้านการตลาดในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านโฆษณาและการตลาด ร้อยละ 31.1 กลุ่มงานด้านการวิเคราะห์การเงิน ที่ปรึกษาการลงทุน ร้อยละ 24.7 และกลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 23.7 อาทิ นักพัฒนาซอฟต์แวร์ นักออกแบบฐานข้อมูล และผู้ดูแลเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มอาชีพดังกล่าวถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากทักษะที่เคยเป็นจุดเด่นและข้อได้เปรียบของมนุษย์ เช่น การคำนวณ การวิเคราะห์ตามกฎเกณฑ์ และการเขียนโปรแกรม ได้กลายเป็นสิ่งที่ระบบ AI สามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพมากกว่า

2. **กลุ่มที่นำ AI มาสนับสนุนการทำงาน (Task Augmentation)** มีจำนวน 6.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.3 ของแรงงานทั้งหมด เป็นกลุ่มที่ AI สามารถเข้ามาทดแทนการทำงานในบางส่วน เนื่องจากภาระงานหลักส่วนใหญ่ยังจำเป็นต้องอาศัยทักษะของมนุษย์ การประยุกต์ใช้ AI ในแรงงานกลุ่มนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 72.7) มีรายได้เฉลี่ย 21,506 บาทต่อเดือน มีอายุเฉลี่ย 42.3 ปี และทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นหลัก (ร้อยละ 37.3) ส่วนที่เหลือกระจายอยู่ในภาคอื่นในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

เมื่อจำแนกตามทักษะ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแรงงานทักษะปานกลาง มีจำนวน 5.9 ล้านคน ได้แก่ (1) พนักงานขาย (ร้อยละ 47.2) ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ AI ในการช่วยแนะนำสินค้า บริหารสินค้าคงคลัง และวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าเบื้องต้น ทว่ายังต้องอาศัยมนุษย์ในการเจรจาต่อรอง ตลอดจนการสังเกตอารมณ์และความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า (2) เจ้าของร้านค้า (ร้อยละ 20.1) เริ่มนำ Gen AI มาใช้บริหารจัดการธุรกิจ คาดการณ์อุปสงค์ วางแผนคำสั่งซื้อล่วงหน้า รวมถึงใช้ระบบ AI Chatbot เพื่อตอบคำถามและให้บริการลูกค้า และ (3) พนักงานขับรถยนต์ รถแท็กซี่ และรถตู้ (ร้อยละ 17.2) โดยนำ AI มาช่วยวางแผนเส้นทางและนำทาง

ขณะที่แรงงานทักษะสูงมีจำนวนประมาณ 6.0 แสนคน ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้จัดการและผู้บริหาร (ร้อยละ 53.7) (2) กลุ่มงานด้านการบริหารจัดการและบุคลากร (ร้อยละ 13.5) และ (3) กลุ่มงานด้านการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 9.1) แรงงานกลุ่มนี้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีหน้าที่ทำการตัดสินใจที่มีผลต่อองค์กร จึงสามารถนำ Gen AI มาช่วยลดภาระงานเชิงระบบที่มีขั้นตอนชัดเจน เช่น การรวบรวมข้อมูล การสรุปเอกสาร และการวิเคราะห์เชิงลึก (Varanasi, 2025) อย่างไรก็ตาม ทักษะด้านการสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ และการบริหารจัดการข้ามสายงานยังคงเป็นแกนหลักที่ AI ทดแทนได้ยาก และแรงงานทักษะต่ำมีจำนวนราว 6.7 หมื่นคน แบ่งเป็นพนักงานขนส่งสิ่งของ (ร้อยละ 82.0) และพนักงานจดมาตรการ (ร้อยละ 18.0) แม้จะเป็นงานที่ใช้ทักษะระดับพื้นฐาน แต่ก็เริ่มเห็นการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานแล้ว ดังตัวอย่างการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ที่พบว่า กลุ่มพนักงานขนส่งสินค้า นำ AI มาช่วยประมวลผลสภาพการจราจร สภาพอากาศ ประสิทธิภาพของยานพาหนะ ตลอดจนลำดับความสำคัญของพัสดุ เพื่อยกระดับการวางแผนการขนส่ง ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด (Adjei, 2026)

ความท้าทายที่ตลาดแรงงานไทยต้องเผชิญ

ข้อมูลสถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า AI ไม่ได้เป็นเพียงเทคโนโลยีแห่งอนาคต แต่กำลังสร้างผลกระทบและความเสี่ยงต่อโครงสร้างตลาดแรงงานไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานทักษะปานกลางถึงทักษะสูง ดังนี้

1. การลดการจ้างงานลงในบางกลุ่มและลดโอกาสการทำงานของเด็กจบใหม่ ตลาดแรงงานกำลังเผชิญความท้าทายจากการปรับโครงสร้างองค์กร โดยหลายอุตสาหกรรมอาจมีแนวโน้มปรับลดการจ้างงาน โดยเฉพาะตำแหน่งงานที่มีลักษณะซ้ำหรือวิเคราะห์ข้อมูลระดับเบื้องต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งระดับเริ่มต้นขององค์กร สร้างความท้าทายต่อบัณฑิตจบใหม่ที่อาจเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ยากขึ้นกว่าเดิม เพราะหลายองค์กรสามารถใช้ AI ในการจัดการงานพื้นฐาน และเปลี่ยนไปให้ความสำคัญกับการหาบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางระดับสูงและมีประสบการณ์การทำงานที่สามารถสั่งการ AI ได้ทันทีมากกว่า

2. การโยกย้ายแรงงานจากงานทักษะสูงไปสู่งานทักษะต่ำ (Downshifting) เมื่องานของกลุ่มแรงงานทักษะสูงและทักษะปานกลางบางส่วนสามารถถูกทดแทนได้ด้วย AI ทำให้แรงงานกลุ่มดังกล่าวอาจปรับตัวโดยการเปลี่ยนจากงานที่มีทักษะสูงหรือทักษะปานกลางไปสู่การทำงานที่ใช้ทักษะต่ำลงหรือต่ำกว่าคุณวุฒิ เพราะงานบางส่วนของทักษะต่ำได้รับผลกระทบจาก AI น้อยกว่า (Citirini Research, 2026) เช่น การปรับเปลี่ยนไปเป็นพนักงานขับรถรับจ้างผ่านแอปพลิเคชันหรือไรเดอร์ เป็นต้น

3. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี Agent AI และ Physical AI ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีกำลังจะขยายขอบเขตผลกระทบให้กว้างและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการเข้าสู่ยุค Agent AI อย่างเต็มรูปแบบส่งผลให้งานที่มีขั้นตอนตายตัวหรืองานที่อาศัยตรรกะซ้ำ ๆ เช่น งานวิเคราะห์ข้อมูล หรืองานวิชาชีพที่มีรูปแบบชัดเจน ถูกกลดบทบาทลงอย่างรวดเร็ว ยิ่งไปกว่านั้น ในระยะถัดไปเทคโนโลยีมีแนวโน้มที่จะผสาน

การทำงานเข้ากับหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติอย่างอิสระ หรือที่เรียกว่า “Physical AI¹⁴” ซึ่งจะเปลี่ยนผ่านผลกระทบจากการแย่ง “งานเชิงข้อมูล” ไปสู่ “งานเชิงกายภาพและทักษะปฏิบัติ” และส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจ้างงานในภาคการผลิต ภาคโลจิสติกส์ และภาคบริการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Zinnov, 2026)

4. **ความรวดเร็วในการผลิตกำลังคนและยกระดับทักษะให้ทันต่อเทคโนโลยี** แม้ว่าภาครัฐจะตระหนักถึงความท้าทายและได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านแผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติ (พ.ศ. 2565-2570) ภายใต้นโยบาย “อว. for AI” โดยตั้งเป้าผลิตกำลังคนด้าน AI จำนวน 30,000 คน ภายใน 3 ปี ครอบคลุมตั้งแต่ต้นทวิวิจัยพัฒนาระบบ วิศวกรผู้ประยุกต์ใช้ ไปจนถึงผู้ใช้งานวิชาชีพทั่วไป แต่จุดสำคัญคือความรวดเร็วในการปฏิบัติจริง ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความจำเป็นเร่งด่วนในการยกระดับทักษะและพัฒนาทักษะใหม่ (Upskill/Reskill) เพื่อเปลี่ยนผ่านบทบาทของแรงงานจากผู้ปฏิบัติงานไปเป็น “ผู้บริหารจัดการ AI” ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีและความต้องการของภาคธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ไทยต้องเตรียมพร้อมอย่างไรในยุค AI

ภายใต้พลวัตความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจาก AI ในหลายด้านสำคัญ ได้แก่ (1) **การเร่งส่งเสริมการใช้ AI อย่างครอบคลุมและการยกระดับทุนมนุษย์** โดยภาครัฐควรเร่งสนับสนุนการประยุกต์ใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับแรงงานในทุกระดับทักษะ เนื่องจากในระยะต่อไปประสิทธิภาพของ AI จะถูกพัฒนาให้สามารถทำงานทดแทนมนุษย์ได้มากขึ้นและกว้างขวางขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้แรงงานสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมจึงเป็นเรื่องเร่งด่วน ตลอดจนควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลและระบบประมวลผลให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคต (2) **การปรับบทบาทของแรงงานทักษะสูงสู่การเป็น “ผู้บริหารจัดการ AI”** แรงงานในกลุ่มทักษะสูงจำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะและความรู้เท่าทันเทคโนโลยี AI (AI Literacy) เพื่อให้สามารถกำกับดูแลและตรวจสอบผลลัพธ์/การทำงานของ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการกับข้อจำกัดเชิงเทคนิค เช่น การให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน ปัญหาอคติจากชุดข้อมูล และการรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และ (3) **การพัฒนากรอบกฎหมายและธรรมาภิบาลดิจิทัลและการใช้ AI** โดยเฉพาะกลไกกำกับดูแลและกฎหมายที่เอื้อต่อการคุ้มครองแรงงานสิทธิของแรงงานทั้งในกระบวนการจ้างงาน การประเมินผล และการเลิกจ้างที่อาจมี AI เข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบทางกฎหมายในกรณีที่ระบบ AI ก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น ธุรกรรมทางการเงิน การทำสัญญา หรือการดำเนินงานอัตโนมัติที่ไม่มีมนุษย์กำกับ ทั้งนี้ ควรออกแบบกฎหมายให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของ AI ได้อย่างทัน่วงที

¹⁴ Physical AI หมายถึง ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถรับรู้ ประมวลผล และสั่งการในโลกทางกายภาพผ่านหุ่นยนต์หรือระบบอัตโนมัติ เช่น (1) หุ่นยนต์ในโรงงานที่หยิบของ แพ็กสินค้า หรือปรับการทำงานเองได้ (2) รถยนต์ไร้คนขับที่ใช้กล้องและเซนเซอร์ช่วยมองเห็นและขับรถ และ (3) ระบบคลังสินค้าอัตโนมัติที่คัดแยกและขนย้ายสินค้าเองได้

โซลาร์เซลล์ : ก้าวสำคัญ สู่ความมั่นคงทางพลังงาน

โซลาร์เซลล์เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาดที่ช่วยลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลและเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะมีศักยภาพที่เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่าน แต่ยังมีข้อจำกัดหลายด้านที่ต้องเร่งแก้ไข โดยอาจเรียนรู้แนวทางจากประเทศชั้นนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โลกยังคงพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นแหล่งพลังงานหลักในการผลิตไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม พลังงานประเภทดังกล่าวเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและได้รับอิทธิพลจากความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์ ทำให้หลายประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางพลังงานมากขึ้น ภายใต้บริบทดังกล่าว โซลาร์เซลล์หรือระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ได้กลายเป็นหนึ่งในทางเลือกสำคัญของการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน

ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์สูง เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตรและได้รับรังสีดวงอาทิตย์อย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ภาครัฐจึงส่งเสริมให้ภาคครัวเรือนติดตั้งโซลาร์เซลล์มากขึ้น กระทรวงพลังงาน (2567) ตั้งเป้าหมายการติดตั้งรวม 9 หมื่นครัวเรือน ภายในปี 2571 ผ่านมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับที่อยู่อาศัย (กระทรวงพลังงาน, 2566) ปัจจุบันมีครัวเรือนที่ติดตั้งโซลาร์เซลล์ในบ้านอยู่อาศัยแล้วจำนวน 20,282 ครัวเรือน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงจำเป็นต้องเข้าใจพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าของครัวเรือนไทย ซึ่งสามารถจำแนกตามระดับการใช้ไฟฟ้าได้เป็น 3 กลุ่ม¹⁵ (สวนีย์ รักชาวงษ์, 2569; ไทยรัฐ, 2569) ดังนี้

1. **กลุ่มที่ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 200 หน่วยแรก** หรือมีค่าไฟไม่เกิน 600 บาทต่อเดือน มีประมาณ 15.4 ล้านครัวเรือน ส่วนใหญ่ใช้ไฟฟ้าในระดับพื้นฐานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย จึงมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าไฟฟ้าสูง แม้อาจตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของการติดตั้งโซลาร์เซลล์ แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเงินลงทุนเริ่มต้นหรือด้านที่อยู่อาศัย อาทิ ไม่มีกรรมสิทธิ์ชัดเจน อยู่ในพื้นที่ที่ไม่สามารถดัดแปลงอาคารได้ หรือโครงสร้างอาคารไม่แข็งแรง

¹⁵ ตามโครงสร้างค่าไฟฟ้าแบบขั้นบันไดรอบใหม่ของกระทรวงพลังงาน ซึ่งจะเริ่มใช้ในเดือนมิถุนายน 2569 การคิดอัตราค่าไฟแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) 200 หน่วยแรก คิดไม่เกิน 3 บาทต่อหน่วย (2) หน่วยที่ 201-400 คิดที่อัตรา 3.95 บาทต่อหน่วย และ (3) ส่วนที่เกิน 400 หน่วย คิดที่อัตรา 5 บาทต่อหน่วย

2. กลุ่มที่ใช้ไฟฟ้า 201-400 หน่วย หรือมีค่าไฟ 603.95-1,390 บาทต่อเดือน มีประมาณ 4.6 ล้านครัวเรือน เป็นกลุ่มที่เริ่มมีศักยภาพในการลงทุนติดตั้งโซลาร์เซลล์ แต่การตัดสินใจยังถูกจำกัดด้วยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและระยะเวลาคืนทุนที่ยาวนานถึง 5-10 ปี (SolarTH, 2569) รวมถึงข้อจำกัดด้านที่อยู่อาศัย อาทิ พื้นที่ติดตั้งจำกัด

3. กลุ่มที่ใช้ไฟฟ้ามากกว่า 400 หน่วย หรือมีค่าไฟตั้งแต่ 1,395 บาทต่อเดือนขึ้นไป มีจำนวน 3.2 ล้านครัวเรือน เป็นกลุ่มที่ใช้ไฟฟ้าเพื่อความสะดวกสบายเป็นหลัก จึงมีศักยภาพสูงในการลงทุนติดตั้งโซลาร์เซลล์ เพื่อช่วยลดภาระค่าไฟในระยะยาวเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น

นอกจากความพร้อมที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มครัวเรือนแล้วยังมีปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการติดตั้งโซลาร์เซลล์ ได้แก่ (1) กระบวนการขออนุญาตติดตั้งระบบ On Grid และ Hybrid ที่ยังยุ่งยาก ต้องผ่านการอนุญาตหลายขั้นตอนจากหลายหน่วยงาน ใช้เอกสารจำนวนมาก และใช้เวลาดำเนินการประมาณ 45-90 วัน หรือนานกว่านั้นในบางกรณี (กรุงเทพมหานคร, ม.ป.ป.) แม้ภาครัฐจะอยู่ระหว่างผลักดันร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมการใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ พ.ศ. เพื่ออำนวยความสะดวก แต่ยังมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยซึ่งติดเงื่อนไขด้านกรรมสิทธิ์และพื้นที่ส่วนกลาง เช่น บ้านเช่า และคอนโดมิเนียม (2) ค่าใช้จ่าย

แผนภาพที่ 10 ขั้นตอนการขออนุญาตติดตั้งโซลาร์เซลล์

- 1 ยื่นใบขออนุญาตกับราชการส่วนท้องถิ่น
- 2 แจ้งข้อยกเว้นทำกิจการไฟฟ้าต่อ กกพ.
- 3 ขอเชื่อมขานานไฟฟ้าต่อ กกพ. หรือ กฟผ.
- 4 รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่การไฟฟ้า

ที่มา : Krungsri The COACH, 2569

ในการติดตั้งยังอยู่ในระดับสูง ประมาณ 1.2-4.0 แสนบาท ผลสำรวจความคิดเห็นผู้บริโภคของ SCB EIC¹⁶ ปี 2568 พบว่า ร้อยละ 80.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามสนใจติดตั้งโซลาร์รูฟท็อป แต่ยังคงกังวลเรื่องต้นทุน ขณะที่มากกว่าครึ่งของผู้ติดตั้งใช้เงินส่วนตัว สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านการเข้าถึงสินเชื่อ และ (3) แรงจูงใจด้านนโยบายยังไม่ดึงดูด แม้มาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับค่าซื้อและติดตั้งโซลาร์รูฟท็อปสูงสุดไม่เกิน 2.0 แสนบาทต่อระบบ¹⁷ ที่มีอยู่ในปัจจุบันจะสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค แต่ยังไม่ใช่สิ่งที่ประชาชนต้องการ

มากที่สุด โดยผลสำรวจของ SCB EIC พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการให้เงินอุดหนุนค่าติดตั้งมากที่สุด (ร้อยละ 26.0) รองลงมาคือการลดหย่อนภาษีจากค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง (ร้อยละ 20.0) ขณะที่ความต้องการอื่น ๆ ที่ผู้บริโภคอยากให้รัฐสนับสนุนเพิ่มเติม ได้แก่ การเปิดให้ขายไฟฟ้าได้อย่างเสรี (ร้อยละ 15.0) การเสนอขายระบบโซลาร์รูฟท็อปในราคาต่ำกว่าตลาด (ร้อยละ 14.0) การรับซื้อไฟฟ้าส่วนเกินในอัตราเดียวกับราคาขายปลีก (ร้อยละ 13.0) และการผ่อนปรนขั้นตอนการขออนุญาตติดตั้ง (ร้อยละ 12.0) สะท้อนว่า การตัดสินใจติดตั้งโซลาร์เซลล์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทางภาษีเพียงอย่างเดียว แต่ประชาชนต้องการมาตรการสนับสนุนที่ครอบคลุมทั้งการลดต้นทุน การเข้าถึงระบบ และผลตอบแทนหลังการติดตั้ง ขณะเดียวกัน มาตรการลดหย่อนภาษียังมีข้อจำกัดด้านความเป็นธรรม เนื่องจากเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์เสียภาษีเป็นหลัก ทำให้ครัวเรือนรายได้น้อยซึ่งมักอยู่นอกฐานภาษีเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้จำกัด

¹⁶ โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,257 ราย

¹⁷ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2569 ถึง 31 ธันวาคม 2571 ซึ่งผู้ติดตั้งจะได้รับเงินคืนบางส่วนหลังยื่นแบบภาษี

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการติดตั้งโซลาร์รูฟท็อป จำแนกตามขนาดกำลังการผลิต

ขนาดโซลาร์เซลล์	รองรับการใช้งาน (ช่วงกลางวัน)	เหมาะกับ	ค่าติดตั้ง
3 กิโลวัตต์	<ul style="list-style-type: none"> เครื่องปรับอากาศขนาด 15,000 BTU 1-2 เครื่อง ตู้เย็น 1 เครื่อง ทีวี 1 เครื่อง หลอดไฟประมาณ 15 ดวง 	บ้านขนาดเล็ก (มีระบบไฟฟ้า 1 เฟส)	120,000-200,000 บาท
5 กิโลวัตต์	<ul style="list-style-type: none"> เครื่องปรับอากาศขนาด 25,000-30,000 BTU 3 เครื่อง ตู้เย็น 2-3 เครื่อง ทีวี 2-3 เครื่อง หลอดไฟประมาณ 25 ดวง 	บ้านขนาดกลาง-ใหญ่ (มีระบบไฟฟ้า 1 เฟส)	180,000-255,000 บาท
10 กิโลวัตต์	<ul style="list-style-type: none"> เครื่องปรับอากาศขนาด 25,000-30,000 BTU 3-5 เครื่อง ตู้เย็น 3-4 เครื่อง ทีวี 3-4 เครื่อง หลอดไฟ 50 ดวง 	บ้านขนาดใหญ่ (มีระบบไฟฟ้า 3 เฟส)	290,000-400,000 บาท

ที่มา : Krungsri The COACH, 2569

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวทางของต่างประเทศ พบว่า หลายประเทศมีการดำเนินมาตรการหลายด้านควบคู่กัน ทั้งการปรับกฎระเบียบ การลดต้นทุน และการส่งเสริมสิทธิในการเข้าถึง เพื่อให้ภาคครัวเรือนสามารถติดตั้งโซลาร์เซลล์ได้สะดวกมากขึ้น

เยอรมนี ขยายการใช้โซลาร์เซลล์ภาคครัวเรือนผ่านโซลาร์ระเบียบ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุดและผู้เช่าสามารถผลิตไฟฟ้าใช้เองได้ง่ายขึ้น จากแผงขนาดเล็ก 1-2 แผง เสียบเข้ากับปลั๊กบ้านโดยตรง ไม่ต้องติดตั้งระบบใหญ่บนหลังคา โดยรัฐได้ปรับปรุงกฎหมายทำให้เจ้าของอาคารปฏิเสธการติดตั้งได้ยากขึ้น และลดขั้นตอนการลงทะเบียน ให้ดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ได้ง่าย อีกทั้ง เอื้อให้ประชาชนเข้าถึงโซลาร์เซลล์ได้ด้วยชุดพื้นฐานราคาเริ่มต้น 300-500 ยูโร ใช้เวลาคืนทุนเฉลี่ย 3 ปี ขณะที่อายุใช้งานราว 20 ปี ส่งผลให้กลางปี 2567 มีการติดตั้งโซลาร์ระเบียบแล้วกว่า 5 แสนระบบ (Limb, 2024; Reuters, 2024)

สหราชอาณาจักร ส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์เซลล์ภาคครัวเรือนโดยเน้นสร้างแรงจูงใจด้านความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ มากกว่าการให้เงินอุดหนุนโดยตรงแก่ทุกครัวเรือน โดยรัฐลดภาระการลงทุนเริ่มต้นผ่านการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการติดตั้งในที่อยู่อาศัย และเปิดให้ครัวเรือนสามารถจำหน่ายไฟฟ้าส่วนเกินคืนเข้าสู่ระบบผ่าน Smart Export Guarantee ซึ่งช่วยให้ผู้ติดตั้งได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนควบคู่กับการลดค่าไฟฟ้าในระยะยาวสำหรับครัวเรือนรายได้น้อย รัฐมีโครงการสนับสนุนค่าติดตั้งบางส่วนหรือทั้งหมด (Home Solar Guide, n.d.)

บทเรียนสำคัญสำหรับประเทศไทย คือ การส่งเสริมโซลาร์เซลล์ภาคครัวเรือนควรออกแบบมาตรการให้ตอบโจทย์ข้อจำกัดของประชาชนแต่ละกลุ่ม ปัจจุบัน รัฐบาลได้เร่งดำเนินมาตรการสนับสนุนภาคครัวเรือนให้เข้าถึงการติดตั้งโซลาร์เซลล์อย่างต่อเนื่อง โดยนอกเหนือจากมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับค่าติดตั้งโซลาร์เซลล์ไม่เกิน 2.0 แสนบาท ยังมีการผลักดันมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมอีก 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ (1) การจัดสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ออกสินเชื่อโซลาร์รูฟ ธนาคารออมสินออกสินเชื่อ GSB Go Green สำหรับติดตั้งโซลาร์รูฟท็อป และบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) (KTC) สนับสนุนการผ่อนชำระค่าติดตั้ง (2) การรับซื้อไฟฟ้าส่วนเกิน โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ “วาระแห่งชาติด้านพลังงาน” เปิดโอกาสให้ครัวเรือนที่ติดตั้งโซลาร์เซลล์สามารถจำหน่ายไฟฟ้าส่วนเกินเข้าสู่ระบบไฟฟ้า ในอัตรารับซื้อ 2.20 บาทต่อหน่วย กำหนดเป้าหมายรับซื้อรวมทั้งประเทศไม่เกิน 500 เมกะวัตต์ ปริมาณเสนอขายไม่เกิน 5 กิโลวัตต์ต่อมิเตอร์ ระยะสัญญา 10 ปี และ (3) การอำนวยความสะดวกแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) โดยการไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อยู่ระหว่างพัฒนาระบบบริการโซลาร์รูฟท็อปแบบครบวงจร

ตั้งแต่การให้คำปรึกษา การขออนุญาตติดตั้ง การเชื่อมต่อระบบไฟฟ้า ไปจนถึงการประสานด้านสินเชื่อและบริการหลังการติดตั้ง

อย่างไรก็ตาม คริวเรือนรายได้น้อยยังเผชิญข้อจำกัดด้านเงินลงทุนเริ่มต้น การพัฒนามาตรการที่ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายล่วงหน้าโดยตรงสำหรับกลุ่มนี้ เช่น การอุดหนุนค่าติดตั้ง จะช่วยขยายโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงพลังงานสะอาดได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ **ในระยะถัดไปควรร (1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง** โดยเฉพาะอุปกรณ์สำคัญ เช่น อินเวอร์เตอร์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์แปลงไฟฟ้าจากแผงโซลาร์ให้สามารถใช้งานกับเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือน เพื่อลดต้นทุนการติดตั้ง รวมถึงจะเป็นฐานสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ภายในประเทศในระยะต่อไป **(2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา** ทั้งด้านการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาเทคโนโลยีบริหารจัดการพลังงานในครัวเรือน และ **(3) ปรับปรุงกฎระเบียบ** โดยคำนึงถึงความแตกต่างของประเภทที่อยู่อาศัยและข้อจำกัดด้านโครงสร้างอาคาร เพื่อเอื้อให้ประชาชนเข้าถึงการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่มากขึ้น

ภัยเงียบจาก ไมโครพลาสติก

ไมโครพลาสติกกำลังเป็นประเด็นที่ทั่วโลกจับตามอง หลังพบผลกระทบลุกลามทั้งต่อระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และสุขภาพของมนุษย์ สถานการณ์นี้สะท้อนชัดว่าประเทศไทยไม่อาจนิ่งเฉย และจำเป็นต้องเร่งพัฒนามาตรการรับมืออย่างจริงจัง เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบในระยะยาว

ไมโครพลาสติก (Microplastics) คือ อนุภาคพลาสติกขนาดเล็กมาก มีเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 5 มิลลิเมตร แบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ (1) ไมโครพลาสติกปฐมภูมิ (Primary Microplastics) ที่ถูกผลิตให้มีขนาดเล็กตั้งแต่ต้น เช่น เม็ดพลาสติกบริสุทธิ์ เม็ดปิดสที่เคาน์เตอร์ในโฟมล้างหน้าและสครับเพื่อขัดเซลล์ผิว และเส้นใยสังเคราะห์ของผ้า (2) ไมโครพลาสติกทุติยภูมิ (Secondary Microplastics) ซึ่งเกิดจากการแตกหักหรือย่อยสลายของขยะพลาสติกขนาดใหญ่ เช่น ถุงพลาสติก ขวดน้ำ ภาชนะโฟม บรรจุภัณฑ์อาหาร อวนจับปลา และยางรถยนต์ เมื่อแตกตัวเป็นชิ้นส่วนขนาดเล็ก ไมโครพลาสติกสามารถกระจายปะปนอยู่ในแหล่งน้ำ ดิน และอากาศ ก่อนเข้าสู่ห่วงโซ่อาหารและสะสมในร่างกายมนุษย์ ปัญหานี้จึงไม่ได้กระทบเพียงสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกซึ่งมีมูลค่าความเสียหายสูงถึง 6-19 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (สศช., 2568) ขณะที่ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศยังไม่อาจประเมินมูลค่าได้อย่างครบถ้วน สะท้อนว่าไมโครพลาสติกคือภัยเงียบที่โลกไม่อาจมองข้ามอีกต่อไป

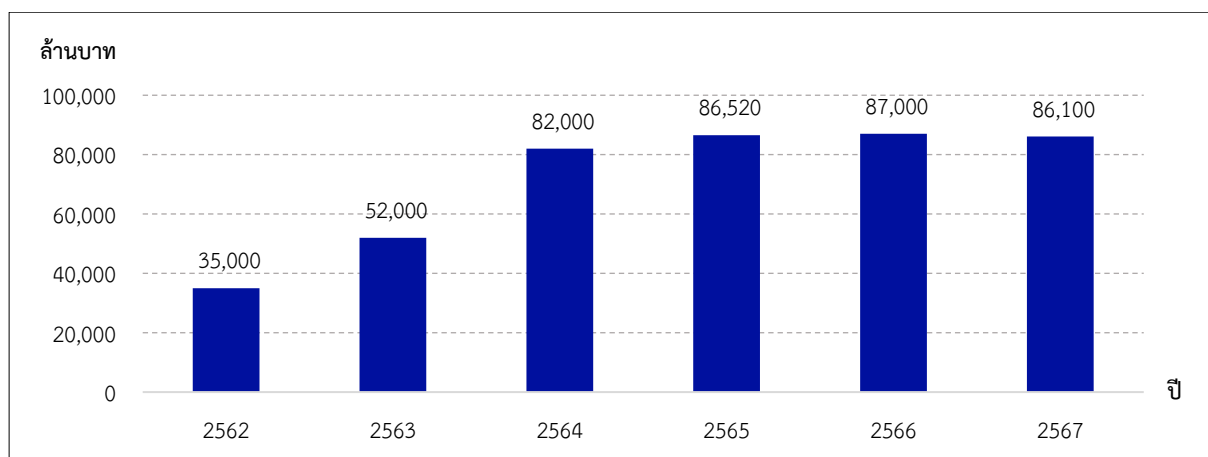
แม้หลายประเทศจะตระหนักถึงปัญหาพลาสติก แต่การผลิตพลาสติกทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2568 มีการผลิตพลาสติกราว 470 ล้านตัน และหากไม่มีมาตรการควบคุมที่เข้มงวด คาดว่าปริมาณดังกล่าวจะเพิ่มเป็น 710 ล้านตันภายในปี 2583 และมีไมโครพลาสติกหลุดรอดสู่สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจาก 17 ล้านตัน เป็น 25 ล้านตันในช่วงเวลาเดียวกัน (Pew, 2025) เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีการผลิตพลาสติกราว 9 ล้านตันต่อปี และกว่าหนึ่งในสามเป็นพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง ในช่วงปี 2565-2567 มีขยะพลาสติกเกิดขึ้นเฉลี่ยประมาณ 2.9 ล้านตันต่อปี แต่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้เพียงร้อยละ 25.0 เท่านั้น (Thai PBS, 2568) สะท้อนว่าระบบจัดการขยะพลาสติกของไทยยังมีช่องว่างสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างจริงจัง

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหาไมโครพลาสติกรุนแรงขึ้น มาจากวิถีการผลิต การบริโภค และการจัดการขยะของโลกยุคใหม่ ได้แก่

1. **การขยายตัวของอุตสาหกรรมเสื้อผ้า Fast Fashion** ที่เน้นการผลิตอย่างรวดเร็ว ต้นทุนต่ำ และเปลี่ยนรูปแบบสินค้าไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เสื้อผ้ามีราคาไม่แพงและเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่าย โดย The Business Research Company (2026) คาดว่า มูลค่าตลาด Fast Fashion ของโลกจะเพิ่มจาก 161.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2568 เป็น 222.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2573 เสื้อผ้าประเภทนี้มีต้นทุนแฝงด้านสิ่งแวดล้อมสูง เพราะเมื่อซักผ้า เส้นใยขนาดเล็กสามารถหลุดออกมาปะปนในน้ำเสีย และเมื่อถูกทิ้งเป็นขยะ หรือเสื่อมสภาพ ก็อาจแตกตัวกลายเป็นไมโครพลาสติกสะสมในสิ่งแวดล้อมต่อไป ทั้งนี้ มีข้อมูลว่า ไมโครพลาสติกจากใยสังเคราะห์ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 35 ของไมโครพลาสติกปฐมภูมิที่ปนเปื้อนในทะเลทั่วโลก (Boucher & Friot, 2017)

2. **การขยายตัวของธุรกิจบริการส่งอาหาร (Food Delivery)** ที่เติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะหลังช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่า ธุรกิจดังกล่าวมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากประมาณ 35,000 ล้านบาท ในปี 2562 เป็น 86,100 ล้านบาท ในปี 2567 ส่งผลให้มีการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยประมาณการว่าการส่งอาหารผ่านบริการส่งอาหารแต่ละครั้งสร้างขยะ 7 ชิ้น (TDRI, 2563) โดยพลาสติกเหล่านี้มักมีคราบไขมันและเศษอาหารปนเปื้อน ทำให้รีไซเคิลได้ยาก หลายชิ้นจึงถูกนำไปเผาทำลาย ฝังกลบ และรั่วไหลลงสู่สิ่งแวดล้อม ก่อนสลายตัวเป็นไมโครพลาสติกต่อไป

แผนภาพที่ 11 มูลค่าธุรกิจ Food Delivery ปี 2562-2567

ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

3. **การอุ่นอาหารและการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกนานเกินควร** เช่น บรรจุภัณฑ์อาหาร ขวดน้ำ ถังเก็บน้ำนมแม่ ขวดนมเด็กทารก และเครื่องใช้ในครัว เนื่องจากเมื่อพลาสติกสัมผัสความร้อน ถูกคนหรือเขย่า หรือถูกใช้งานต่อเนื่องเป็นเวลานาน อาจเกิดการเสื่อมสภาพและปลดปล่อยอนุภาคไมโครพลาสติกออกมา (Rehman et al., 2026) ทั้งนี้ แม้บรรจุภัณฑ์อาหารบางชนิดจะระบุว่าสามารถนำเข้าเตาไมโครเวฟเพื่ออุ่นอาหารได้อย่างปลอดภัย (Microwave Safe) แต่การได้รับความร้อนอาจทำให้เกิดความเครียดทางความร้อน (Thermal Stress) ส่งผลให้พื้นผิวเกิดการรอยแตกขนาดเล็กและมีการหลุดลอกของอนุภาคพลาสติก (Jesinowski, 2026) ซึ่งการอุ่นอาหารด้วยไมโครเวฟ 5 นาที สามารถปล่อยไมโครพลาสติกได้มากถึง 326,000-534,000 อนุภาค (Greenpeace International, 2026)

4. **การกำจัดขยะไม่เหมาะสม** ข้อมูลสถานการณ์ขยะมูลฝอย ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในปี 2567 ประเทศไทยมีขยะที่ถูกกำจัดไม่ถูกต้องถึง 6.27 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด ทั้งการเทกองรวมกลางแจ้งโดยไม่แยกประเภท การฝังกลบที่ไม่ถูกหลักวิชาการ การเผาในที่โล่ง และการทิ้งลงแหล่งน้ำ เมื่อฝนตกหนัก ขยะพลาสติกที่อยู่ริมคลองและพื้นที่เปิดโล่งจะถูกพัดพาลงสู่แม่น้ำในปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเหตุการณ์ฝนตกสามารถเพิ่มการปล่อยพลาสติกได้มากถึง 10 เท่า (สศช., 2568) ทั้งนี้ คาดว่าในแต่ละปีมีขยะจากฝั่งหลุดรอตลงสู่ทะเลราว 3-5 หมื่นตัน และขยะที่ตกค้างในระบบนิเวศชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่เป็นขยะประเภทพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 88 ของขยะทะเลที่พบทั้งหมด (GreenNews, 2567)

ผลกระทบของไมโครพลาสติก การเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกและการสลายตัวเป็นไมโครพลาสติกปนเปื้อนอยู่ในสิ่งแวดล้อมสามารถส่งผลกระทบต่อทั้งมิติเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน ดังนี้

1. **มิติเศรษฐกิจ** ไมโครพลาสติกส่งผลกระทบต่อหลายอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะภาคประมง เกษตร และการท่องเที่ยว *ในภาคประมง* มลพิษจากไมโครพลาสติกกระทบต่อการเจริญเติบโตและความสามารถในการสืบพันธุ์ ทำให้ปริมาณสัตว์ทะเลลดลง (Beaumont et al., 2019) และกระทบต่อรายได้ของภาคประมงทั่วโลก Aldridge (2025) ประเมินว่า การปนเปื้อนของไมโครพลาสติกอาจทำให้สต็อกปลาทั่วโลกลดลงร้อยละ 5 คิดเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี อีกทั้ง อาหารทะเลที่พบการปนเปื้อนอาจถูกปฏิเสธจากตลาด และเพิ่มต้นทุนการตรวจสอบการปนเปื้อน ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของชาวประมงรายย่อย *ในภาคเกษตร* การสะสมของไมโครพลาสติกในดิน และน้ำ ห่วงโซ่อาหารอาจกระทบต่อความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรและอาหาร กลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออก หากประเทศคู่ค้ากำหนดมาตรฐานเข้มงวด และ*ในภาคการท่องเที่ยว* หากพบไมโครพลาสติกในชายหาด แหล่งดำน้ำ หรือแหล่งท่องเที่ยว จะทำให้ภาพลักษณ์ประเทศเสียหาย นักท่องเที่ยวลดลง และส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (ณัฐรินทร์ อู่เจริญ, 2568)

2. **มิติสุขภาพ** มนุษย์สามารถรับไมโครพลาสติกเข้าสู่ร่างกายได้ 3 ทางหลัก คือ การกิน การหายใจ และการสัมผัสทางผิวหนัง มีการประเมินว่า บุคคลหนึ่งอาจได้รับไมโครพลาสติกกว่า 2,000 ชิ้น หรือประมาณ 5 กรัมต่อสัปดาห์ เทียบเท่ากับบัตรเครดิต 1 ใบ คิดเป็น 20 กรัมต่อเดือน หรือ 240 กรัมต่อปี (WWF, 2019) ปัจจุบันยังมีรายงานการตรวจพบไมโครพลาสติกสะสมอยู่ในหลายอวัยวะของมนุษย์ เช่น สมอง หลอดเลือด ตับ ไต ไชกระดุก รก และน้ำนมแม่ (Carrington, 2025) แม้งานศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ยังมีจำกัด และยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด (WHO, 2022) แต่หากร่างกายได้รับและสะสมไมโครพลาสติกในปริมาณมาก อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว เช่น (1) *รบกวนฮอร์โมน* ไมโครพลาสติกบางชนิดมีสาร Biphenol (BPA) ที่อาจกระทบการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ และทำให้ฮอร์โมนเพศชายเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดภาวะเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ (2) *กระทบพัฒนาการเด็ก* เนื่องจากสาร BPA มีผลต่อระบบประสาทและความจำของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (3) *เพิ่มความเสี่ยงโรคมะเร็ง* จากการอักเสบเรื้อรัง และการทำงานผิดปกติของภูมิคุ้มกัน (4) *เพิ่มความเสี่ยงโรคหัวใจและโรคหลอดเลือดสมอง* ไมโครพลาสติกขนาดเล็กอาจเข้าสู่กระแสเลือดและขัดขวางการไหลเวียนของโลหิต และ (5) *เป็นตัวนำสารพิษเข้าสู่ร่างกาย* เนื่องจากไมโครพลาสติกสามารถดูดซับสารเคมีอันตราย เช่น ยาฆ่าแมลง และถ่ายถอดสะสมในห่วงโซ่อาหาร เมื่อบริโภคสัตว์ที่ปนเปื้อน สารพิษจะเข้าสู่ร่างกายและก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ (กรมอนามัย, 2568)

ทั้งหมดนี้สะท้อนว่า ไมโครพลาสติกไม่ใช่เพียงปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่เชื่อมโยงไปถึงเศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชน หากไม่เร่งจัดการอย่างเป็นระบบ ผลกระทบในระยะยาวอาจขยายวงกว้างและมีต้นทุนสูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการรองรับอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. **การพัฒนากฎหมายและมาตรการกำกับดูแล** ควรยกระดับกฎหมายและข้อบังคับเพื่อแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ให้ผู้ผลิตมีบทบาทรับผิดชอบต่อวงจรชีวิตของบรรจุภัณฑ์ ตั้งแต่การออกแบบ การกระจายสินค้า การรับคืน การเก็บรวบรวม การรีไซเคิล การนำกลับมาใช้ใหม่ ไปจนถึงการจัดการของเสียขั้นสุดท้ายหลังจากไม่สามารถใช้ประโยชน์ต่อได้ (Greenpeace Thailand, 2567) ควบคู่กับการขับเคลื่อนตาม Roadmap การจัดการขยะพลาสติก (พ.ศ. 2561-2573) ที่มุ่งลด/เลิกใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ภายในปี 2565 และนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ 100.0 ภายในปี 2570 และใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน นอกจากนี้ ควรมีมาตรการเพิ่มเติมที่ช่วยให้การจัดการปัญหาไมโครพลาสติกเกิดผลในทางปฏิบัติ เช่น การกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับการตรวจวัดไมโครพลาสติกในอาหารและแหล่งน้ำ ให้ทุกหน่วยงานใช้เกณฑ์เดียวกัน เพื่อให้ประเมินสถานการณ์ได้ชัดเจนและสอดคล้องกันทั้งระบบ รวมถึงการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

2. **การต่อยอดการวิจัยและพัฒนาวัสดุทางเลือก** โดยเฉพาะพลาสติกชีวภาพที่ผลิตจากวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น อ้อยและมันสำปะหลัง ซึ่งปลอดภัยกว่าและสามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ วัสดุประเภทนี้กำลังเป็นที่ต้องการในหลายอุตสาหกรรม เช่น บรรจุภัณฑ์ การแพทย์ และยานยนต์ (จตุรงค์ กอบแก้ว, 2566) อย่างไรก็ตาม วัสดุทางเลือกเหล่านี้ยังมีข้อจำกัด เช่น ต้นทุนการผลิตที่สูง ความทนทานต่อความร้อน ความแข็งแรง และอายุการใช้งานที่ยังต่ำ (Plastic Park, 2565) ดังนั้น จึงควรเร่งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพลาสติกชีวภาพ เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติ ลดข้อจำกัดดังกล่าว และส่งเสริมให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในภาคอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวางมากขึ้น

3. **การเฝ้าระวังสุขภาพเชิงรุก** เนื่องจากปัจจุบันการศึกษาผลกระทบของไมโครพลาสติกต่อสุขภาพมนุษย์ยังมีจำกัด และยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่ามีความรุนแรงเพียงใด จึงควรพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลและการเฝ้าระวังสุขภาพเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่เสี่ยง เช่น ชุมชนใกล้แหล่งกำจัดขยะ และพื้นที่ประมงชายฝั่ง รวมถึงกลุ่มเปราะบาง อาทิ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ เพื่อติดตามแนวโน้มการได้รับไมโครพลาสติก และศึกษาความเชื่อมโยงกับการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) อันจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันและดูแลสุขภาพประชาชนได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงที

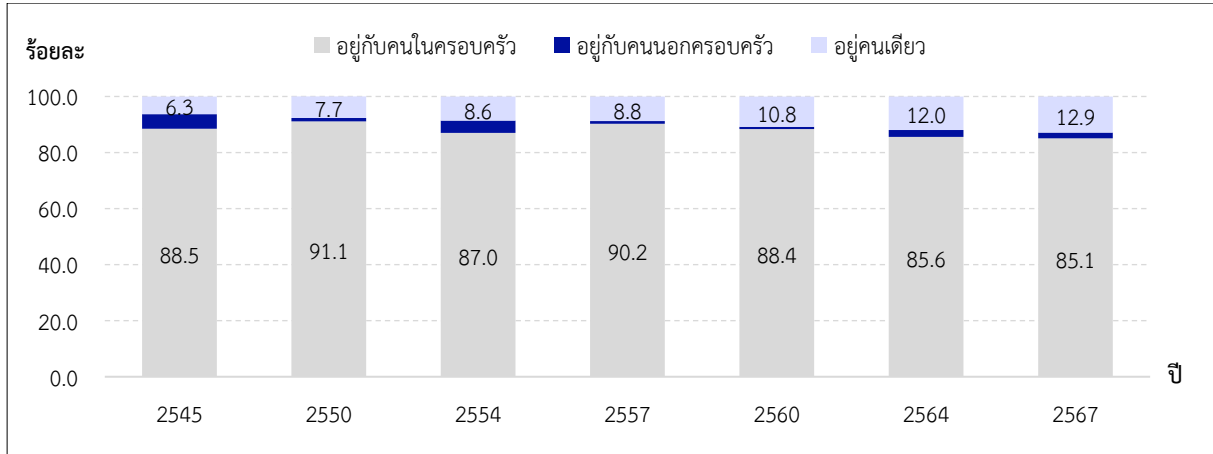
บ้านพักผู้สูงอายุ : ความท้าทายของบั้นปลายชีวิต

สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด ทำให้ความต้องการการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงด้านที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตาม รูปแบบบริการในปัจจุบันยังไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความต้องการ การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นโจทย์สำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในวัยสูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ประเทศไทยกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรอย่างรวดเร็ว โดยเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แล้วตั้งแต่ปี 2567 และจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) หรือมีสัดส่วนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมดภายในปี 2576 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ประเด็นการดูแลผู้สูงอายุกลายเป็นโจทย์สำคัญของประเทศ ไม่เพียงด้านสุขภาพหรือรายได้เท่านั้น แต่รวมถึงที่อยู่อาศัยด้วย

ปัจจุบัน ภาครัฐได้มุ่งขยายการดูแลผู้สูงอายุภายใต้แนวคิด “การสูงวัยในถิ่นที่อยู่ (Aging in Place)” ซึ่งเน้นให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในบ้านหรือชุมชนเดิมได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านนโยบายต่าง ๆ อาทิ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมและปลอดภัย การพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง รวมทั้งการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมและลดความโดดเดี่ยว อย่างไรก็ตาม การย้ายถิ่นของวัยแรงงานเข้าสู่เมืองเศรษฐกิจและขนาดครัวเรือนที่เล็กลงกำลังลดทอนศักยภาพของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยต้องอาศัยอยู่ตามลำพัง และทำให้การสูงวัยในถิ่นที่อยู่โดยลำพังอาจไม่ตอบโจทย์ความต้องการได้ในทุกกรณี

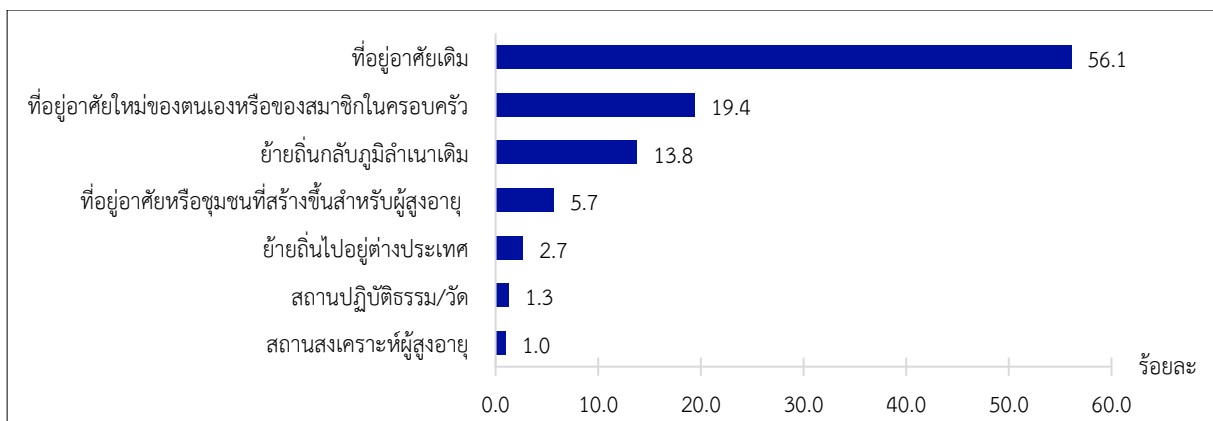
แผนภาพที่ 12 รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ปี 2545-2567

ที่มา : การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แม้ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัว แต่สัดส่วนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพังกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสำรวจโครงการความคาดหวัง การวางแผน และการเตรียมตัวของประชากรวัยทำงานต่างรุ่นอายุและรูปแบบการอยู่อาศัยต่อชีวิตในวัยสูงอายุ ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล¹⁸ ยังพบว่า ประชากรในทุกช่วงอายุส่วนใหญ่ต้องการอาศัยอยู่ในบ้านเดิม ในยามเกษียณ (ร้อยละ 56.1) และร้อยละ 5.7 สนใจเข้าพักในที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบครบวงจร (Senior Complex) หรือชุมชนที่สร้างขึ้นสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ มีเพียงร้อยละ 1.0 คาดว่าจะอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 22.0 คาดว่าจะอาศัยอยู่เพียงลำพังเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ และแม้ Gen Y และ Z ส่วนใหญ่ยังต้องการอยู่อาศัยร่วมกับครอบครัว แต่มีแนวโน้มไม่มีบุตร ส่งผลให้ความต้องการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีบริการดูแลครบวงจร หรือสถานสงเคราะห์ที่มีค่าใช้จ่ายเหมาะสม อยู่ในระดับสูงกว่า Gen X (จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และคณะ, 2565)

แผนภาพที่ 13 รูปแบบการอยู่อาศัยที่คาดหวังของประชากรวัยแรงงานเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ปี 2565

ที่มา : จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และคณะ (2565)

¹⁸ ซึ่งเก็บข้อมูลออนไลน์ในปี 2564 จากประชากรอายุ 18-59 ปี จำนวน 1,734 คน จำแนกเป็น Gen X (42-59 ปี) 418 คน Gen Y (27-41 ปี) 748 คน และ Gen Z (18-26 ปี) 568 คน

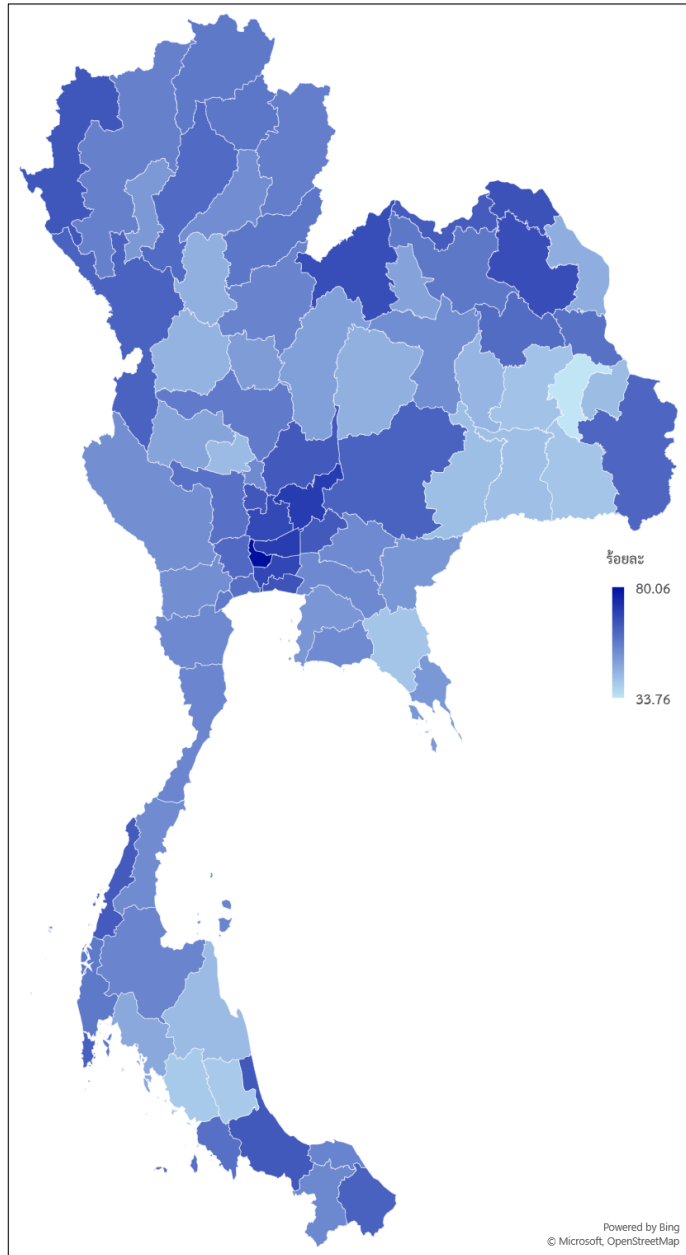
ผลการสำรวจโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุทั่วประเทศ ปี 2568 ของศูนย์ข้อมูลลอสังหาริมทรัพย์ (REIC) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) พบว่า มีสถานประกอบการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ยังดำเนินการอยู่รวมทั้งสิ้น 1,040 แห่ง แบ่งออกเป็น (1) สถานบริการ (Nursing Home) ซึ่งให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจำนวน 944 โครงการ รองรับผู้ใช้บริการได้ประมาณ 1.7 หมื่นคน และ (2) โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Residential) ซึ่งโดยทั่วไปเรียกว่า “บ้านพักคนชรา” สำหรับผู้สูงอายุที่ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยเน้นการออกแบบที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (Universal Design) ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชนและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จำนวน 96 โครงการ รองรับได้เกือบ 1.6 หมื่นคน ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากจากปี 2566 ที่มี 19 โครงการ และรองรับได้เพียง 1.3 พันคน โดยมีอัตราการเข้าพักสูงถึงร้อยละ 87.8 อย่างไรก็ตาม หลายโครงการมุ่งให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อสูง ส่งผลให้ผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดทางการเงินมีโอกาสเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมได้อย่างจำกัด สะท้อนผ่านกรณีศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค ในปี 2569 ที่มีผู้สูงอายุรอคิวเข้าพักมากกว่า 6,000 คน แต่รองรับได้เพียง 250 คน ทำให้บางคนต้องรอคิวนานกว่า 15 ปี (The Active, 2569)

แม้ว่าโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจะเป็นหนึ่งในทางเลือกสำคัญในการรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดของประเทศ แต่ยังคงมีข้อจำกัด 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. **ข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการ** โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยยังคงกระจุกตัวอยู่ในหัวเมืองใหญ่ และอาจยังไม่สอดคล้องกับความต้องการเชิงพื้นที่ ข้อมูลจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 พบว่า ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน¹⁹ มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 56.9 ของผู้สูงอายุทั้งหมด สะท้อนว่าผู้สูงอายุจำนวนมากได้ออกจากกำลังแรงงาน และอาจต้องการที่อยู่อาศัยที่รองรับวิถีชีวิตในวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดระบบสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน เมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุไม่ได้ทำงานสูงสุดส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เมืองและศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เช่น นนทบุรี (ร้อยละ 80.1) สระบุรี (ร้อยละ 70.6) ปทุมธานี (ร้อยละ 70.6) กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 68.0) และพระนครศรีอยุธยา (ร้อยละ 67.7) สะท้อนวิถีชีวิตของคนเมืองที่ผู้สูงอายุหลังเกษียณไม่ได้ทำงาน ขณะที่บางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เช่น ยโสธร (ร้อยละ 33.8) ตรัง (ร้อยละ 39.7) และพัทลุง (ร้อยละ 39.9) มีสัดส่วนที่ต่ำกว่าอย่างชัดเจน เนื่องจากผู้สูงอายุจำนวนมากยังทำงานในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ

¹⁹ คำนวณจากกลุ่มประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ไม่ได้ทำงาน ไม่ได้รอฤดูกาลเพื่อทำงาน และไม่ได้ป่วยหรือพิการจนไม่สามารถทำงานได้

แผนภาพที่ 14 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน รายจังหวัด ปี 2567

ที่มา : การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม การกระจายตัวของหน่วยบริการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุยังคงถูกขับเคลื่อนโดยปัจจัยด้านความคุ้มค่าทางธุรกิจและจำนวนประชากรโดยรวมของพื้นที่ มากกว่าการพิจารณาความต้องการของผู้สูงอายุเชิงพื้นที่ โดยพบว่า หน่วยบริการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายुर้อยละ 61.8 กระจุกตัวอยู่ใน 5 จังหวัดเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ชลบุรี กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครราชสีมา และปทุมธานี สอดคล้องกับรูปแบบการเกษียณของประชากรในเขตเมือง แต่ขณะเดียวกันก็พบว่า ในกลุ่มจังหวัดที่มีหน่วยบริการรองรับน้อยที่สุด 10 อันดับ บางจังหวัดมีสัดส่วนผู้สูงอายุไม่ได้ทำงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ เช่น นครนายก (ร้อยละ 63.9) ภูเก็ต (ร้อยละ 62.7) และพังงา (ร้อยละ 57.2) แต่กลับมีหน่วยบริการรวมกันเพียงร้อยละ 1.0 ของทั้งประเทศ ทั้งนี้ ศูนย์ข้อมูลลอจิสติกส์ (2566) คาดว่าผู้สูงอายุทั่วประเทศร้อยละ 5.0 มีความต้องการที่อยู่อาศัยเฉพาะหรือบ้านพักผู้สูงวัยรองรับ หากช่องว่างดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอาจนำไปสู่ปัญหาคุณภาพชีวิตและภาวะการดูแลที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

2. ข้อจำกัดด้านจิตใจและสังคม (Psychosocial) แม้โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะจะได้รับการออกแบบให้มีความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน แต่ในอีกด้านหนึ่งก็อาจก่อให้เกิดข้อจำกัดด้านจิตใจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระยะยาว โดยเฉพาะการแยกตัวออกจากชุมชนเดิมและเครือข่ายทางสังคมที่คุ้นเคย ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งอาจไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ใหม่ในที่อยู่อาศัยใหม่ได้อย่างเต็มที่ แม้จะอาศัยอยู่ร่วมกับคนวัยเดียวกันก็ตาม ส่งผลให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว อีกทั้ง การขาดปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัย เด็ก หรือสัตว์เลี้ยง อาจทำให้ผู้สูงอายู้สึกไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจนำไปสู่ภาวะซึมเศร้าและการถดถอยของสมรรถนะทางสติปัญญาได้เร็วกว่าการอยู่อาศัยในชุมชนเดิม (Lau, 2023; Araj, 2025; Breeding, 2025) ขณะเดียวกันการออกแบบพื้นที่ที่มุ่งเน้นความปลอดภัยทางกายภาพมากเกินไป อาจทำให้บรรยากาศของที่อยู่อาศัยมีลักษณะคล้ายสถานพยาบาลมากกว่าความเป็นบ้าน ส่งผลต่อความรู้สึกมีอิสระและศักดิ์ศรีในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะเมื่อไม่สามารถจัดการพื้นที่ส่วนตัวหรือใช้ชีวิตได้ตามรูปแบบเดิม (Planos, 2014; Moore, 2024; Slessor, 2025) การออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในอนาคตจึงควรมุ่งสร้างสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม และการคงไว้ซึ่งอำนาจในการตัดสินใจ มากกว่าการจัดให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดภัยแต่แยกขาดจากสังคม

ด้วยเหตุนี้ แนวโน้มการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในหลายประเทศจึงเริ่มเปลี่ยนทิศทางการสร้างศูนย์ขนาดใหญ่ไปสู่รูปแบบที่เชื่อมโยงผู้สูงอายุกับครอบครัว ชุมชนเดิม และคนต่างวัยมากขึ้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและลดความโดดเดี่ยวทางสังคม ตัวอย่างเช่น ฝรั่งเศสมีครอบครัวอุปถัมภ์ (Famille d'accueil) ที่เปิดให้ผู้สูงอายุเข้าไปพักอาศัยร่วมกับครอบครัวผู้ดูแลในลักษณะเหมือนสมาชิกครอบครัวเดียวกัน โดยร่วมรับประทานอาหารและใช้ชีวิตประจำวันร่วมกัน ภาครัฐกำหนดมาตรฐานที่พักและจำกัดจำนวนผู้สูงอายุที่ดูแล เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดและการดูแลอย่างทั่วถึง ทดแทนบทบาทครอบครัวเดิมที่อาจลดลงจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สร้อย สันธูประมา, 2566) เนเธอร์แลนด์มีโครงการ Humanitas Deventer ให้นักศึกษาเข้าพักในบ้านพักผู้สูงอายุฟรี แลกกับการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ เช่น พูดคุย รับประทานอาหาร หรือสอนใช้เทคโนโลยี ซึ่งช่วยลดทั้งปัญหาค่าเช่าที่พักของนักศึกษาและความเหงาของผู้สูงอายุ (Humanitas Deventer, n.d.; Reed, 2015) ขณะที่เยอรมนีมีบ้านพหุหลายช่วงวัย (Mehrgenerationenhäuser) ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนที่เปิดให้คนทุกช่วงวัยสามารถใช้ชีวิต ทำกิจกรรม และเรียนรู้ร่วมกันในชีวิตประจำวัน โดยภายในพื้นที่เดียวกันอาจประกอบด้วยศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ศูนย์กิจกรรมชุมชน และคาเฟ่ เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัย ลดการแยกตัวทางสังคม และเสริมสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ในระดับชุมชน (Smith, 2014)

สำหรับประเทศไทย “ลำสนธิโมเดล” ในอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เป็นต้นแบบของการพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชนที่เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน นักบริหารชุมชน และครอบครัว เพื่อสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในบ้านและชุมชนเดิมได้อย่างเหมาะสม (อิตติ มีแต่้ม, 2561) ลำสนธิโมเดลสะท้อนให้เห็นว่าการรองรับสังคมสูงวัยอาจไม่จำเป็นต้องพึ่งพาบ้านพักผู้สูงวัยหรือสถานดูแลขนาดใหญ่เพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถพัฒนาระบบดูแลในชุมชนควบคู่กันไปได้ ขณะเดียวกัน ภาคเอกชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมก็เริ่มมีบทบาทในการพัฒนาบริการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น Joy Ride ที่ให้บริการรับส่งและดูแลผู้สูงอายุระหว่างเดินทางไปพบแพทย์หรือทำธุระ ทำหน้าที่เสมือนตัวแทนลูกหลาน และ “เยียนเยียน” ที่ให้บริการดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุระยะท้ายที่บ้าน โดยทีมสหวิชาชีพเข้าไปดูแลด้านสุขภาพและการใช้ชีวิตตามบริบทของแต่ละครอบครัว ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยได้ต่อไป กรณีเหล่านี้สะท้อนการขยายตัวของรูปแบบการดูแลที่หลากหลาย และการปรับตัวของสังคมไทยต่อข้อจำกัดของครอบครัวในสังคมสูงวัยมากขึ้น

เมื่อพิจารณาภาพรวมของประเด็นดังกล่าว แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องยึดโยงอยู่กับการเพิ่มบ้านพักผู้สูงวัยหรือสถานดูแลขนาดใหญ่เพียงรูปแบบเดียว แม้รูปแบบดังกล่าวจะตอบโจทย์ความปลอดภัยและการดูแลได้ แต่ก็มาพร้อมการลงทุนและค่าบำรุงรักษาที่สูง ก่อให้เกิดภาระงบประมาณต่อเนื่องในระยะยาว ดังนั้น จึงควรปรับจุดเน้นจากการพึ่งพาสถาปัตยกรรมไปสู่การออกแบบระบบการอยู่อาศัยและการดูแลที่เชื่อมโยงกับชุมชน เครือข่ายทางสังคม และความร่วมมือจากหลายภาคส่วนมากขึ้น โดยอาจพิจารณาแนวทาง ดังนี้

1. การส่งเสริมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้มีความหลากหลาย โดยภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีบทบาทผ่านมาตรการสนับสนุน เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ หรือการจัดสรรที่ดินของรัฐ เพื่อเพิ่มจำนวนที่อยู่อาศัยและกระจายบริการให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งนี้ ควรกำหนดเงื่อนไขควบคุม เช่น การจัดสรรสัดส่วนที่พักราคาที่เข้าถึงได้สำหรับผู้สูงอายุรายได้น้อย หรือกำหนดพื้นที่เป้าหมายในเขตที่ยังขาดแคลนบริการ เพื่อให้การขยายบริการช่วยเพิ่มการเข้าถึงอย่างทั่วถึงและลดภาระของสถานดูแลภาครัฐในระยะยาว รวมถึงอาจพิจารณานำอาคารหรือสถานที่ที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว เช่น

โรงเรียนขนาดเล็กที่ถูกยุบรวม หรือบ้านว่างในชุมชน มาปรับปรุงเพื่อใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยหรือศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพิ่มเติมด้วย

2. **การพัฒนาเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน** โดยการสร้างระบบการดูแลที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างรอบด้าน แม้ประเทศไทยจะมีระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชนอยู่แล้ว แต่ยังเน้นด้านสุขภาพเป็นหลัก จึงควรขยายบทบาทให้ครอบคลุมมิติทางสังคมมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมระหว่างวัย การพัฒนาพื้นที่สาธารณะในชุมชน และการส่งเสริมกลุ่มเพื่อนบ้านช่วยเหลือกัน ควบคู่กับการเปิดพื้นที่ให้วิสาหกิจเพื่อสังคมเข้ามาเสริมบริการ อาทิ การพาเข้าร่วมกิจกรรม และบริการเพื่อนพุดคุย เพื่อสนับสนุนให้ผู้สูงอายุไม่เพียง “อยู่ได้” แต่สามารถ “อยู่ดีและมีความหมาย” ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3. **การสนับสนุนวิสาหกิจเพื่อสังคมในการพัฒนาระบบที่อยู่อาศัยของคนต่างวัย** โดยเฉพาะในกรณีผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังและมีพื้นที่ใช้สอยเหลือใช้ อาทิ การจัดตั้งระบบการแบ่งปันที่อยู่อาศัยที่มีวิสาหกิจเพื่อสังคมเป็นตัวกลางในการบริหารจัดการ ครอบคลุมตั้งแต่การคัดกรองประวัติและความน่าเชื่อถือของผู้เข้าพัก การตรวจสอบความปลอดภัย การจับคู่ผู้อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละราย ตลอดจนการกำหนดข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน เช่น ระยะเวลา รูปแบบการช่วยเหลือ และขอบเขตการใช้พื้นที่ร่วมกัน ดังเช่น โครงการ Joy Life เปลี่ยนห้องว่างเป็นบ้านแบ่งปัน ของบริษัท Joy Ride (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2568) แนวทางดังกล่าวจะช่วยเพิ่มทางเลือกให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในบ้านของตนเองได้ต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องย้ายเข้าบ้านพักผู้สูงอายุ อีกทั้ง ช่วยลดความโดดเดี่ยวทางสังคม ผ่านการมีผู้อยู่อาศัยรุ่นใหม่เข้ามาใช้ชีวิตร่วมกันและช่วยเหลือในกิจวัตรบางด้าน ขณะเดียวกัน ผู้พักอาศัยก็ได้รับที่อยู่อาศัยในต้นทุนที่เหมาะสมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยมากขึ้น

ตัวชี้วัดภาวะสังคม รายไตรมาส

องค์ประกอบหลัก	2565				2566				2567				2568				2569
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
1. คุณภาพของคน																	
การมีงานทำ^{1/}																	
กำลังแรงงาน (พันคน)	39,618	39,764	40,089	40,143	40,281	40,302	40,532	40,674	40,226	40,178	40,484	40,538	40,085	40,114	40,196	40,127	41,912
การมีงานทำ (พันคน)	38,716	39,011	39,566	39,592	39,629	39,677	40,091	40,250	39,579	39,501	40,040	40,106	39,383	39,510	39,852	39,753	41,194
- ภาคเกษตรกรรม	11,404	11,657	12,400	12,215	11,587	11,634	12,644	12,333	10,928	11,048	12,212	11,891	10,592	10,943	11,862	11,481	11,253
- การผลิต	6,262	6,231	6,235	6,377	6,290	6,249	6,273	6,228	6,337	6,385	6,185	6,244	6,309	6,418	6,345	6,317	6,451
- การก่อสร้าง	2,395	2,190	2,081	2,154	2,356	2,320	2,142	2,221	2,474	2,355	2,156	2,231	2,348	2,269	2,040	2,066	2,358
- การขายส่ง การขายปลีก	6,649	6,850	6,775	6,724	6,944	6,886	6,761	6,982	6,917	6,899	6,708	6,857	6,701	6,817	6,812	6,799	7,188
- โรงแรม ภัตตาคาร	2,879	2,865	2,932	2,955	3,116	3,200	3,176	3,193	3,445	3,355	3,371	3,492	3,566	3,460	3,349	3,455	3,621
- การขนส่ง เก็บสินค้า	1,534	1,453	1,408	1,457	1,424	1,468	1,437	1,522	1,615	1,600	1,637	1,589	1,688	1,727	1,717	1,640	1,763
- อื่น ๆ	7,593	7,766	7,735	7,709	7,913	7,920	7,658	7,771	7,864	7,859	7,770	7,804	8,178	7,876	7,725	7,995	8,560
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ)	97.72	98.11	98.70	98.63	98.38	98.45	98.91	98.96	98.39	98.31	98.90	98.94	98.25	98.49	99.14	99.07	98.29
ผู้ว่างงาน (พันคน)	608	547	491	462	421	429	401	329	408	429	414	358	358	366	307	280	393
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.53	1.37	1.23	1.15	1.05	1.06	0.99	0.81	1.01	1.07	1.02	0.88	0.89	0.91	0.76	0.70	0.94
การทำงานต่ำกว่าระดับ (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์ และพร้อมจะทำงานเพิ่ม) (พันคน)	319.1	263.6	234.5	275.9	227.9	202.6	166.9	210.9	191.5	162.4	191.9	223.6	176.3	155.9	142.6	146.6	185.9
หนี้ครัวเรือน^{2/}																	
มูลค่าหนี้ครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	15.40	15.52	15.70	15.92	15.99	16.11	16.22	16.39	16.37	16.36	16.36	16.43	16.31	16.31	16.33	16.44	N/A
อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน (ร้อยละ)	3.63	3.40	4.22	3.92	3.78	3.82	3.31	2.98	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.19	0.05	N/A
สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP	93.8	92.8	91.7	91.6	90.7	90.7	90.7	91.1	90.4	89.4	88.5	87.9	86.7	86.3	86.4	86.7	N/A
หนี้ NPLs (ล้านล้านบาท)	0.95	1.11	1.09	0.98	0.95	1.03	1.05	1.05	1.09	1.16	1.20	1.22	1.19	1.24	1.29	1.31	N/A
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	7.47	8.60	8.36	7.44	7.18	7.66	7.73	7.65	8.01	8.48	8.78	8.94	8.78	9.11	9.45	9.59	N/A
สุขภาพ																	
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง ^{3/} (ราย)	63,158	70,542	200,626	126,651	141,779	117,952	401,003	281,001	259,672	202,879	430,044	358,795	426,286	258,105	416,876	712,384	271,952
อัตราการขยายตัวของผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ร้อยละ)	-10.14	65.21	284.34	308.37	124.48	67.21	99.88	121.87	83.15	72.00	7.24	27.68	64.16	27.22	-3.06	98.55	-36.20
- ปอดอักเสบ	51,849	50,300	68,072	60,884	78,443	57,880	81,054	76,945	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418	97,040	103,517	120,163	97,084
- ใช้เลือดออก	1,461	9,485	19,625	14,574	10,948	23,636	76,579	49,390	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236	15,036	24,918	10,463	4,635
- มือ เท้า ปาก	740	4,734	79,223	14,285	11,483	9,305	29,974	13,636	15,957	7,847	49,610	16,380	10,684	13,004	68,510	20,276	8,534
- ใช้หัดใหญ่	8,247	4,859	31,498	34,770	39,457	25,682	211,103	138,930	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952	130,683	217,452	558,368	159,855
- ฉีหุ	231	529	1,376	1,465	622	797	1,591	1,473	767	732	1,348	1,340	782	955	1,287	2,091	855
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่^{4/}																	
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ (ล้านบาท)	75,648	68,394	59,365	82,680	78,438	70,908	61,595	85,961	82,323	73,822	63,611	89,404	84,325	74,621	64,047	89,743	84,859
อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ (ร้อยละ)	1.0	1.1	1.9	3.8	2.5	2.7	3.3	2.9	4.5	1.3	1.0	2.2	1.1	0.2	0.2	0.1	0.2
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ล้านบาท)	47,107	39,145	36,032	52,895	49,847	41,535	38,140	55,925	54,105	43,867	39,824	58,873	55,785	44,371	39,968	59,252	55,887
อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ)	1.9	2.2	3.9	5.3	4.1	4.6	4.8	4.9	7.5	3.2	1.8	3.4	1.9	0.9	0.7	1.1	0.4
มูลค่าการบริโภคบุหรี่ (ล้านบาท)	28,541	29,249	23,333	29,785	28,591	29,373	23,455	30,036	28,218	29,955	23,787	30,531	28,540	30,250	24,079	30,491	28,972
อัตราการขยายตัวของการบริโภคบุหรี่ (ร้อยละ)	-0.5	-0.3	-0.9	1.1	-0.1	-0.1	1.1	-0.7	-1.0	-1.1	-0.1	-0.3	-0.7	-0.8	-0.6	-1.9	-0.1

องค์ประกอบหลัก	2565				2566				2567				2568				2569
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
2. ความมั่นคงทางสังคม^{5/}																	
ความสงบสุขในสังคม																	
จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุจากรถทางบกสะสมรวม (ราย)	225,219	225,857	246,267	244,556	208,616	200,054	196,850	217,308	224,121	203,848	212,637	228,626	225,919	204,797	215,580	227,730	235,726
อัตราการขยายตัวของอุบัติเหตุจากรถทางบก (ร้อยละ)	-19.37	8.06	46.97	1.45	-7.37	-11.42	-20.07	-11.14	7.43	1.90	8.02	5.21	0.80	0.47	1.38	-0.39	4.34
การบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุจากรถทางบก (ต่อประชากรแสนคน)	322.6	323.3	352.3	349.6	298.1	285.6	280.9	309.9	319.4	290.3	302.7	325.3	321.2	291.0	306.2	323.3	334.5
จำนวนคดีอาญารวม	101,739	107,933	104,413	112,809	104,031	89,167	90,659	101,800	101,247	104,128	121,524	120,025	117,634	121,212	138,683	138,612	138,728
อัตราการขยายตัวของคดีอาญา (ร้อยละ)	-29.57	-22.51	-16.52	-5.89	2.25	-17.39	-13.17	-9.76	-2.68	16.78	34.05	17.90	16.19	16.41	14.12	15.49	17.93
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ต่อประชากรแสนคน)	5.3	5.3	5.5	5.7	6.6	6.8	6.6	6.7	6.5	6.4	7.5	7.1	7.3	7.0	7.0	6.3	6.7
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อประชากรแสนคน)	16.5	17.2	19.2	19.3	21.2	20.4	24.0	25.0	22.1	22.1	29.6	26.8	28.3	26.3	30.5	26.0	23.9
คดียาเสพติด (ต่อประชากรแสนคน)	123.9	132.0	124.7	136.4	120.8	100.0	98.7	113.5	115.7	119.8	136.0	136.9	131.7	139.0	159.5	164.5	166.2
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{6/}																	
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่าน สคบ. (ราย)	2,540	4,902	6,045	6,749	12,631	7,504	6,305	5,724	5,786	5,517	6,894	7,211	8,052	8,537	9,236	9,880	9,386
- กรณีโฆษณา	740	1,995	1,220	754	2,474	330	360	470	807	397	742	648	788	674	530	756	697
- กรณีฉลาก	830	1,018	1,652	868	793	508	474	646	584	533	886	857	911	850	664	863	788
- กรณีสัญญา	432	796	1,202	385	477	561	455	431	467	420	686	599	625	666	469	782	560
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	538	1,093	1,971	1,177	741	513	588	536	609	600	711	873	1,418	744	1,258	873	1,247
- เรื่องอื่น ๆ	0	0	0	3,565	8,146	5,592	4,428	3,641	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603	6,315	6,606	6,094
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ^{7/} (ราย)	1,780	624	502	525	474	371	297	451	414	340	311	395	394	367	449	330	425

ตัวชี้วัดภาวะสังคม รายปี

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568
1. คุณภาพของคน														
การมีงานทำ														
ผลิตภาพแรงงาน ^{1/} (บาท/คน/ปี)	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	268,197	272,520	273,824	282,647	289,550
อัตราการมีงานทำ ^{1/} (ร้อยละ)	98.81	98.85	98.71	98.62	98.50	98.32	98.52	98.52	97.76	97.53	98.29	98.68	98.64	98.74
อัตราการว่างงาน ^{1/} (ร้อยละ)	0.66	0.73	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.96	1.32	0.98	1.00	0.82
การทำงานต่ำกว่าระดับ ^{1/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์ และพร้อมจะทำงานเพิ่ม) (พันคน)	347	274	256	273	275	303	292	250	485	602	273	202	192	155
หนี้ครัวเรือน^{2/}														
มูลค่าหนี้ครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	9.40	10.48	11.16	11.80	12.25	12.78	13.54	14.20	14.76	15.32	15.92	16.39	16.43	16.44
อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน (ร้อยละ)	N/A	11.42	6.57	5.73	3.83	4.30	5.90	4.89	3.94	3.80	3.92	2.98	0.21	0.05
สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP	76.1	81.1	84.4	85.9	84.0	82.5	82.7	84.1	94.2	94.6	91.6	91.1	87.9	86.7
หนี้ NPLs (ล้านล้านบาท)	0.57	0.62	0.42	0.50	0.66	0.72	0.77	0.95	0.88	0.95	0.98	1.05	1.22	1.31
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	8.03	7.67	5.10	5.72	6.63	6.87	6.90	8.03	7.17	7.52	7.44	7.65	8.94	9.59
สุขภาพ^{3/}														
ผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	2,935	3,388	3,697	3,409	N/A
การป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)														
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	1,246	1,119	1,489	1,600	N/A
- หัวใจ	884	887	845	1,012	1,027	1,037	1,069	1,099	1,116	1,050	958	1,270	1,308	N/A
- เบาหวาน	1,050	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	1,504	1,420	1,840	2,023	N/A
- ความดันโลหิต	1,571	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,389	2,413	2,329	2,174	2,897	3,205	N/A
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	83	83	79	92	95	98	101	106	111	106	103	134	155	N/A
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	42	43	45	55	58	61	70	78	83	83	80	118	137	N/A
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	50	46	39	44	42	42	41	41	42	40	36	48	56	N/A
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	55	57	55	68	74	75	83	94	90	91	95	135	148	N/A
ประชากรกลุ่มเปราะบาง														
อัตราส่วนพึ่งพิงทางอายุ ^{10/} (ร้อยละ)	49.30	49.50	49.80	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81	55.97	57.22	58.58	60.05
สัดส่วนคนยากจน ^{11/} (ร้อยละ)	12.65	10.96	10.52	7.19	8.6	7.83	8.30	6.26	6.83	6.32	5.43	3.41	4.89	N/A
การศึกษา														
สัดส่วนนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน^{12/}														
- ประถมศึกษา	104.00	102.72	102.24	102.40	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06	99.24	100.12	97.74	N/A
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63	96.79	94.61	95.60	N/A
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.50	79.32	81.90	84.00	84.72	83.92	N/A
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	49.13	49.13	49.46	49.02	53.30	49.37	54.34	53.88	49.97	N/A
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{13/}	8.0	8.0	8.1	8.5	8.6	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9	9.2	9.2	9.2	N/A
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.8	8.9	9.0	9.3	9.4	9.5	9.6	9.7	9.9	10.0	10.2	10.2	10.3	N/A
- ชาย	8.9	8.9	9.0	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8	10.0	10.0	10.0	N/A
- หญิง	8.8	8.9	9.0	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10.0	10.1	10.4	10.5	10.5	N/A
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	4.5	4.7	4.8	5.0	5.0	5.1	5.1	5.2	5.4	5.5	5.8	5.9	6.0	N/A
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6.0	6.1	6.5	6.5	6.6	N/A
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.6	4.6	4.7	4.9	5.1	5.4	5.5	5.6	N/A
2. ความมั่นคงทางสังคม														
สถาบันครอบครัว														
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร ^{14/} (ร้อยละ)	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81	N/A	99.75	99.88	99.93	99.95	99.95
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น ^{15/} (ร้อยละ)	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
หลักประกันทางสังคม														
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	99.90	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.73	99.57	99.56	99.56	99.73	99.65
- หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.95	18.47	18.91	18.79	18.64	19.04	19.21	19.19	19.12
- ประกันสังคม	7.69	7.80	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.78	7.89	7.91	7.95	8.08	8.19
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.84	72.16	71.39	71.26	71.13	70.43	70.16	70.23	70.14
-สวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	N/A	N/A	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.94	0.95	1.02	1.03	1.03
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.70	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96	1.22	1.21	1.20	1.18
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.10	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28	0.30	0.30	0.14	0.22
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/} (ร้อยละ)	29.70	31.56	34.78	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	59.63	61.14	60.94	61.48	61.97

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)														
การตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	33.66	33.02	32.17	30.69	33.45	33.14	30.47	30.36	27.26	26.00	26.67	26.88	26.88	24.94
คดีชีวิต รำกาย และเพศ ^{5/}	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	25.00	22.06	23.85	22.95	28.33	29.16	29.40
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{5/}	79.72	77.40	72.70	75.80	96.57	85.24	68.81	69.94	65.44	77.35	76.32	96.18	107.04	118.89
คดียาเสพติด ^{5/}	596.19	719.39	558.65	249.43	349.94	424.55	436.15	554.75	471.12	697.76	546.66	459.35	541.45	636.02
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อการปล่อยตัวในรอบ 1 ปี ของการติดตาม ^{19/}	19.98	20.37	17.52	22.73	22.04	23.24	23.68	25.18	22.33	20.94	16.65	16.87	17.81	N/A
การคุ้มครองผู้บริโภค^{7/}														
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,604	6,444	6,569	7,112	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377	20,236	32,164	25,408	35,705
- กรณีโฆษณา	2,012	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,619	7,191	6,810	4,752	4,709	3,634	2,594	2,748
- กรณีฉลาก	4,024	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,691	2,105	2,138	2,368	4,368	2,421	2,860	3,288
- กรณีสัญญา	3,553	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638	2,815	1,924	2,172	2,542
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	51	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619	4,779	2,378	2,793	4,293
- กรณีอื่น ๆ	41	649	69	6	0	0	0	0	0	0	3565	21,807	14,989	22,834
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	36,689	40,133	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	51,922	51,185	38,736	37,275	42,551	47,735	51,271
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน														
พฤติกรรมในการบริโภค														
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ^{20/} (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม)	88.3	88.1	87.9	87.1	87.1	87.0	86.6	86.5	87.0	87.0	87.3	87.1	86.4	86.9
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ^{20/} (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม)	11.7	11.9	12.1	12.9	12.9	13.0	13.4	13.5	13.0	13.0	12.7	12.9	13.6	13.1
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{21/} (ร้อยละ)	N/A	32.2	32.3	34.0	N/A	28.4	N/A	N/A	N/A	28.0	N/A	N/A	35.2	N/A
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{21/} (ร้อยละ)	N/A	19.9	20.7	19.9	N/A	19.1	N/A	N/A	N/A	17.4	N/A	N/A	16.5	N/A
4. สิ่งแวดล้อม^{22/}														
สารอันตราย														
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	68.13	62.38	21.42	20.36	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ขยะ														
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน)	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98	25.70	26.95	27.20	N/A
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.14	3.94	4.20	4.21	4.86	4.83	4.96	4.48	4.46	4.70	4.65	4.69	N/A
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	3.63	3.36	3.72	3.73	3.86	3.91	3.85	3.14	3.16	3.30	3.21	3.25	N/A
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน)	3.57	3.30	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	2.26	3.50	1.89	N/A	N/A
มลพิษทางอากาศ														
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.)	38.20	41.00	41.30	38.20	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43	38.14	48.67	32.00	N/A

ที่มา : ^{1/} รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{2/} ธนาคารแห่งประเทศไทย และบริษัท ข้อมูลเครดิตบูโรแห่งชาติ จำกัด

^{3/} กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

^{4/} กองบัญชาตำรวจชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{5/} ข้อมูลสถิติคดีอาญา จากระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ (CRIMES) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ; ข้อมูลอุบัติเหตุจราจรทางบก จากศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC); และข้อมูลประชากร จากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{6/} สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ทั้งนี้ การให้บริการคำปรึกษาผ่านสายด่วน 1166 ของ สคบ. ได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนดำเนินการมาตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2552 เป็นต้นมา

^{7/} สำนักบริหารเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

^{8/} ข้อมูล GDP จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา ข้อมูลการมีงานทำได้มีการปรับค่าตัวน้ำหนักโดยใช้ข้อมูลจากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง)

^{9/} สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

^{10/} รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{11/} การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

^{12/} สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

^{13/} ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

^{14/} รายงานคุณภาพชีวิตของประเทศไทย จากข้อมูลความเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน

^{15/} จัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย โดยกองประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{16/} สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

^{17/} สำนักงานประกันสังคม และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{18/} ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

^{19/} กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาব্যุตติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เป็นร้อยละของเด็กที่กระทำความผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด

^{20/} รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{21/} การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ; การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ;

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

^{22/} รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

อังกฤษ

- Adjei, G. (2026). Optimizing transport operations through data-driven decision-making in the U.S. logistics industry. *Sarcouncil Journal of Economics and Business Management*, 5(3), 65-70. https://sarcouncil.com/download-article/SJEBM-243_-2026-65-70.pdf
- Aldridge, R. (2025, 8 January). *The economic impact of microplastics on coastal communities*. <https://microplasticfree.org/blogs/news/the-economic-impact-of-microplastics-on-coastal-communities-1>
- Araj, V. (2025, 10 October). *What are the pros and cons of 55+ communities?* <https://www.freedommortgage.com/learn/homebuying/pros-cons-55-communities>
- Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority (ACARA). (n.d.). *Understand this curriculum connection – Consumer and financial literacy*. <https://www.australiancurriculum.edu.au/curriculum-information/understand-this-curriculum-connection/consumer-and-financial-literacy/>
- Beaumont, N. J., Aanesen, M., Austen, M. C., Börger, T., Clark, J. R., Cole, M., Hooper, T., Lindeque, P. K., Pascoe, C., & Wyles, K. J. (2019). Global ecological, social and economic impacts of marine plastic. *Marine Pollution Bulletin*, 142, 189-195. <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2019.03.022>
- Boucher, J., & Friot, D. (2017). *Primary microplastics in the oceans: A global evaluation of sources*. <https://doi.org/10.2305/IUCN.CH.2017.01.en>
- Breeding, B. (2025, 11 November). *The pros & cons of 55+ active adult communities*. <https://mylifesite.net/blog/post/pros-cons-55-active-adult-communities>
- BusinessWorld. (2025, July 29). *Digital banks' NPL ratio at near 2-year low*. <https://www.bworldonline.com/banking-finance/2025/07/29/688006/digital-banks-npl-ratio-at-near-2-year-low/>
- Carrington, D. (2025, 3 February). *Levels of microplastics in human brains may be rapidly rising, study suggests*. <https://www.theguardian.com/environment/2025/feb/03/levels-of-microplastics-in-human-brains-may-be-rapidly-rising-study-suggests>
- Citrini Research. (2026, 22 February). *The 2028 global intelligence crisis: A thought exercise in financial history, from the future*. <https://www.citriniresearch.com/p/2028gic>
- Davies, P. (2024, 8 February). *Klarna's AI bot is doing the work of 700 employees. What will happen to their jobs?* <https://www.euronews.com/next/2024/02/28/klarnas-ai-bot-is-doing-the-work-of-700-employees-what-will-happen-to-their-jobs>
- Gmyrek, P., Berg, J., Kaminski, K., Konopczynski, F., Ładna, A., Nafradi, B., Rostanec, K., & Troszynski, M. (2025). *Generative AI and jobs: A refined global index of occupational exposure*. <https://doi.org/10.54394/HETPO387>
- Greenpeace International. (2026, 24 February). *“Are we cooked?”: New Greenpeace report warns of ready meals flooded with microplastics and toxic chemicals*. <https://www.greenpeace.org/international/press-release/81666/are-we-cooked-new-greenpeace-report-warns-of-ready-meals-flooded-with-microplastics-and-toxic-chemicals/>
- Home Solar Guide. (n.d.). *Solar panel grants UK 2026: What financial support is available?* <https://homesolarguide.co.uk/solar-panel-grants-uk?utm>
- Humanitas Deventer. (n.d.). *Woonstudenten*. <https://www.humanitasdeventer.nl/pages/woonstudenten>
- Igini, M. (2026, 3 February). *The environmental impact of fast fashion, explained*. <https://earth.org/fast-fashion-detrimental-effect-on-the-environment/>
- International Labour Organization (ILO). (2025, 28 May). *World employment and social outlook: May 2025 update*. https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-05/WESOUupdate_May2025_1.pdf
- International Labour Organization (ILO). (2026). *Generative AI and jobs in Viet Nam: Labour market exposure and policy considerations*. <https://doi.org/10.54394/00034064>
- Jesinowski, B. (2026, 16 January). *The science of heat and plastic exposure in everyday Australian kitchens*. The Greener Tech Group. <https://thegreentechgroup.com.au/health-education-and-impact/science-of-heat-and-plastic/>
- Lau, M. H. (2023). Residential age segregation: Evidence from a rapidly ageing Asian city. *Journal of Population Ageing*. <https://doi.org/10.1007/s12062-023-09416-7>
- Limb, L. (2024, 19 April). *Solar balconies are booming in Germany. Here's what you need to know about the popular home tech*. <https://www.euronews.com/2024/07/23/solar-balconies-are-booming-in-germany-heres-what-you-need-to-know-about-the-popular-home->
- Massenkoff, M., & McCrory, P. (2026, 5 March). *Labor market impacts of AI: A new measure and early evidence*. <https://www.anthropoc.com/research/labor-market-impacts>
- Moore, R. (2024, 28 January). *‘They don’t just stay in a room waiting to die’: new buildings giving older people beauty, freedom and dignity*. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2024/jan/28/landais-village-alzheimers-dax-france-john-morden-centre-london-appleby-blue-elderly>
- Napper, I. E. & Thompson, R. C. (2016). Release of synthetic microplastic plastic fibers from domestic washing machines: Effects of fabric type and washing conditions. *Marine Pollution Bulletin*, 112, 39-45. <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2016.09.025>
- Pew. (2025). *Breaking the plastic wave 2025: An assessment of the global system and strategies for transformative change*. <https://www.pew.org/en/research-and-analysis/reports/2025/12/breaking-the-plastic-wave-2025>
- Planos, J. (2014, 14 November). *The Dutch village where everyone has dementia*. <https://www.theatlantic.com/health/archive/2014/11/the-dutch-village-where-everyone-has-dementia/382195/>
- PwC. (2025, 16 December). *Thailand hopes and fears survey 2025: Rewiring the future of work*. <https://www.pwc.com/th/en/asia-pacific/2025/hopes-and-fears/assets/thailand-hopes-and-fears-survey-2025-en.pdf>
- Reed, C. (2015, 5 April). *Dutch nursing home offers rent-free housing to students*. <https://www.pbs.org/newshour/world/dutch-retirement-home-offers-rent-free-housing-students-one-condition>
- Rehman, Z. U., Song, J., Pastorino, P., Wang, C., Kazmi, S. S. U. H., Fan, C., Khan, Z. H., Azeem, M., Shahid, K., Guan, D. X., & Li, G. (2026). From kitchen to cell: A critical review of microplastic release from consumer products and its health implications. *Toxics*, 14(1). <https://doi.org/10.3390/toxics14010094>
- Reuters. (2024, 5 July). *Germany gives apartment-dwellers legal right to solar power*. <https://www.reuters.com/world/europe/germany-gives-apartment-dwellers-legal-right-solar-power-2024-07-05/>
- Slessor, C. (2025, 16 October). *Spa vibes with a grow-your-own-dinner option: Britain's best new building is a revamped almshouse*. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2025/oct/16/appleby-almshouse-britains-best-new-building-riba-stirling>
- Smith, M. K. (2014). *Mehrgenerationenhäuser – multi-generational meeting houses in Germany*. www.infed.org/mobi/mehrgenerationenhauser-multigenerational-meeting-houses-animation-care-pedagogy
- The Business Research Company. (2026). *Fast fashion market report*. <https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/fast-fashion-global-market-report>
- The Nation. (2025, 24 October). *Thailand ranks 6th globally for plastic waste in the ocean, impacting environment, economy, and society*. <https://www.nationthailand.com/sustainability/40057246>
- Thomson Reuters Institute. (2025). *2025 generative AI in professional services report: Ready for the next step of strategic applications*. <https://www.thomsonreuters.com/en/reports/2025-generative-ai-in-professional-services-report>
- Varanasi, L. (2025, 27 April). *Inside the AI boom that's transforming how consultants work at McKinsey, BCG, and Deloitte*. <https://www.businessinsider.com/consulting-ai-mckinsey-bcg-deloitte-pwc-kpmg-chatbots-ai-tools-2025-4>
- Visa. (2025, 27 July). *Visa unveils Gen Z Decoded: Insights into Thailand's next generation of earners, spenders, and trendsetters*. https://www.visa.co.th/en_TH/about-visa/newsroom/press-releases/visa-unveils-gen-z-decoded-insights-into-thailands-next-generation-of-earners-spenders-and-trendsetters.html

- Wilson, L. B., Pryce, R., Leeming, G., Holmes, J., & Angus, C. (2025). Estimating the differential exposure of household groups to alcohol duty reforms in Great Britain. *Journal of Public Health*, 47(4), 756-764. <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdaf081>
- World Health Organization (WHO). (2022, 30 August). *Dietary and inhalation exposure to nano- and microplastic particles and potential implications for human health*. <https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/9cc4f66a-4c22-4a51-a910-3e7f739e3b31/content>
- World Wildlife Fund (WWF). (2019). *No plastic in nature: Assessing plastic ingestion from nature to people*. https://awsassets.panda.org/downloads/plastic_ingestion_press_singles.pdf
- Yue, P., Korkmaz, A. G., Yin, Z., & Zhou, H. Z. (2022). The rise of digital finance: Financial inclusion or debt trap? *Finance Research Letters*, 47. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102604>
- Zinnov. (2025, 20 November). *Physical AI: The next big growth frontier for tech service providers*. <https://zinnov.com/strategy-and-ops/physical-ai-the-next-big-growth-frontier-for-tech-service-providers-blog/>
- ไทย**
- Beyond the Smokes. (ม.ป.ป.). *เจาะสถานการณ์ภาษียาสูบไทย ในวันทีบุหรี่เถื่อนระบาด*. <https://beyondthesmokes.org/>
- Greenpeace Thailand. (2567, 30 พฤศจิกายน). *Extended Producer Responsibility (EPR) หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต*. <https://www.greenpeace.org/thailand/story/18369/plastic-infographic-extended-producerresponsibility/>
- GreenNews. (2567, 4 ธันวาคม). *วิกฤตขยะทะเลไทย 67 - บทบาทเครือข่ายเกาะ-ท้องที่ที่ยั่งยืน*. <https://greennews.agency/?p=39598>
- Hfocus. (2568, 25 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขควบคุม 'ช็อคคอกัญชา' มีผลบังคับใช้ 26 มิ.ย.68*. <https://www.hfocus.org/content/2025/06/34516>
- Hfocus. (2569ก, 15 เมษายน). *สรรส. ถกผลกระทบบ 90 วัน หลัง 'ขยายเวลาขายเหล้า-เบียร์' ก่อนเสนอบอร์ดแอลกอฮอล์ 17 เม.ย. นี้*. <https://www.hfocus.org/content/2026/04/37747>
- Hfocus. (2569ข, 15 พฤษภาคม). *บอร์ดโรคติดต่อฯ มีมติ "ไวรัสฮันตา" โรคติดต่ออันตราย เหตุรุนแรง เสียชีวิตสูง*. <https://www.hfocus.org/content/2026/05/38081>
- iLAW. (2564, 8 กันยายน). *ร่าง พ.ร.บ. พืชกระท่อม: "ปลูกได้-กินได้-ขายได้" แต่ต้องอยู่ภายในกรอบ*. <https://www.ilaw.or.th/articles/4846>
- iLAW. (2565, 9 มิถุนายน). *เริ่มวันแรก! ปลดล็อกกัญชาออกจากยาเสพติด*. <https://www.ilaw.or.th/articles/5257>
- Joy Ride. (ม.ป.ป.). *Joy Life เปลี่ยนห้องว่างเป็นบ้านแบ่งปัน*. <https://joylifethailand.com>
- Joy Ride. (ม.ป.ป.). *Joy Ride ลูกครึ่งข้างหลานจำเป็น*. <https://joyridethailand.com/>
- Krungsri The COACH. (2569, 28 มกราคม) *สรุปครม. ตัดตั้งโซลาร์เซลล์บ้านราคาเท่าไร ต้องขออนุญาตใหม่*. <https://www.krungsri.com/th/krungsri-the-coach/loan/mortgages/solar-home-installation-permit>
- Krungthai COMPASS. (2569). *Economic outlook 2025 inflection point: จุดพลิกสู่เศรษฐกิจใหม่*. https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_500Outlook_2025.pdf
- LH Bank. (2566). *แนวโน้มธุรกิจ SME 2567: อุตสาหกรรมยานยนต์*. <https://www.lhbank.co.th/getattachment/e895deb6-416a-4aaf-9e56-9e03ca172e9b/economic-analysis-SME-Industry-Outlook-2024-Automotive-Cluster>
- ONE PIECE Market Thailand. (2569, 18 มีนาคม). *หาแลกร้างหลังแดงสัก 4-5 ใบ*. [โพสต์ในกลุ่ม]. Facebook. <https://www.facebook.com/share/p/1D7jD6ZF9/>
- Plastic Park. (ม.ป.ป.). *ข้อดีและข้อเสียของ bioplastic ที่ต้องรู้ก่อนเลือกใช้เป็น packaging*. <https://www.plasticparkstore.com/pros-and-cons-of-bioplastic/>
- Policy Watch. (2569, 11 พฤษภาคม). *ใครควรติดตั้งโซลาร์รูฟท็อป? รั้งอัตราค่าไฟฟ้าใหม่*. <https://policywatch.thaipbs.or.th/article/economy-250>
- Rocket Media Lab. (2569, 27 กุมภาพันธ์). *ยาบ้า กัญชา กระท่อม : รั้งของเยาวชนกับปัญหาเสพติด*. <https://rocketmedialab.co/teen-drug-abuse/>
- SolarTH. (2569, 20 กุมภาพันธ์). *โซลาร์เซลล์คืนทุนกี่ปี: เข้าใจปัจจัยและวิธีคำนวณจุดคุ้มทุนเพื่อการลงทุนที่ชาญฉลาด*. <https://solarth.co/solar-payback-period-calculation/>
- Thai PBS. (2568, 5 มิถุนายน). *ไทยใช้ถุงพลาสติกคนละ 3,000 ใบต่อปี ตั้งเป้าลด-เลิกแบบครึ่งเดียวทั้งในปี 2570*. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/352888>
- Thai PBS. (2569, 31 มีนาคม). *PM2.5 กระบะสุขภาพ ผู้ป่วยเพิ่ม แพทย์แนะวิธีดูแลตัวเอง ป้องกันก่อนป่วย*. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/504047>
- The Active. (2569, มีนาคม 10). *โรคหัวใจ "บ้านบางแค" ทะลุ 6,000 คน ความจริงที่ท้าทายระบบดูแลสุขภาพวัยเมืองไทย*. <https://theactive.thaipbs.or.th/news/public-health-20260310-2>
- The Standard Wealth. (2569, 29 มกราคม). *ทองคำไทยทุบสถิติ! มูลค่าลงทุนในปี 2568 พุ่งสูงสุดในรอบ 12 ปี ทะลุ 6 พันล้านดอลลาร์*. <https://www.facebook.com/share/p/18mNBUY1No/>
- Wongsupat. (2568, 15 มกราคม). *รถไม่มีพ.ร.บ. หรือประกันภัย หากเกิดอุบัติเหตุ ต้องทำอย่างไร?* <https://www.autospinn.com/2025/01/third-party-liability-insurance-140947>
- กรมการขนส่งทางบก. (2568). *สถิติการขนส่ง ประจำปี พ.ศ. 2567*.
- กรมการขนส่งทางบก. (2569). *สถิติการขนส่ง ประจำปี พ.ศ. 2568*.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2568, 28 กุมภาพันธ์). *กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) หรือโครงการ "Joy Life" เปลี่ยนห้องว่างเป็นบ้านแบ่งปัน Home Sharing Co Living ร่วมกับบริษัท Joy Ride*. <https://www.dop.go.th/thai/gallery/1/11627>
- กรมควบคุมโรค. (2569ก, 7 พฤษภาคม). *สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสฮันตา (Hantavirus) ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569. กระทรวงสาธารณสุข*. https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2/files/DOE_alert_HantaVirus_07.05.2569_edited.pdf
- กรมควบคุมโรค. (2569ข, 15 พฤษภาคม). *กรมควบคุมโรคแถลงข่าว "พฤษภาคมไร้โรค เปิดเทอมปลอดภัย ห่างไกลโรคภัยหน้าฝน" และประชาชนเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพช่วงฤดูฝน*. <https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=60242&deptcode=brc>
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2569, 30 มีนาคม). *กรมทรัพย์สินฯ เผยผลปราบเข้มสินค้าละเมิดฯ ท้องตลาดและออนไลน์ 3 เดือนแรก ปี 69 ยึดของเถื่อนกว่า 7.2 แสนชิ้น มูลค่าความเสียหายกว่า 757 ล้านบาท ประกาศตั้งแนวร่วมรัฐ-เอกชน เดินหน้าใช้มาตรการเด็ดขาด สร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศ*. <https://dg.th/xmbo65hdeu>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2569, 2 มีนาคม). *กรมสรรพสามิต โชว์ผลงาน 5 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2569 จับกุม 15,827 คดี ประมาณการค่าปรับรวม 1,578.31 ล้านบาท พร้อมเดินหน้า "ปราบปรามเชิงรุก ยุติวงจรผิดกฎหมาย"*. <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/33/iid/481547>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566). *รายงานสถิติคดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2567). *รายงานสถิติคดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2568). *รายงานสถิติคดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*.
- กรมอนามัย. (2568, 4 กันยายน). *ไม่ใครพลาสติค ภัยเงียบต่อสุขภาพของเรา*. https://multimedia.anamai.moph.go.th/infographics/info1047_health_25/
- กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค. (2569, 6 พฤษภาคม). *โรคมือเท้าปาก แนวโน้มการระบาดสูงสุดในเด็กเล็ก และมักเพิ่มขึ้นช่วงกลางปี*. <https://www.facebook.com/share/p/1HQya1NRBI?mibextid=WWlfr>
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (คส.). (2569, 26 มีนาคม). *ลงทุนทอง ต้องระวัง! AOC เปิด 3 กลไกลงทุนช่วงวิกฤตสงคราม ทำอย่างไรไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ?* <https://mdes.go.th/news/detail/10720-ลงทุนทอง-ต้องระวัง---AOC-เปิด-3->
- กรุงเทพธุรกิจ. (2569ก, 19 กุมภาพันธ์). *ผู้ชายกว่า 90% มีเพศสัมพันธ์ ติดเชื้อ 'HPV' ไม่รู้ตัว แนะนำวิธีวินิจฉัยป้องกัน*. <https://www.bangkokbiznews.com/health/well-being/1221938>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2569ข, 22 กุมภาพันธ์). *ย้อนมิติ กรม. หนุน 'ภาษีบุหรี่ตราเดียว' ระวัง 'รัฐปลอมใหม่' เคาะใช้เพิ่มรายได้รัฐ*. <https://www.bangkokbiznews.com/economics/1221809>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2569ค, 10 มีนาคม). *ไทยปรับเก็บ 'ภาษีบุหรี่ตราเดียว' เปิดผลลัพธ์ 3 ฉากทัศน์*. <https://www.bangkokbiznews.com/health/public-health/1224564>
- กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป.). *ขั้นตอนติดตั้งระบบโซลาร์*. <https://greener.bangkok.go.th/en/solarcity/solar-installation-guide-for-homes/solar-system-installation-steps?utm>
- กฤติกร อุณวิไล, กมลพร กัลยาณมิตร, สถิตีย์ นิยมญาติ, และ ชูชีพ เบียดนอก. (2569). *การบริหารจัดการภาครัฐเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าแบรนด์เนมในกรุงเทพมหานคร. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 4(1), 1405-1427. <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/article/view/6127/4648>
- กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย. (2569, มกราคม). *ไม่ทำประกันภัย พ.ร.บ. = ผิดกฎหมาย เสียโทษปรับหนัก*. <https://www.facebook.com/share/p/1B395jw9xr/>

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2569ก, 23 เมษายน). *สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวไตรมาสที่ 1 ปี 2569*. <https://www.facebook.com/share/p/1A9uD4wHAJ/>

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2569ข, 5 พฤษภาคม). *Tourism situation in April 2026*. <https://www.facebook.com/share/p/1A9uD4wHAJ/>

การเงินธนาคาร. (2568, 23 ธันวาคม). *คลัง-สปท. จัด 3 มาตรการคุมเข้ม เทรดทอง ซึ่ปี 68 วอลุ่มพุ่งแตะ 2.5 แสนล้าน แชนตลาดหุ้น ดันบาทแข็ง 9.4%*. <https://moneyandbanking.co.th/2025/216230/>

ครอบครัวข่าว 3. (2569, 26 กุมภาพันธ์) “*ทนายรณณรงค์ ยื่นหนังสือผู้ว่า มหาสารคาม จี้แก้ปัญหาเงินฉาบปกิจ ค้างจ่ายกว่า 1,400 ล้านบาท*”. <https://ch3plus.com/news/category/458006>

เครือข่ายจดเกล้า. (2569, 4 พฤษภาคม). *นักวิชาการได้ข้อมูลหนุน “ปลดล็อกขายแอลกอฮอล์ช่วงบ่าย” ยังผิดพลาดและไม่ครบถ้วน เสี่ยงนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายที่กระทบสุขภาพประชาชน*. <https://www.facebook.com/share/p/1LFSS8xtzP/>

จงจิตต์ ฤทธิรงค์, เฉลิมพล แก่มจันทร์, พิมพ์พรณ นิตย นรา, และ ณัฐนิชา ลอยฟ้า. (2565ก). *คนวัยแรงงาน คาดหวังและเตรียมตัวอย่างไรเพื่อชีวิตในวัยสูงอายุ*. <https://ipsr.mahidol.ac.th/wp-content/uploads/2022/07/Research-Brief-EOA.pdf>

จตุรงค์ กอบนแก้ว. (2566, 17 สิงหาคม). *อ้อย-มัน สำปะหลัง สินค้าเกษตรที่กำลังจะกลายเป็นทองคำ รองรับความต้องการไปโพลพลาสติก*. <https://www.salika.co/2023/08/17/sugar-cane-and-cassava-for-bioplastics/>

จิรวุฒิ อิมรัตน์ และ เกียรติศักดิ์ คำสี. (2568, 3 กรกฎาคม). *ลดหย่อนภาษีติดตั้งโซลาร์รูฟท็อป ตรงใจ ผู้บริโภค แต่ยังคงมีมาตรการเสริม*. <https://www.scbeic.com/th/detail/product/solar-rooftop-tax-benefits-030725>

ชญาวดี ชัยอนันต์. (2566, 18 กุมภาพันธ์). *Virtual Bank ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาที่เข้ามาเปลี่ยนโลก*. <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/prachachat-chayawadee-Feb23.html>

ณัฐรินทร์ อู่เจริญ. (2568, 28 ตุลาคม). *แนวทางรับมือผลกระทบไมโครพลาสติกในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม*. <https://www.bangkokbiznews.com/environment/1205036>

เดลินิวส์. (2569, 2 พฤษภาคม). *นักวิชาการได้ข้อมูลหนุน ‘ปลดล็อกขายแอลกอฮอล์ช่วงบ่าย’ ยังผิดพลาด ไม่ครบถ้วน*. <https://www.dailynews.co.th/news/5830222/>

ตำรวจสอบสวนกลาง. (2569, 27 มีนาคม). *วงการค้าครุฑพุ่งแรง มีจลาจลพุ่งหลอกกลาง*. <https://www.facebook.com/share/p/1GQtg5AUXC/>

ไทยโพสต์. (2567, 24 กรกฎาคม). *มองมนันักวิชาการกับ 3 ปีที่สูญเสีย ภาษาใหม่ เป้าหมายที่ยังไปไม่ถึง แนะนำใช้แบบอัตราเดียว ตามมาตรฐานโลก*. <https://www.thaipost.net/economy-news/625558/>

ไทยรัฐ. (2569ก, 4 กุมภาพันธ์). *ไร้ประกันฯ ซับซึ้นถนนไม่ได้ คปภ. เร่งจัดการปัญหาคนขาด “พ.ร.บ.รช” จนแล้วไม่มีจ่าย ไม่ได้เยียวยา*. https://www.thairath.co.th/money/personal_finance/insurance/2911961

ไทยรัฐ. (2569ข, 28 เมษายน). *200 หน่วย/เดือนเปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าได้กี่อย่าง? เจาะโครงสร้างค่าไฟใหม่ที่เริ่มมี.ย. 69 ใครจ่ายแพง*. https://www.thairath.co.th/money/personal_finance/financial_planning/2929424

ธิตี มีแต้ม. (2561, 6 สิงหาคม). *เปิดในวัยวุดแคลนป่วยติดเตียงด้วยชุมชน กับ นพ.สันติ ลากเบญจกุล*. <https://www.the101.world/know-how-health-by-community/>

เนฐิตา พันธุ์เพชร. (2569ก, 3 กุมภาพันธ์). *พม. มอบโล่เชิดชูเกียรติมาปกิจสงเคราะห์ 2568 มุ่งเสริมพลังเครือข่าย-สร้างหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว*. https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=44869

เนฐิตา พันธุ์เพชร. (2569ข, 19 กุมภาพันธ์). *พม. ขอให้ปชช. มั่นใจ สมาคมมาปกิจสงเคราะห์กว่า 3,800 แห่ง ยังบริหารงานเข้มแข็ง ย้ำ ถูกยกเลิกแค่ 10 แห่ง*. https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=44960

ประชาชาติธุรกิจ. (2569, 1 พฤษภาคม). *สรุปมาตรการ “โซลาร์ภาคประชาชน” รับซื้อไฟคืน 2.20 บาท ภาวะแห่งชาติลดค่าไฟ*. <https://www.prachachat.net/general/news-2000321>

ผู้จัดการออนไลน์. (2569, 2 เมษายน). *เคซีซีหนุนมาตรการลดหย่อนภาษี Solar Rooftop-ชูปัตถกเงินสด0% สูงสุด10เดือนช่วงแบ่งเบาภาระ*. <https://mgronline.com/stockmarket/detail/9690000031767>

แพรวพวรรณ ศิริเลิศ. (2569, 16 เมษายน). *สงครามอิหร่านกระทบเศรษฐกิจเอเชีย พลาสติกขาดแคลนหนัก เร่งธุรกิจเปลี่ยนผ่านสู่ ‘บรรจุภัณฑ์ยั่งยืน’*. <https://www.sdgmve.com/2026/04/16/iran-war-plastic-shortage-asia/>

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2569). *“ไวรัส ฮันตา” คืออะไร? รู้ไว้ ป้องกันได้*. <https://mahidol.ac.th/th/2026/hantavirus/>

เียนเย็น วิชาทกิจเพื่อสังคม. (ม.ป.ป.). *รู้จักเียนเย็น*. <https://yuenyen-se.com/about/>

ลงทุนแมน. (2569, 10 เมษายน). *กรณีศึกษา การ์ดเกมลายการ์ตูน มีคนซื้อด้วยเงินหลักล้าน*. <https://www.facebook.com/share/p/1KZ6dJ46dP/>

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล. (2568, 2 ธันวาคม). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2569-71: อุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า*. https://www.krungsri.com/getmedia/1ca4384a-3b9f-4c4c-ac22-59b77542a655/IO_BEV_251202_TH_EX.pdf?ext=.pdf

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2566). *ผลการสำรวจโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ทั่วประเทศ ปี 2566*.

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2567). *ผลการสำรวจโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ทั่วประเทศ ปี 2567*.

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2568). *ผลการสำรวจโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ทั่วประเทศ ปี 2568*.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2562, 7 มิถุนายน). *Food Delivery Application ดันธุรกิจ Food Delivery โตต่อเนื่อง*. https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/20190607_00.aspx

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563, 5 สิงหาคม). *หลังโควิด-19 ธุรกิจ Food Delivery ขยายตัวบนการแข่งขันที่ยังรุนแรง ... ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มรุกไปสู่ Super Application (กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 3128)*. <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3128-Food-Delivery.aspx>

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2567, 2 กุมภาพันธ์). *ตลาด Food Delivery ปี 2567 ยังมีแนวโน้มที่ลดลงต่อเนื่อง*. <https://www.kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Food-Delivery-cis3452-FB-2023-02-02.aspx>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2563, 14 สิงหาคม). *ปัญหาขยะเคสเลอร์*. <https://tdri.or.th/2020/08/covid-56/>

สรุช สันตุประมา. (2566, มีนาคม). *‘บ้านโอบอุ้ม’ ทางเลือกใหม่ที่พักอาศัยให้คนไทยสูงวัยในชุมชน*. <https://101pub.org/wp-content/uploads/2023/03/บ้านโอบอุ้ม-101PUB.pdf>

สำนักงานประชาสัมพันธ์ที่ 1 ขอนแก่น กรมประชาสัมพันธ์. (2569, 20 เมษายน). *เช็คเลย 4 แบนก์ รัฐบาลยืมเงินซื้อดอกเบี้ยพิเศษ หนุนคนไทยสู่พลังงานสะอาด ลดภาระราคาร้านน้ำ-ค่าไฟ*. <https://region1.prd.go.th/th/content/category/detail/id/57/iid/495872>

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2569, 13 พฤษภาคม 2569). *รัฐบาลเดินหน้าพลังงานสะอาด “มท.2” ดัน Solar Rooftop แบบ One Stop Service ลดค่าไฟ-ลดต้นทุนประชาชน ย้ำพลังงานสะอาดต้องเข้าถึงได้จริง ไม่สร้างภาระหนี้*. <https://www.thaigov.go.th/th/news/164007>

สวนีย์ รักชาวงษ์. (2569, 8 พฤษภาคม). *ค่าไฟฟ้าแบบขั้นบันได : ภาวะแห่งชาติด้านพลังงานไทย*. <https://www.senate.go.th/view/386/News/Update/439/TH-TH>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2546). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545*.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2551). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550*.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2555). *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2554*.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2557). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2561). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560*.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2565). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564*.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.). (2567). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567*.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2568, 30 พฤษภาคม). *จากมีอมนุษย์ถึงแพขยะกลางมหาสมุทร บทสะท้อนวิกฤตพลาสติกที่ไม่มีพรมแดน*. <https://sdgs.nesdc.go.th/จากมีอมนุษย์ถึงแพขยะกลาง/>

บทความ

บ้านพักผู้สูงอายุ : ความท้าทายของบั้นปลายชีวิต

สังคมสูงวัยระดับสุดยอดเป็นโจทย์สำคัญ ทั้งด้านสุขภาพ รายได้ รวมถึงที่อยู่อาศัย

ภาครัฐมุ่งเน้น การสูงวัยในถิ่นที่อยู่ (Aging in Place)

อาทิ การปรับปรุงบ้าน การพัฒนาระบบดูแล ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โรงเรียนผู้สูงอายุ

บ้านพักผู้สูงอายุ (Residential)

ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้

- 96 โครงการ
 - รองรับ 1.6 หมื่นคน
- อัตราการเข้าพักรวม 87.8%**

หลายโครงการเน้นกลุ่มกำลังซื้อสูง

บ้านบางแคว รอคิวนาน 15 ปี

รอคิว ≈ 6,000 คน รองรับได้ 250 คน

(ข้อมูล ณ ปี 2569)

การสำรวจความคาดหวัง การวางแผน และการเตรียมตัวของประชาชนวัยทำงานต่างรุ่นอายุและรูปแบบการอยู่อาศัยต่อชีวิตในวัยสูงอายุ

ที่มา : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2565

- 5.7% สนใจที่พักอาศัยผู้สูงอายุแบบครบวงจร (Senior Complex)
- 1.0% คาดว่าจะอยู่ในสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

56.1% ต้องการอยู่บ้านเดิม

โดยเฉพาะ Gen Y & Z เพราะมีแนวโน้มไม่มีบุตร

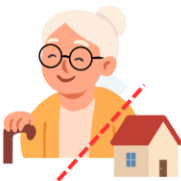
ข้อจำกัดของบ้านพักผู้สูงอายุ

1 กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่

ผู้สูงอายุ 56.9% ไม่ได้ทำงาน

- อาจต้องการที่อยู่อาศัยที่รองรับชีวิตสูงวัย โดยเฉพาะคนที่ขาดระบบสนับสนุนจากครอบครัว/ชุมชน
- จังหวัดศูนย์กลางเศรษฐกิจมีผู้สูงอายุไม่ได้ทำงานสูงสุด เช่น นครบุรี ศรีบุรี ปทุมธานี กรุงเทพฯ และอยุธยา

บางจังหวัด สัดส่วนผู้สูงอายุไม่ได้ทำงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ เช่น นครนายก ภูเก็ต พังงา แต่มีหน่วยบริการรวมกัน 1.0% ทั่วประเทศ

2 แยกตัวออกจากชุมชนเดิมและเครือข่ายทางสังคมที่คุ้นเคย

บางกลุ่มไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ใหม่ในที่อยู่อาศัยใหม่ได้

ขาดปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัย

ภาวะซึมเศร้า สติปัญญาถดถอย

หากมุ่งเน้นความปลอดภัยทางกายภาพมากเกินไป

คล้ายสถานพยาบาลมากกว่าบ้าน

รูปแบบบริการต่างประเทศ

ฝรั่งเศส
ครอบครัวอุปถัมภ์ (Famile d'accueil)
ผู้สูงอายุพักร่วมกับครอบครัวผู้ดูแล

เนเธอร์แลนด์
โครงการ Humanitas Deventer
นักศึกษาพักบ้านผู้สูงอายุราคาถูกลงแลกกับการใช้เวลาร่วมกัน

เยอรมนี
บ้านพบปะหลายช่วงวัย
พื้นที่ชุมชนให้ทุกช่วงวัยทำกิจกรรมร่วมกัน

"ล่าสนธิโมเดล"

การทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน

สาธารณสุข อปท. อสม. นักบริบาลชุมชน และครอบครัว

ภาคเอกชน และ วิชาชีพเพื่อสังคม (SE) เริ่มมีบทบาทมากขึ้น

Joy Ride

บริการรับ-ส่งผู้สูงอายุ

เยี่ยมเยิน

บริการดูแลผู้ช่วยสูงอายุระยะสุดท้ายที่บ้าน

แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

1. การส่งเสริมที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุให้หลากหลาย เปิดให้เอกชนและชุมชนมีบทบาท ผ่านมาตรการสนับสนุนที่มีเงื่อนไข อาจนำอาคารที่ไม่ได้ใช้งาน มาพัฒนาเป็นศูนย์ดูแล
2. การพัฒนาเครือข่ายการดูแลในชุมชน มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมมิติทางสังคมมากขึ้น

3. การสนับสนุน SE ในการพัฒนาระบบที่อยู่อาศัยของคนต่างวัย

โดยเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังและมีพื้นที่เหลือใช้ อาทิ ระบบการแบ่งปันที่อยู่อาศัยที่มี SE เป็นตัวกลางในการบริหาร

ตารางการเผยแพร่

2569

พฤษภาคม

รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569

2569

มิถุนายน

2569

กรกฎาคม

2569

สิงหาคม

รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสอง ปี 2569

2569

กันยายน

รายงานการวิเคราะห์
สถานการณ์ความยากจนและ
ความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย
ปี 2568

2569

ตุลาคม

2569

พฤศจิกายน

รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสาม ปี 2569

2569

ธันวาคม

รายงานดัชนี
ความก้าวหน้าของคน
ปี 2568

2570

มกราคม

2570

กุมภาพันธ์

รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสี่ และภาพรวม
ปี 2569

2570

มีนาคม

2570

เมษายน

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กบส.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact Person

หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่

E-mail : Boontawee.t@nesdc.go.th

โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3615

